col 247. Dn pedro fajardo.

Cajon 107.

SOLINVS DE MEMORABILIBVS MVNDI.

Es de la libreria de la Merced de Sevilla fr. Jph Correa librero maior

CAI IVLii Solini rerum memorabiliũ colectãea. Solius Autio Salutẽ
Vm & Aurium clementia: & optimarum artiũ studiis præsta
c re te cæteris sentiam. Idq; oppido expertus de beniuolen/
tia tua nihil temere perceperim: reputaui examen opuscu
li istius tibi potissimum dare: cuius uel industria promptus suffragiũ
uel benignitas ueniam spondebat faciliorem. Liber est ad compendiũ
præparatus: quantumq; ratio passa est: ita moderate repressus: ut nec
prodiga sit in eo copia: nec damnosa concinitas. Cui si animum pro/
prius intenderis uelut fermentum cognitionis magis ei inesse: quã bra
duisse loquentiæ deprehendes. Exquisitis. n. aliquot uoluminibus stu
largiume impendio fateor: ut a notioribus referrem pedẽ. & remotis
theas es imorarer. Locorum commemoratio plurimum tenet in quã
partem fert me inclinatiorem uniuersa materies: quorum commemi
nisse ita uisum est ut inclytos terrarum situs: & insignes tractus maris
seruata orbis distinctione suo quoq; ordini redderemus. Inseruimus:
pleraq; differenter congruentia: ut si nihil aliud saltem ipsa uarietas le
gent um fastidio mederetur. Inter hæc hoĩum & animalium naturas
expressimus: additis paucis de arboribus. Et lapidibus exoticis: de ex/
timarum gentium formis: de ritu dissono abditarum nationum. non/
nullis etiam dignis memoratu quæ pretermittere in curiosum uideba
tur: quorum auctoritas quod in primis industriæ tuæ insinuatum ue/
lim: de scriptoribus manat receptissimis. quid enim afferre nouũ pos
simus: quod proprium nostrum esse possit: cum nihil omiserit antiq
tatis diligentia quod intactum ad hoc usq; æui permaneret. Qua pro
pter quæso ne de presenti tempore editionis istius fidem libres quoni
am quid uestigia monete ueteris persecuti opiniones uniuersas elige
re maluimus: potiusq̃ innouare. Ita si qua ex istius secus q̃ opto in aní
mum tuum uenerint: des uelim infantiæ meæ ueniã: nam constantia
ueritatis penes eos est quos secuti sumus: sicut ergo qui corporum for
mas æmulantur postpositis quæ reliqua sunt ante omnia effigiãt mo
dum capitis: nec prius lineas destinant in membra alia q̃ ab ipsa ut ita
dicam figurarum arce auspiciũ faciant incohandi. Nos quoq; a capite
orbis: idest ab urbe Roma principiũ capsemus: quanuis nihil super
ea relinquerint doctissimi auctores: quod in nouum nostrum præco
niũ poscit suscitari: ac superuacuum pene sit religere tramitẽ decursũ
tot aĩalibus tñ prorsus dissimulata sit. originem eius quãta ualemus
psequemur fide: qd' añ omnia demittere ĩ pectus tuũ ueli ac scribere.

De origine & temporibus urbis Romæ & mensibus & diebus in-
tercalaribus. Capitulum.i.

VNT qui uelint urbis romæ uocabulum ab Euan-
dro primum datum: cum oppidū ibi offendisset: qđ
extructum antea ualentiam dixerat iuuentus latina
seruataq; significatione impositi prius nominis Ro
mam græce idest ualentiam nominatam: quam arca
des q in excelsa pte mōtis habitassent: deriuatū deiceps ut tutissima ur
biū arces uocarent. Heraclidi placet troia capta qu osdā ex achiuis in
ea loca ubi nunc roma ē deuenisse p tyberi: deinde suadēte Roma no
bilissima captiuaꝝ: q̄ his comes erat incēsis nauibus posuisse sedes: in-
struxisse mœnia: & oppidū ab ea romā uocauisse. Agathocles scribit
Romā nō captiuā ut supradictū ē fuisse: sed ascāio nata Aeneæ neptē
appellatiōis istius cām fuisse. Tradit ēt ꝓpriū romæ nomē: uerūtamē
uetitū publicari: q qdē in quo minus inclaresceret: cerimoniaꝝ arca-
na sanxerunt ut hoc pacto notitiā eius aboleret fides placitæ tacitur-
nitatis. Deniq; Valerius Sorāus qđ cōtra iterdictū id eloq ausus sit ob
meritū ꝓfanæ uocis neci datus. Inter ātiqssimas sane religiōes sacellū
colitur angeronæ: cui sacrificatur ante diem.xii.kalēn.ianuarias: quæ
diua præsul silentii ipsius ꝑnexo obsignatoq; ore simulacrum habet.

De temporibus urbis conditæ. Capitulū.ii.

Mbiguitatū qstio nos excitauit: q̄ qdā ibi mlto añ Romulū
cōdita sint. Quippe arā Herculis quā nouerat si amissas boues reppis-
set pūito Caco pr̄i inuētori dicauit: q Cacus hitauit locū: cui s line no
mē ē: ubi trigemina nūc pórta: Hic ut Cælius tradit cū a tarchōte thyr
rhēo ad quē legatus uenerat missus Marsiæ regi socio megale phryge
custodiæ foret datus. Frustratus uicula uñ uenerat rediit: ꝑsidiis āplio
ribus occupato circa uulturnū & cāpaniā regno dū tractat ēt ea q cō-
cesserāt i arcadū iura duce Hercule: q tūc forte aderat oppssus ē. Mega
lē sabini recepunt disciplinā augurādi ab eo docti. Suo quoq; numini
idē Hercules istituit arā: q̄ maxima apđ pōtifices habet. cū se ex Nico
strata Euādri matre: q̄ a uaticinio carmētis dicta ē imortalē cōperisset
Consceptū, etiā intra quod ritus sacrorum factis bouicidiis docuit poti
tios. Sacellum Herculis in boario foro est in quo argumenta & conui
ui & maiestatis ipsius remanent: Nā diuinitus neq; muscis illo neq; ca
nibus igressus ē: Etenī cū uiscerationē sacrificolis daret muscaꝝ deū dē
ꝑcatus: clauā uero i aditu reliqsse: cuius olfatū refugerāt canes. id usq;

nūc durat. Aedē ēt q̄ Saturni ærariū ferē comites eius cōdiderū ī hono rē Saturni: quē cultorē regiōis illius agnouerūt extitisse. Iidē ex mōte capitolinū saturnū noiauerūt. castelli quoq; q̄d excitauerāt. portā ap/ pellauerūt saturniā: quæ postmodū pandana uocitata est. Pars ēt capi tolini montis infima habitaculū Carmentæ fuit: ubi & Carmētis nūc fanum est: aqua carmentali portæ nomen datum est. Palatinū nemo dubitauit quin arcades habeat auctores: a quibus primum pallātum opidum constitutum. quod aliquandiu obrigines habitauerunt: & propter incommodum uicinæ paludis: quam præterfluens thyberis fecerat profecti rheate postmodum reliquerunt. Sūt qui uelint a bala tibus ouium mutata littera: uł a Pale pastorali. dea: aut ut Silenus pro bat. ab Hiperborea Pallantis filia quam Hercules ibi cōpressisse uisuƐ est nomen monti adoptatum. Sed quanquam ista sic congruant palā est prospero illi augurio deberi romāi nominis gloriam. Maxime: cū annorum ratio faciat cardinem ueritati. Nam ut affirmat Varro au/ ctor diligentissimus romam cōdidit Romulus Marte genitus: & rhea Siluia: uel ut nonnulli Marte & illia dictaque primum est roma qua/ drata: q̄ ad æquilibriū foret posita ea incipit a silua: q̄ est ī area Apol linis & ad supciliū scalaꝵ Caci hēt terminū ubi tuguriū fuit Faustuli. Ibi Romulus māsitauit q̄ auspicato muroꝵ fūdamenta iecit duodeuī ginti natus ānos. xi. Kal. maii hora post secūdā aā tertiam sicut Lutius Tarrutius prodidit mathematicoꝵ nobilissimus Ioue in piscibus. Sa/ turno Venere Marte Mercurio ī scorpiōe. Sole ī tauro: luna ī libra cō stitutis. & obseruatā deinceps ne qua hostia parilibus: cæderet: ut dies iste a sāguine eēt purus cuius significationē de partus Iliæ tractā uolūt idē Romulus regnauit ānos septē & triginta d̄ cecinnēsibus egit p̄mū triūphū. & Aeroni regi eoꝵ detraxit spolia: q̄ Ioui pheretrio p̄mus su spēdit: & opima uixit. Rursū de antēnātibus triūphauit. De ueiētibus tertio. Apud capreæ paludem nonis quintilibus apparere nō desinit Cæteri reges q̄bus hītauerūt dicemus locis. Tatius in arce ubi nūc est ædes Iunonis mōetæ: q̄ āno. v. q̄ īgressus urbē fuerat a laurētibus inter emptus septima & uigesima olympiade hominē exuit. Numa ī collc p̄ mū q̄rinali. Deidde pp ædē Vestræ in regia: q̄ adhuc ita appellat: q̄ re gnauit ānis tribus & q̄dragita: sepultus sub Iāiculo. Tullius Hostilius ī uelia: ubi postea deū penatū ædes facta ē q̄ regnauit ānos duos & tri gita obiit olympiade q̄nta & trigesima. Ancus Martius in sūma sacra uia ubi ædes lariū ē: q̄ regnauit annos. iiii. & uigiti obiit olympiade p̄ ma

ma & q̃dragesſima: Targnius p̄ſcus ad mugoniá portá ſupra ſúmam nouá uiá q regnauit annos octo & triginta. Seruius Tulus æſqliis ſupra cliuũ urbicũ: q regnauit annos xlii. Tarquinius ſupbus & ipſe etiá æſquilis ſupra cliuũ pulliũ fagutalẽ lacũ: q regnauit ánis quinq; & uigiti. Cicio romá duodecima olympiade placet cõditá. Pictor octaua Nepoti Cor. & Luctatio opiniões Erathoſtenis & Appollodori cum pbátibus olympiadis ſeptimæ anno ſecũdo Põponio Attico: &. M. Tullio olympiadis ſextæ anno tertio. Collatis igit̃ noſtris & græcorũ tp̃ibus iuenimus incipiẽte olympiade ſeptima romá cõditá áno poſt iliũ captũ quadrigenteſimo tertio. Quippe cartamẽ olympicũ quod Hercules i honorẽ ataui materni Pelopis ediderat intermiſſũ iphitus Elæus filius eius inſtaurauit poſt excidiũ troiæ áno quadrigenteſimo octauo. Ergo ab iphito numerat̃ Olympias pria. Ita ſex mediis olympiadibus iteriectis. quibus ſingulis áni quaterni iputát̃ cũ ſeptima coeptáte olympiade roma cõdita ẽ: iter exortũ urbis & troiá captá iure eſſe annos. cccc xxxiii. cõſtat. Huic argumẽto illud accedit: q̃ cũ Caius Põpeius Gallus &. Qu. Veranius anno urbis cõditæ octingenteſimo: p̄mo fuerũt cõſules. Cõſulatu eorũ olípias ſeptía & ducẽtiſſima actis publicis ánotata ẽ: q̃ter ergo mł̃tiplicatis ſex & ducẽtis olympiadibus erũt áni octigẽti xxiiii. qbus ſepiæ olympiadi ánectẽdus ẽ unus ánus ut i ſolidũ colligát. Dcccxxv. áni Ex q̃ ſũma detractis q̃ttuor de uiginti ános olympiadũ retro ſex máifeſte áni. dccc. &. i. relíq ſiẽt. Qua pp cũ octĩgẽteſimo p̄mo áno urbis cõditæ ducẽtiſima ſeptía olympias cõpntẽ tpat ẽ romá ſeptimæ olympiadis áno p̄mo credi cõditá. In q̃ regnatũ ẽ ánis ducẽtis q̃dragitauno. Decẽ uiri creati áno trecẽteſſimo ſecundo. Primũ púicũ bellũ áno trecẽtiſimo octuageſimo octauo. Secũdũ qngẽteſimo trigeſimo qnto. Tertiũ ſexcẽteſimo q̃rto. Sociale ſexcẽteſimo. lxii. ad Hirtiũ &. C. Páſá cõſules áni. dccx. quorũ cõſulatu Cæſar Auguſtus & cõſul creatus ẽ octauũ decimũ ánũ agẽs: q p̄ncipatũ ita igreſſus ẽ: ut uigilátia illius nõ mõ ſecurũ tuerũ ẽt tutũ ipiũ ẽẽt: q̃d tp̃s ferme ſolũ rcptũ: ẽ quo pl̃urimũ & arma ceſſauerũt: & igẽia floruerint ſcilic& me inerti iuſtitía láigueſcerent. uirtutis opa bellis qeſcentibus: Tunc. n. p̄mũ curſus ánui pſpecta ratio: q̃ a regũ origine pfunda caligine tegebat̃ Ná ante Auguſtũ Cæſarẽ icerto mõ ánum cõputabát qui apud ægyptios quattuor menſibus terminabat̃. apud arcades tribus: apud arcbánas ſex: i italia apud lauinios xiii. quorũ ánus recẽtis ſeptuaginta q̃ttuor diebus ferebat̃. Romani in initio annũ decẽ mẽſibus cõ-

putauerũt a martio auspicãtes, adeo ut eius die prima de aris uestali-
bus ignes accẽderẽt mutarẽt ueteribus uirides laureas. Senatus popu-
lus comitia agerẽt matronæ seruis suis cœnas põerent: sicuti saturna
libus domini. Ille ut honore ꝓmptius obsequũ ꝓuocarẽt. Hi quasi gra
tiã repensarent ꝑfecti laboris. Maximeq; hũc mẽsem ꝑncipẽ testãt fuis
se. Et q ab hoc qntus erat: qntilis dictus ẽ. Deinde numero decurrente
decẽber solemnẽ numerꝝ finiebat ĩtra diẽ tricẽtesimũ qrtũ. Tũc.n. iste
numerus explebat annũ: ita ut sex mẽses tricenũ dierꝝ eẽnt qttuor re-
q tricẽis & singulis explicarẽt: sed qm rõ illa añ Numã a lũæ cursu di-
screpat lũari cõputatiõe ãnũ pæqrũt qnquaginta & uno die adiectis
Vt ergo pficerẽt duodecim mẽses de sex mẽsibus ꝑoribus detraxerunt
dies singulos: eosq; qnqginta istis & uni diebus adnexuerũt: factiq; qn
qginta septẽ diuisi sũt in duos mẽses quorꝝ alter. xxix. alter. xxviii. die
bus agebãt. Sic ãnus habere qnq; & qnquagita & trecentos dies cœpit
Postmodũ cũ pspicerẽt temere ãnũ clausum ĩtra dies quos supradixi-
mus qñqdẽ appareret solis meatũ nõ añ tricẽtesimũ sexagesimũ qn-
tũ diẽ abũdãte ĩsup qdrãtis pticula zodiacũ cõficere decursũ qdrãte il
lũ & decẽ dies addiderũt. ut ad liqdũ ãnus trecẽtis sexagita qnq; diebus
& qdrãte cõstaret obseruatiõe ĩparis numeri: quẽ Pythagoras mõuit
ꝑpõi ĩ oĩbus oportere. Vñ pp dies ĩpares diis supis & ĩauarius dicatus
& pp pares frebuarius quasi abhominosus diis inferis deputat. Cũ ita
q; hic definito toto orbe placuisset custodiẽdi quadrãtis gr̃a a diuersis
gẽtibus uarie intercalabãt nec unq̃ tñ ad liqdũ fiebat tempoꝝ pæqua
tio. Græci ergo singulis ãnis. xi. dies & quadrãtẽ detrahebãt: eosq; octi
es multiplicatos in ãnũ nouũ reseruabãt: ut cõtractus nonagẽarius nu
merus ĩ tres mẽses p tricenos dies sciderer. Qui ãno nono restituri effi
ciebãt dies qdrigẽtos quadragita quattuor: quos embolismos uł hyp-
ballõtas nõiabãt. Quod cũ initio romãi pbassẽt: cõtẽplatiõe numeri
parilis offẽsiõe neglectũ breui pdiderũt trãslata ĩ sacerdotes ĩtercalãdi
potestate: Qui plerũq; gratificãtes rõnibus publicãoꝝ p libidine sua
subtrahebãt tpa uł augebãt. Cũ hæc sic forẽt: cõstituta: modusq; ĩterca
lãdi ĩterdũ cumulatior ĩminutiorq; fieret: uł oĩo dissimulatus ꝑteriret
nonnũq̃ accidebat ut mẽses q fuerãt hyeme trãlacti mõ æstiuũ mõ au
ctũale tp̃s ĩciderẽt: Itaq;. C. Cæsar uniuersã hãc ĩcõstãtiã incisa tẽporũ.
turbatiõe cõposuit. Et ut statũ certũ ꝑteritus error acciperet dies. xxi-
& quadrãtem simul intercaluit. Qun pacto regradati menses de cæte-
ro statua ordinis sui tp̃a detinerẽt. Ille ergo ãnus solus trecentes xliiii.
dies

dies habuit. Alii deinceps trecẽtos sexagenos quinos & quadrãtem & tũc quoq; uitiũ admissum ẽ p sacerdotes. Nã cũ pceptũ eẽt anno quarto utitercalarẽt unũ diẽ:& oporteret cõfecto quarto ãno id obseruari anteq̃ quintus auspicaretꝰ:illi incipiẽte quarto intercalarũt nõ desinẽte. Sic p ãnos sex:&.xxx.cũ ix. dies tantũ sufficere debuissẽt.xii.fũtiter calati:qd̃ dephensũ Augustus reformauit:iussitq; ãnos xii.sine intercalatiõe decurrere:ut tres illi dies:qui ultra.ix.necessarios temere fuerãt intercalati:hoc mõ possent repẽsari. Ex qua disciplina oĩm postea tẽporꝶ fundata rõ ẽ. Verꝶ cũ & hoc & multi alia Augusti temporibus dẽ antiq pene sine exemplis rerum potius ẽ toto & tãta in uita eius inueniũtur aduersa:ut sit facile discergere calamitosior an beatior fuerit: pmum q̃ apud auunculum in petitiõe magisterii eqtiũ prælatus est ei Lepidus tribunus cũ quadã auspicantium cœptorum nota: mox triũuiratus collegio pgrauatus põtate Antonii philippensis inde prescriptionis inuidia abdicatio postumi Agrippæ post adoptionẽ. Deinde desiderio eius insignis pñtia naufragia sicula turpis ibi in spelunca occultatio seditiões militũ plurimæ:perusina:cura:detectum filiæ adulterium:& uo luntas paricidalis. Nec minori dedecori neptis infamia ĩcusatæ:mortes filioꝶ & amissis liberis nõ solum orbitatis dolor:sed urbis pestilentia:fames italiæ:bello illyrico ãgustiæ:rei militaris corpus morbidum:cõtumeliosa discensio priuigni Neronis:uxoris ẽt & Tiberii cogitationes parum fidæ:atq; in hũc modum plura:huius tñ suprema q̃ lugeret sæculum penuria insecuta ẽ frugũ oĩm. At ne fortuitũ qđ acciderat uideretꝰ imminẽtia mala nõ dubiis signis apparuerũt. Nã fausta qdã ex plæbe partu uno edidit quattuor geminos:mares duos:fœminas totidẽ:mõstruosa fœcunditate portendẽs futuræ calamitatis indiciũ:quis Trogus auctor affirmat ĩ ægypto uno utero septenos simul gigni.qđ ibi minus mirũ cũ fœtifero potu nilus nõ tñ terrarũ sed & hoĩum mẽna arua fœcũdet. Legimus tñ Cn. Pompeiũ Euthichidẽ fœiñã asia exhibitã:quã cõstabat tricies enixã cũ ex eius liberis in theatro publicasse. Vñ cõpotẽs hoc loco duco sup hoĩs gñatiõe tractare. Et.n.cũ de aĩalibus:quæ digna dictu uidebãt,put pña cuiusq; admonebatꝰ simulnotaturi fure ab eo potissimũ exordiemur qđ rerũ natura sensus inditio & rõis capacitas præposuit omnibus.

De homine:& primum de mẽstruis. Ca.iii.

D Emocritus physicus ait mulier solũ aĩal mẽstruale est cuius pfluuia nõ puis spectata documentis iter mõstrifica merito nũerantꝰ

Contactæ his fruges nõ germinabũt:acescẽt musta: morient̃ herbæ: amittẽt arbores fœtus:ferꝛ rubigo corripiet:nigrescẽt æra. Si qd ca nes ide ederĩt in rabiẽ efferabũt:nocituri morsibus qbus lymphaticos faciũt parua hæc sũt. Bitũ est ẽ ĩ iudæa:qd asphaltes gignit lacus adeo lentũ mollitie glutinosa ut a se neq̃at separi. Eniuero si abrũper ptẽ ue lis uniuersitas seq̃t:scindiq; nõ põt:qm ĩ q̃tũ ducat̃ extẽdit̃. Sed ubi ad mota fuerĩt cruore illo polluta fila discerpit̃ sponte. & applicata tabe diducit̃ pauloañ corpus unũ:fitq; de tẽacitate cõnexa cõtagiõe ptitio repẽtina. hẽt palſi illud salutare solũ ĩ se qd auertit sydus helenæ pni ciosissimũ nauigãtibus. cæteꝛ ipæ fæiæ qbus munus ẽ necessitatis hu ius q̃diu sũt i sua lege ñ ĩnocẽtibus ocl'is cõtueñt:aspectu specula uitiãt: ita ut hebereẽ uisu fulgõ offẽsus:& solitã æmulationẽ uultus extinctus splẽdor amittat:facieq; obtusi nitoris quadam caligine nubilet̃. Mu lieꝛ aliæ ĩ æternũ steriles sũt:aliæ mutatis cõiugis exeũt sterilitatẽ:nõ nullæ tãtũ semel pariũt. Quædã aut fœminas aut mares sẽper post an nũ quĩq̃gesimũ fœcũditas oĩm cõgescit. Nã in annũ lxxx. uiri gñrãt sicut Massinissa rex mathinaꝛ filium. lxx. & sextũ agẽs ãnũ genuit. Ca to octogesimo exacto ex filia Salonis cliẽtis sui auũ uticensis Catonis pcreauit. Cõptũ & illud ẽ q; ĩter duos cõceptus cũ ĩtercesserit paululũ tẽporis uterq; residet. Sicut ĩ Hercule & Iphicle appuit fratre eius q ge stati eodẽ onere ĩteruallis tñ quibus cõcepti fuerãt nati uidẽtur: Et de Proconissia ancilla quæ e duplici adulterio geminos edidit utrũq; pa tri suo similẽ. Hic Iphicles Iolaum creat:qui sardiniã ingressus palan tes icolaꝛ aĩos ad concordiã cblãditus olbiã & alia græca oppida ex truxit. Iolẽses ab eo dicti sepulchro eius templũ addiderunt:quod imi tatus uirtutes patrui malis plurimis saruiniã liberasset. Ante oĩa sobo lem cogitãtibus sternutatõ post coitus cauẽda ne prius semẽ excutiat ĩpulsus repẽtinus quã penetralibus semĩcis ĩsinuet paternus humor q; si naturalis materia hæserit decĩus a cõceptu dies dolore grauidas admonebit. Iã ide ĩcipiet & capitis ĩqetudo & caligine uisus habetabit̃ ciboꝛ quoq; fastidiis stomachi claudet̃ cupido. Cõuenit ĩter oẽs cor da primũ ex uniuersa formari carne:eaq; in diẽ quintũ & sexagesimũ crescere diminui autem ex ossibus spinas:ea ppter capitale est si:pars alteratra noceat̃ plane si corpusculũ in marẽ fugeret:melior est color grauidis & pníor partitudo uteri. Deniq; a quadragesimo die motus alter sexus nonagesimo primũ die palpitat. Et cõcepta fœmina gestã tis uultum pallore inficit. crura quoq; præpẽdit lãguida tarditate. In

utroq; sexu eum capilli germinát incõmodũ maius ẽ. Fitq; pleni luni-
is auctior ægritudo qđ tempus ẽt editis semp nocet cam salsiores es-
cas edit grauida ũguiculis careat partus. At cum prope ad uterum libe
randũ uenerint mométa maturitatis: enitenti spiritũ retinere plurimũ
cõgruit: qm̃ quidem letali mora oscitatio suspẽdit puerperia. Contra
naturá est in pedes ꝓcedere nascentes. quapropter uelut ægre pati ap-
pellat agrippæ. Ita editi minus prospe uiuũt: & de uita æuo breuiori
decedũt. Deniq; unũ. M. Agrippá inuenimus beatũ: nec tũ usq; eo ino f-
fẽse ut non plura aduersa ptulerit q̃ secũda. Nãq; & misera pedũ uali-
tudine: & apto coniugis adulterio: & aliquot infœlicitatis notis retro
uersi ortus omẽ luit. Fœminis perĩde ẽ ĩfausta natiuitas: si cõcretũ uir
ginale fuerit quo pacto genitalia fuere Corneliæ: q̃ editus gracchis om̃
tũ hoc putauit sinistro exitu liberorõ. Rursũ necatis matribus ortus ẽ
auspicator sicut Scipio Africanus qui defuncta paréte ꝙ exciso uero ĩ
diẽ uenerat primus romanorũ Cæsar dictus ẽ. E geminis si remanente
altero alter abortiuo fluxu exciderit alter q legitime natus ẽ uopiscus
noiat. Quidá & cũ dẽtibus procreát nt Cn. Papyrius Carbo & M. Cu
rio dẽtatus ob id cognominatus. Quidá uice dẽtiũ cõtinui ossis armã
tur soliditate. q̃lẽ filiũ bythinioꝝ rex Prusias habuit. Ipm dẽtiũ nume
rũ discernit q̃litas sexus. cũ ĩ uiris plures sint ĩ fœminis pauciores: quos
cynodotas uocát & qbus gemini ꝓcedũt a dextera pte fortũæ blãdim̃
ta pmittũt: qbus ab leua uersa uice. Nascẽtiũ uox pma uagitus ẽ. Læti
tiæ. n. sẽsus differt ĩ q̃dragesimũ diẽ. Itaq; unũ nouimus eadẽ hora risis
se qua erat natus. I. Zoroastem: mox optimaꝝ artiũ peritissimũ. At
Crassus auus eius quẽ rapuerũt bella pthica ꝙ nunq̃ riserit agelastos
cognomĩatus. Inter alia socratis magna pclaꝝ illud ẽ ꝙ ĩ codẽ uultus
tenore ẽt aduersis ĩterpellãtibus pstitit. Heraclitus & Diogẽs cynicus
nihil ũq̃ de rigore aĩ remiserũt: calcatisq; turbibus fortuitoꝝ aduersus
oẽm dolorẽ & misericordiá uniformi durauere ꝓposito. Põponium
poetã cõsularẽ uirũ nũq̃ ructasse hẽt iter exẽpla. Antõiũ Drusi ñ lpuis
se pcelebre ẽ: nõnullos accepimus enasci cõcretis ossibus: eosq; neq; su
dare neq; sitire cõsueuisse qualis syracusáus fert Lygdamus q tertia &
trigesia olympiade pmus & olympico certaie pácratii coroná repor-
tanit. eiusq; ossa dephẽsa sũt medullas ñ habere: maximá uiriũ substá
tiá neruos facere certissimũ ẽ: quantoq; fuerĩt dẽsiores tanto propensi
us augescere firmitatẽ Varro in relatione prodigiosæ fortitudinis an
notauit Tritánũ gladiatorẽ natura samnitẽ fuisse q & rectis & trans-

uerfis neruis nō mō crate pectoris sed & manibus cancellatis & brachiis oēs aduersarios leui tactu ac pene securis cōgressionibus uicerit: eiusq; filium militem Cn. Pompeium parimodo natum ita spreuisse hostē puocantē:ut inermi eum dextra & superaret:& captum digyto uno in castra imperatoris sui deferret. Milonem quoq; Crotoniensē ferunt egisse oia supra q̄ homo ualet:de quo & hoc proditur: q̄ ictu nudæ manus taurū fecit uictimā eū solidū q̄ mactauerat die absūpsit solus nō grauati sup hoc nihil dubiū. Nā factū eulogiū extat. Victor ille oīm certaminū quæ obiuit. Sane alectorius tradit qui lapis specie christallina fabæ in modū in gallorū uentriculis reperitur aptus ut dicūt prælīatibus. Milō porro prisci Tarquini tēporibus emicuit. Iam uero qui defluxū animū referat ad similitudinem cās quātum artificis naturæ ingenium deprædendet. Interdum enim ad genus spectant: & per sobolem in familias transitus faciunt. Sicut plærūq; paruuli modo neruulos modo cicatrices modo qualescunq; originis suæ notas ferūt. Vt in Lepidis quorum tres interuulsa tamen serie ex eadem domo obducto mēbrana oculo similes geniti reperiuntur. Vel in byzantino nobili pugilē qui cum matrem haberet adulterio ex æthiope cōceptam qui nihil patri comparandum reddidisset: ipse in æthiopem auum regenerauit. Sed hoc minus mirū si respiciamus ad ea quæ spectata sunt inter externos regem Anthiochū Archeniō quidam ex plebe syriarica sic facie æmula mentiebatur ut postmodū Laodice uxor regia obiecto populari isto tam diu dissimulauerit defunctum maritū quoad ex arbitratu eius regni successor ordinaretur. Inter Cn. pompeium & C. Iubium humili loco natū tantus error extitit de partibus liniamentis: ut romani Iubium Pompei nomine Pompeium Iubii uocabulo cognominarent. Oratorem Lutiū Plancum Rubrius histrio sic impleuit: ut ipse Plancus a populo uocaretur. Armētarius Mirmillo: & Cassius seuerus orator ita se mutuo reddiderunt: ut si qñ pariter uiderentur dignosci non potuerint: nisi discrepantiam habitus iudicaret. M. Messala Cēsorinus & Menogenes ex fece uulgari hoc fuerunt uterq;: quod singuli: nec Alium Messalam q̄ Menogenem: nec Menogenem alium q̄ messalam putauerunt. Piscator ex Sicilia proconsuli. Syriæ præter alia etiā rictu oris cōparabatur: Itaq; in eadē uocis impedimenta & tardatæ solum sonum linguæ naturalibus offendiculis congruebant. Interdum non mō inter externos: sed etiam inter deductos ex diuersissia parte orbis miracula indiscreti uultus fuere. Deniq; cum

cum

cum Antonio iam triũuiro Thoranius quidã eximios forma pueros uelut geminos trecentis sextertiis uẽdidisset: quorum alter ex transal pina gallia: alterum ex asia comparauerat: adeo q; una res uiderentur: nisi solus sermo fidẽ panderet Atq; ideo se Antonius illusum grauaretur: nõ infacete Thoranius id uel pcipue quod emptor criminabatur pretiosum probauit: neq; enim mirum si forẽt pares gemini illud nul lis posse taxationibus estimari quod tãtis spatiis diuersitas separata: plusq; geminos attulisset. Quo responso adeo Antonius mitigatus ẽ: ut de inceps nihil se habere clarius in substantia sua iactitaret. Nunc si de ipsis hominũ formis requiramus: liquido manifestabit nihil de se antiquitatẽ mẽdaciter pdicasse: sed corruptã de generis successione sobolem nři tpis pernascentium detrimenta deceus ueteris pulchritudinis perdidisse. licet ergo plerique diffiniant nullum posse excedere lõgitudinem septem pedum: quod intra hunc modum Hercules fuerit: deprehensum: e tamen romanis temporibus sub diuo Augusto pusionem & secundillam denos pedes & amplius habuisse proceritatis quorum reliquiæ adhuc in conditorio Salustianorum uidentur. Postmodum diuo Claudio pricipe Gabbarram: nomie ex Arabia aduectum nouem pedum & totidem Vnciarum: sed ante Augustum annis mille ferme non apparuit forma huiusmodi sicut nec post Claudium ui sa est. Quis enim æuo isto non minor suis parentibus nascitur. Priscorum autem molem testãtur etiam Horestis supræma cuius ossa olympiade quinquagesima & octaua Thegeæ inuenta a sparthanis oraculo monitis didicimus impleuisse: longitudinem cubitorum septem. Scripta quoq; que ex ãntiquitate memoriam accerserunt in fidem ueri hoc etiam receperunt: quod bello cretico cum elata flumina impetu plusquam uiamnica terras rupissent post discessum fluctuum inter plurima humi discidia humanum cadauer repertum cubitorum: trium: atque triginta: cuius inspectandi cupidine: Lucium Flaccnm legatum Metellum etiam ipsum impetu admodum captos miraculo: quod auditu respuerant: oculis potitos. Non omiserim Salaminæ. Euthimenis filium creuisse in triennio: tria cubita sublimitatis: sed incessu tardunt sensu hebetem robusta uoce pubertate festina: statimqnæ obsessum morbis plurimis: immoderatis ægritudinum: supplicis compensasse præcipitem incrementi celeritatem Mensuræ ratio bifariam conuenit. nam quantus manibus expanlis inter digytos longissimos modus est; tantum constat esse inter cal-

cem & uerticem. Ideoq; Physici hominem minorem mundum iudica uerunt. Parti dextræ habilior ascribitur motus. Leuæ firmitas maio. Vnde altera gestiglationibus prumptior est: altera oneri ferundo ac commodatior: pudoris legem etiam inter defuncta corpora natura discreuit. At si quando cadauera necatorum fluctibus euehūtur. Virorum supina, prona fluitauit fœminarum. Verum iam ad pernicitatis titulum transeamus primam palmam uelocitatis ladas quidam adeptus est: qui ita super cauum puluerem cursitauit: ut in harenis pedibus nulla idicia relinqueret uestigiorum: Polymnestor mylesius puer cum a matre locatus esset ad caprarios pastus ludicro leporem cō secutus est & ob id statim productus a gregis domino olympiade sexta & quadeagesima ut Bocchus auctor est uictor in stadio meruit coronam. Philippides biduo mile tercenta quadraginta stadia ab atheniis lacedæmonem decucurrit Anistilaco & Philonides Alexandri magni cursores ab helvnusq; Sycionem mille ducēnta stadia una die transierunt. Pompeio Vipsanoq; consulibus in Italia octo annos puer natus quinque & xl. milia passuum a meridie transiuit ad uesperum. Visu deinde plurimum potuit Strabo nomine: quem superspexisse per xxxv. milia passuum Varo significat: solitunque a Carthagine exeuntem classem punicam numerumque nauim manifestissime e lilibytana specula notare. Cicero tradit iliadam omnem ita subtiliter i membrāis scriptam ut testa nucis includeretur. Callicrates formicas ex ebore ita sculpsit ut portio earum cæteris secerni nequiuerit. Appollonides perhibet in scythia fœminas nasci: quæ bithiæ uocantur has i oculis pupillas geminas habere: & perimerem uisu: si quem forte iratæ aspexerim. hæ sunt & in sardinia.

De fortitudine. Ca. iiii.

P Recualuisse fortitudine apud Romanos. L. Sicinium detatum titulorum numerus osten dit. tribunus hic plebis fuit nō multū post exactos reges. Spurio Tarpeio. Aurelio Termo consulibus. Idem ex prouocatione octies uictor. xl. & quinq; habuit aduersas cicatrices: in tergo nullā notam. Spolia tricies ex hoste & quater cœpit. In phaleris hastis: puris armillis coronis trecenta. xii. dona meruit. Nouē imperatores qui opera eius uicerant triumphantes psecutus: post hunc. M. Sergius duobus stipendiis, primo aduerso corpore: ter & uicies uulneratus. Secundo stipendio in prœlio dexteram perdidit: qua de cā ferreā sibi manū fecit & cū neutra pene idonea prœliādum ualeret Vna die quater pugnauit: & uicit: sinestra duobus

bus equis eo insidẽtẽ cõfossis. an Hãnibale bis captus refugit. cũ uiginti mensibus qbus captiuitatis sortẽ pferebat. nullo momẽto sine cõpedibus fuerit: & cathẽis: omnibus asprimis prœliis q̃ tẽpestate illa Romani experti sunt: insignitus dõis militaribus a Thrasimeno Trebia Thicinoq; corõas ciuicas retulit. Cannensi quoq; prœlio de quo refugisse eximiũ opus uirtutis fuit. solus accepit coronã. Beatus profecto tot suffragiis gloriæ: nisi heres i posteritatis eius successiõe. Catilina tãtas eius adhorreas laudes odio dãnati nominis obũbrasset. Quantũ iter milites Sicinius aut Sergius tñ iter duces imo ut uerius dicã inter oẽs hoies. Cæsar dictator enituit huius ductibus. Vndecies cẽtũ Nonaginta & duo milia cæsa sunt hostiũ nã quãtũ bellis ciuilibus fuderit noluit ãnotari. signis collatis qnq̃gies & bis dimicauit. M. Marcellũ solus supgressus: qui nouies & tricies pari modo fuerat prœliatus. Ad hæc nullus celerius scripsit. Nemo uelocius legit. Quaternas etiã epistolas simul dictasse perhibetur: benignitate adeo preditus: ut quos armis subegerat: clementia magis uicerit. *de memoria* Capitulo. v.

c Yrrus memoriæ bono claruit: qui in exercitu cui numero pfissimo præfuit nominati singulos alloq̃batur. Fecit hoc idẽ in pópulo Romano Lutius Scipio. Sed & cyrrũ & Scipionem cõsuetudine credamus fecisse. Cyneas Pyrri legatus postero die q̃ ingresus Romã fuerat: & equestrem ordinem & senetum propriis nominibus salutauit. Rex ponticus Mitridates duabus & uiginti gẽtibus quibus imperitabat: sine interprete iura dixit. Memoriã & arte fieri palam factũ ẽ: sicut Metrodorus philosophus qui tpibus Diogenis Cinici fuit intãtũ se meditatiõe assidua pducxit: ut a mltis simul dicta nõ mõ sẽsum sed ẽt uerbo ordinibus detineret. Nihil tñ i hoĩne aut metu aut casu aut morbo facilius intercipi: sæpe pspectum ẽ. Qui lapide ictus fuerat accepimus oblitũ litterarũ. Messala certe coruinum post ægritudinem quã petulerat percussum: proprii nominis obliuione quam libet alias ei sensus uigeret. Memoriam metus perimit cõtra uocis interdum est incitamentum: quam non solum acuit sed etiam nuquam fuerit extorquet. Deniq; cum olympiade quinquagesima uictor Cirrus itrasset asiæ opidũ. Sardas ubi tũc Cræsus latebat. athis filius eius mutus tad id usq; tpis in uocẽ erupit ui timoris. Exclamasse. n. dr parce pri meo Cyrre. & te hominem eẽ uel casibus disce nris. Ca. vi.

de moribus Ractare de moribus superest: quorum excellentia maxime in t duobus enituit. Cato princeps portiæ gentis senator optimus

optimus iperator toratot optimus. Causam tamẽ quadrigẽis & quater dixit. diuersis odiorum simultatibus appetitus semper absolutus. Vñ Scipionis Emiliani laus ꝓpensior: qui præter bona quibus Cato clarus fuit: etiam publico amore ꝓcessit. Vir optimus Nasica. Scipio iudicatus est: non priuato tñ testimonio: sed totius senatus sacramẽto quippe quo iuuentus dignior nõ fuit: cui præcipue religionis crederetur ministerium: cum oraculum moneret accersi deum sacra matri pesinunticæ.. *de eloquentia* Cap. vii

p Lurimi iter Romanos eloquentia floruerunt. sed hoc boni hæreditarium nunquam fuit nisi in familia curionum i qua tres serie continua oratores fuere. Magnum hoc habitum est sane. hoc sæculo: quo facundiam præcipue & humana & diuina mirata sunt.

Quippe tunc percussores Archilochi poetæ Apollo prodidit: & latronum facinus deo coarguente detectũ ẽ. Cumq; Lysander lacedæmonius athenas obsideret: ubi Sophoclis tragici inhumatum corpus iacebat: identidem liber pater ducẽ monuit per qetem: ut sepeliri delitias suas sineret. Nec prius destitit q̃ Lysander cognito qs obiisset diẽ & quid a numine posceret inducias bello daret usq; dum cõgrue supremis talibus exequiæ ducerentur. pindarum lyricum eo cõuiuii loco cui imminebat ruina: ne cum cæteris interire forinsecus eũ castor & pollux uocauerunt. inspectantibus uniuersis: Quo effectum est ut solus impendens periculum euaderet. Numerandus post deos. Cn. põpeius magnus intraturus Possidonii domum clarissimi tunc sapiẽtiæ professoris percuti ex more a lictore uetuit fores: summisque fascibus quamlibet cõfecto mithridatico bello & orientis uictor: sententia propria cessit ianuæ litterarum. Africáus prior. Qu. Ennii statuam imponi sepulchro suo iussit. Vticensis Cato unum ex tribunatu militum philosophum. alium ex Cypria legatione romam aduexit professus plurimum se eo factu senatui & populo romano contulisset quanuis proauus eius sæpissime sensuisset græcos urbe pellendos. Dionysius tyrannus uittatam nauem Platoni obuiã misit. Ipse cum albis quadrigis egredientem e littore occurrens honoratus est. perfectam prudentiam soli Socrati oraculum delphicum adiudicauit. pietatis documẽtum nobilius quidem i Metellorum domo refulsit: sed emittẽtissimũ plebeia puerpera reperitur humilis hæc atq; ideo famæ obscurioris cum ad patrem qui supplicii causa claustris penalibus continebatur: ægre obtinuisset ingressum: exquisita sæpius a ianitoribus ne forte pa

renti

renti cibum ſumminiſtraret:alere eum uberibus ſuis deprehenſa eſt
Qu e res:& factum & locum conſecrauit. Nam qui morti deſtinabat
donatus filiæ in memoriam tanti præconii reſeruatus ē locus dicatus
ſuo nomini pietatis Sacellū fuit. Nauis phrygia gerula ſacrorum dū
ſequitur uictas caſtitatis contulit claudiæ principatum pudicitiæ. At
Sulpitia patricule filia. M. Fuluii flacci uxor cenſura omnium matro-
narum e centum probatiſſimis hand temere electa eſt: quæ ſimulacrū
Veneris ut Sibylini libri monebant dedicarat. Quod attinet ad titulū
fœlicitatis:nec dum repertus eſt:qui fœlix cenſeri iure debuit. Nam q̃
Cornelius Sylla dictus potius eſt q̃ fuit fœlix. Solū certe beatum Cor
tina: Agl auum iudicauit:qui in auguſtiſſimo arcadiæ āgulo pauperis
ſoli dominus nuuquam egreſſus paterni ceſpitis terminos inuenitur

De Italia & eius antiquitate.

d E homine ſatis dictum habeo. Nunc ut ad deſtinatum reuer
tamur:ad locorum commemorationem ſtilus dirigendus
eſt:atque ideo principaliter in italiam cuiuſ decus iam urbe contigi-
mus: Sed italia tanta cura ab omnibus dicta eſt:præcipue. a. M. Cato-
ne:ut iam inueniri non poſſit quod nō ueterum præſumpſerit dilig̃e
tia largiter in laude excellentis terræ materia ſuppetente. Dū ſcripto
res præſtantiſſimi reputant locorum ſalubritatem cæli temperiem.
Vbertatem ſoli:aprica collium. Opaca memorum: innoxios: ſaltus:
uitium olearumque prouentus:nobilia pecuaria: tot amnes:lacus tā-
tos bifera uiolaria:inter hæc ueſeuum flagrantis animæ ſpiritu uapo
rantem. tepentibus fontibus Baias. Colonias tam frequentes:tam aſſi
duam nouarum urbium gratiam: tam clarum decus ueterum oppi
dorum:quæ primo aborigines arunci: Pelaſgi. Arcades: Siculi: toti-
us poſtremo Græciæ aduenæ. Et in ſumma: Victores romani condi
derūt Ad hæc littora q̃ portuoſa oraſq̃ patentibus gremiis cōmertio
orbis accommodatas. Verum ne prorſus intacta uideatur in ea q̃ mi-
nus trita ſūt animū ītendere haud abſurdū uidet:& partius depaſta: le
uibus ueſtigiis inuiare. Nā q̃s ignorat uel dictā uel cōditā a Iano Iani-
culū. a Saturno latiū atq̃ Saturniā. a Danae ardeā. a comitibus Hercu
lis policlē. ab ipſo in cāpāia Pōpeios q̃a uictor ex hiſpania pōpā boū
duxerat ī liguria quoq̃ lapidarios cāpos q̃ Ione eo dimicāte credūt ſa
xa pluiſſe. Regionē Ionicā ab Ione Naulochi filia quā pcaciter īſidētē
uias Hercules interemit. ut ferūt. Archippena a reſā rege. Lydorumq̃
hiatu terræ hauſtum diſſolutū ē in lacū fucinū ab Iaſone tēplum Iuno

nisarginæ.a Pelopidis pisas:a Cleoalo Minonis filio dannios: lapigis a lapige dedali filio. Tyrrenos a Tyrreno Lydiæ rege. Corāa dardanis. Argillá a pelasgis:q primi in latium litteras intulerunt. ab Falesso argiuo Phaliscam. a Phalerio argiuo Phalerios. Fescēninum quoqȝ ab argiuis portum portheniū a Forcensibus. Thybur: sicut Cato facit testimonium: a Catillo Archade præfecto classis Euandri: sicut Sextius: ab argiua iuuētute. Catillus enim Amphiarei filius: post prodigialem patris apud Thebas interitum. Thidei aui iussu cum omni fœtu uel sacro missus: tres liberos in Italia procreauit: Thiburtum coram: & Catillum: qui depulsis ex oppido Siciliæ ueteribus Sicāis: a nomine Thiburti fratris natu maximi urbem uocauerunt. Mox in Brutiis ab Vlixe extructum templum Mineruæ. Insula lincea appellata: abiecto ibi corpore sirenis: ita nominatæ. Parthenopis a Parthenope sirenis sepulchro: quā Augustus postea Neapolim esse maluit. Preneste: ut Zéodotus refert a Prenestene Vlixis nepote Latini filio: aut ut pnestini sonat libri: a Ceculo quem iuxta ignes fortuitos inuenerunt ut fama est Digidiorum sorores. Notum est Aphiloctete petiliam cōstitutam. Arpos & Beneuētum a Diomede. Patauium ab Anthenore Methápontum a Piliis. Scillatium ab Atheniensibus. Sibarini a trizeniis & a sagarari aiacis locri filio. Salentinos a liciis. Anconam a siculis. Gabios a galacto & bio siculis fratribus ab heraclidis Tarentum. In sulá tensam ab leonibus. Pestum a Dorensibus. a Miscelo Acheo Crotonam. Rhegium a Calcidensibus: Caulonam & Terinam a Crotoniensibus. Anaritiis lócros: Heretrum a græcis in honorem here sic.n. Iunonem græci uocant: partitiam ab Archilocho sicleo. Vnde & nomen ut Cassio Heminæ placet: tractum hoc in loco Horestes oraculo monitus simulacrum scy thicæ dianæ quód de Taurica extulerat priusq̄ Argos peteret consecrauit. a zancleis methaurum locatum a Locrensibus: Methapontum: quod nunc lubo dicitur. Bocus absoluit gallorum ueterum propaginem Vmbros esse. M. Antonius asseuerat hos eosdem: quod tempore aquosæ cladis imbribus superfuerunt. Vmbros græce nominatos. Liciniáo placet a Mesappo græco Mesapiæ datam originem: uersam postmodum in nomen Calabriæ: quā in exordio Enotri frater Peucetius Peucetiam nominauerat. par sententia est inter auctores: a Gubernatore Eneæ appellatum palmurū. a Tubicine Miseno Misenum. a consobrina Leucasiam insulam. Inter omnes perspicua conuenit a nutrice Caieta Caietam: ab uxore Lauinia

nia Lauinũ esse nuncupatũ: qđ post Troiæ excidiũ sicut Cussonius p hibet quarto ãno extructũ ẽ. Nec omissũ sit æneã æstate ab illo capto secũda italicis littoribus appulsum ut Hemina tradit: sociis nõ ampli us sexcentis in agro Laurenti posuisse castra. Vbi dum simulacrũ qđ secũ ex Sicilia aduexerat dedicat. Veneri matri: quæ Aphroditis dicit̃ a Diomede pelladiũ suscipit. tribusq̃ mox annis cũ latino regnat: so cia potestate qngẽtis iugeribus ab eo acceptis. Quo defuncto summã biennio adeptus apud numicum apparere desinit: Anno septimo pa trisq̃ indigetis ei nomẽ datũ. Deinde cõstitutæ ab Ascanio lõga alba: nidenæ: Antiũ Nola a tyriis. ab Euboensibus Cumæ ibidem Sibylle sacellum ẽ: eius quæ rebus Romanis quĩquagesima olympiade inter fuit cuiusq̃ librũ ad corneliũ usq̃ Syllã põtifices nr̃i cõsulebant. tũc. n. una cũ Capitolio igni absumptus ẽ. Nã priores duos Tarquinio sup bo partius prætium offerente quã postulabatur ipsa exusserat Cuius sepulchrũ in Sicilia adhuc manet. Delphicã aũt Sibyllam ante troia na bella uaticinatã: Bocus perhibet: cuius plurimos uersus operi suo Homerũ inseruisse manifestat hanc heriphilẽ Erithræa annis aliquot intercedẽtibus insecuta ẽ Sibylla: quæ appellata ẽ de scientię parilitate quæ inter alia magnifica lesbios amissuros imperiũ maris multo ante præmonuit: q̃ id accideret. Item cumanã tertiã fuisse. post has loco ip sa æui series ꝓbat. Ergo Italia in qua latiũ antiquum antea a tibernis hostiis adusq̃ lyrim amnem ptinebat. Vniuersa cõsurgit a iugis alpiũ porrecta ad rheginum uerticem & littora brutiorũ: quo in mare meri diem uersus protendit. Inde ꝓcedens paulatim se apennini mõtis dor so attollit extensa inter tuscum & hadriaticũ. idest inter superũ mare & inferum: similis querno folio scilicet longitudine amplior q̃ latitudi ne: Vbi longius processit in cornua duo scinditur: quorum alterũ Ioni um spectat æquor. alterum siculum: Inter quas prominentias non uno margine accessum insinuati freti recipit: sed linguis proiectis sæ pius procurrentibus distinctum promontoriis pelagus admittit. Ibi ut ouias sparsim notemus Arces tarẽtine Scyllace a regio cum Scyl leo oppido & Crathi flumine Scylle patre ut uetustas fabulata ẽ Rhe gini saltus. Pestanæ ualles. Sirenum saxa. Amænissimus Campaniæ tractus. Phlegæi campi. Circæ domus. Circæum insula ante circum flua immenso mari nunc æuo nitente addita continenti: diuersamque fortunam a rheginis experta: quos fretum medium a Siculis ui absci dit. Formiæ etiam lestrigonibus habitatæ Multa præterea pollentissi

mis ingeniis ediserta quæ præterite: q̃ inferus exequi tutius duximus. Verum Italiæ longitudo quæ ab augusta prætoria per urbem capuamque porrigitur usque ad oppidum rhegium decies centena & uiginti milia passuum colligit. latitudo ubi plurimum. cccc.x. Vbi minimum. c.xxxvi. milia. Arctissima ē ad portum quem Hannibalis castra dicunt. neq; enim excedit quadraginta milia. Vmbilicum ut Varro tradit in agro rheatino habet. At solidum spatium circuitus uniuersi uicies quadragesies nouies centena sunt: in quo ambitu aduersa locrensium frõte ortus a gadibus finitur Europe sinus primus. Nam secundus a Lacinio auspicatur in acroceraunijs metas habet ad hæc Italia pado clara est: quem mons Vesolus superantissimus inter iuga alpium gremio suo fundit: Visenno fonte in lygurum finibus: unde se primum padus proruit: submersusq; cuniculo rursus in agro uibonẽsi extollitur. Nulli amnium inferior claritate. A græcis dictus Eridanus. Intumescit exortu canis tabefactis niuibus & liquentibus brume pruinis auctusq; aquarum agminibus. xxx. flumina in adriaticum defert mare. Est. E. memorabilibus inclytum & isignitum per omnium ora uulgatum quod per paucæ familiæ sunt in agro: Phaliscorum: quos Hirpos uocant. Hi sacrificium annuum ad montem soractem: Appollini faciunt: idq; operantes gesticulationibus religiosis impune insultant ardentibus lignorum struibus in honorem diuinæ rei flammis parcentibus: cuius deuotionis mysterium munificentia senatus consultus honorata Hirpis perpetuo omnium numerum uocationẽ dedit. Gentem marsorum a serpentibus illesam esse nihil mirũ a Circes filio hi genus ducunt: & de auita potentia deberi sibi sciunt: seruitium uenenorum: ideoq; uenena contempnunt. C. Cælius Oete tres filias Angitiam Medeam & Circen dicit: Circẽ circeos insedisse montes carminum maleficiis uarias imaginum facies mentientem. Angitiam uicina fucino loca occupauisse: ibiq; salubri scientia aduersus morbos resistẽtem cum desisset hominem uiuere: deam habitam: Medeam ab Iasone butroti sepultã filiũq; eius marsis ĩperasse Sed quis italia habeat, hoc præsidium familiare, a serpentibus non penitus libera est. Deniq; habitatores ab amydis quas antea amycleis græci: condiderunt serpentes fugauere. Illic frequens uipera insanabili morsu. Breuior hæc cæteris q̃ in aliis aduertimus orbis partibus: ac propterea dum: despectui est facilius nocet. Calabria chelindriis frequentissima est: & boam gignit: quem anguem ad immensam molem ferunt sed coalescere

ſcere. Captat primo greges bubalos & qaæ plurimo lacte rigua bos ẽ eius ſe uberibus innectit: ſuctuq; continuo ſaginata longo in ſeculo ita celebri ſatietate ultima extuberatur ut obſiſtere magnitudini eius nulla uis ualeat. Poſtremoq; depopulatis animantibus regiones quas obſederit ad uaſtitatem cogit. Diuo Claudio principe in loco ubi uaticanus ager eſt in aluo occiſæ boæ ſpectatus eſt ſolidus infanſus. Italia in lupos habet qui cæteris ſimiles non ſint: Homo quem prius uiderit: conticeſſit: & anticipatus botutu aſpectus nocentis sic & clamandi uoluntatem habeat: non habet uocis miniſterium. Sciens de lupis multa prætereo. Spectatiſſimum illud eſt ꝙ caudæ animalis huius uillus amatorius ineſt perexiguus: quem præſentaneo damno abiicit: cum capi metuit: nec habet potentiam niſi uiuenti detrahatur. Coeunt lupi toto anno non amplius dies xii Veſcũtur in fame terra At hi quos ceruarios dicimus q̃uis poſt longa ieiunia repertas ægre carnes mandere ceperint. Vbi quid caſu reſpiciant obliuiſcuntur: & immemores præſentis copiæ eunt quæſitum quam reliquerunt ſatietatem. In hoc animalium genere numerantur & linces: quarum urinas coire in duriciem præcioſi calculi fatentur qui naturas lapidum exquiſitis ſunt perſecuti. Iſtud etiam ipſas linces perſentiſcere hoc documento probatur ꝙ egeſtum licorem ilico harenarum cumulis quantum ualent: contegunt inuidia ſcilicet ne talis egeries tranſeat in noſtrum uſum ut Theophraſtus perhibet. Lapidi iſti ſuecini color eſt pariter ſpiritu attrahit propinquantia: dolores renum ſedat: medetur regio morbo. Lygurium græce dicitur. Cicadæ apud reginos mutæ: nec uſquã alibi quod ſilentium miraculo eſt: nec immerito eum uicinæ quæ ſunt locrenſium ultra cæteras ſonitent. Cauſas Granius tradit: cum obmurmurarent illic Hercule quieſcente deum iuſſiſſe ne ſtreperent. Itaq; ex eo cœptum ſilentium permanere. Liguſticum mare fruticees procreat qui quantiſper fuerint in quarum profundis fluxi ſunt tactu prope carnulento. Deinde ubi in ſupra attolluntur naturalibus ſaxis derogati lapides fiunt. Nec ſolum qualitas illis ſed & color uertitur Nã puniceo protinus erubeſcunt: Ramuli ſũt quaels arborum uiſimus ad ſemipedem frequentius longos: rarum eſt pedaneos deprehendi. Excuduntur ex illis multa geſtamina. Habet enim ut Zoroaſtes ait materies hæc quandam poteſtatem. Ac propterea quicquid in deſit habetur inter ſalutaria. Coralium alias dicunt. Nã Metrodorus gorgiam nominat; ideſt quod reſiſtat typhonibus & fulminibus affirmat. Eru-

itur gemma in patte lucaniæ facie adeo iucunda: ut languentes intrin secus stellas & sub nubilo renitentes croceus color perfundat. Ea quo niam in littore syrtium inuenta primo est syrtites uocatur. Est & uein tania gemma a loco dicta cui nigri coloris superficies propria: quam ad gratiam uarietatis albi limites interfecant uenis candidantibus. In sula quæ apuli æ oram uidet tumulo ac delubro Diomedis ii insignis est: & diomedeas aues sola nutrit. Nam hoc genus alitis præter q̄ ibi nusq̄ gentium est: idq; solum poterat memorabile iudlcari nisi accede rent non omittenda forma illis peneque fulicis color candidus: ignei oculi ora dentata: congregatæ uolitant: nec sine ratione pergendi du- ces duæ sunt quæ regunt cursum. Altera agmen anteit: altera insequi- tur. Illa ut ductu certum iter dirigat. hæc: ut instantia urgeat tarditatē Hæc in meantibns disciplina est cum fœtificum adest tempus: rostro. scrobes excauant. Deinde surculis inuersum suppositis immitantur texta cratium sic contegunt subter cauata: & ne operimenta desint si forte lignorum causa uenti auferant: hanc struem comprimunt terra quam egesserant cum puteos excitassent. Sic nidos moliuntur bifor- mi accessu nec fortuitu adeo ut ad plagas cæli metentur exitus uel in- gressus. Aditus qui dimittit ad pastus in ortum destinatur: qui excipit reuertentes uersus occasum est ut lux & morantes excitet: & receptui non denegetur. Leuaturæ aluum aduersis flatibus subuolant: quibus proluuies longius auferatur. Iudicant inter aduenas. Qui græcus est: propius accedunt & quantum intelligi datur: uelut ciui blandius adu lantur. Si quis erit gentis alterius inuolant & impugnant. Aedem sa- cram omni die celebrant studio eiusmodi. Aquis imbuunt plumast alisq; impendio madefactis confluunt rorulente. Ita ædem excusso humore purificant. Tunc pennulis superplaudunt. Inde discedunte quasi peracta religione. Ob hoc credunt Diomedis socios aues fa- ctos. Sane ante aduentum Aetholii ducis nomen diomedeæ non ha- bebant. Inde sic dictæ sunt. Italicus excursus per liburnos quæ gens a- siatica est procedit in dalmatiæ pedem. Dalmatia in limitem illyricū in quo sinu dardani sedes habent homines ex troiana prosapia ī mo- res barbaros efferati. At ex altera parte per ligurum oram in narbonē sem prouintiam pergit: in qua phocenses quondam fugati persarum aduentu massiliam urbem olympiade quadragesimaquinta condide runt. Et C. Marius bello cymbrico factis manu fossis inuitauit maret pniciosāq; feruētis rhodani nauigationē tēpauit. Qui ānis pcipitatus

alpibus

alpibus primũ per helnetior ruit: occurfantium aquarum agmina fe cũ trahens: auctusq; magno ipso quod inuadit freto turbulentior: nisi q; fretum ucntis excitat. Rhodanus fæuit: & cum ferenus est atq; ideo inter tres europæ maximos fluuios & hunc cõputãt. Aquæ quoq; fex tiæ eo loco claruerunt: quondam hiberna cõsulis: postea exculta mœ nibus. Quaꝝ calor olim acrior exhalatus per tẽpora euaporauit: nec iã par est famæ priori. Si græcos cogitemus pstat respicere littus tarẽ tinũ: Vnde a promonrorio quod acroma phygiam uocaut. Acaiam curfum destinantibus citissima nauigatio est.

De insulis & primũ de corsica & catochite lapide. Ca viii

Legendus hinc stilus est. Terraꝝ uocat alia & lõgam est ut moratim insularum oium oras legamus: quafcunq; promotoria itali ca prospectant quis sparsæ recessibus amœnissimis & quodam natu ræ quasi spectaculo expolitæ non erant om ittendæ. Sed quantum residendum est si dilatis qua præcipua sunt per quadam desidiam aut pandatheriam aut prochytam dicamus aut ferri feracem iluam aut ca prariam quam græci ægilon dicunt: aut planasiam de facie supinatis sic uocatam: uel ab Vlyxis erroribus: uel colũbariam auium huius no minis matrem. uel itaceliam Vlyxis ut proditur specula: uel ennariam inarvmen ab Homero nominatam: aliasq; non fecus læta: inter quas corsicam plurimi in dicendo latius circunuecti plenissima narrandi absoluerunt diligentia nihilq; omissum quod retractari non sit super uacuum: ut exordium incolæ ligures dederunt: ut oppida ibi extructa sint: ut colonias ibi deduxerunt Marius & sylla: ut ipsa ligustici sinus æquor alluat. Sed hæc facessant alii. Verum ager corsicanus quod in eo agro solus edit unicum est quem cathochitem lapidem uocant: sa tu dignissimũ. Maior est cæteris qui ad ornatum destinantur: nec tam gemma q̃ cautes. Idem impositas manus detinet: ita se iunctis corpo ribus ãnectens: ut cum ipsis hæreat a quibus tãgitur. Sed ei inest uelut uelut de glutino lentiore nescio quid parat gũmi. Accepimus Democritum abderitẽ ostentationẽ scrupuli huius frequẽter usũ ad pbandã occultã naturæ potẽtiã in certaminibus q̃ cõtra magos habuit.

Sardinia de solifuga & herba sardinica. Ca. ix.

Ardinica quoq; quã apd' Timeũ sãdaliotin legimus. apud Crisppũ ichnusã in quo mari sita sit: quos Icolaꝝ auctores habeat satis celebre ẽ Nihil ergo attiet diceẽ ut Sardus ab hercule & no rax a Mercurio procreati. Cũ alter a libya: alter eb usq; tardesso hispa

niæ in hosce fiñs p m eauissent: a Sardo terræ a Noracé oppidó nomé datū. Mox Aristeū regnádo his pximū in ui be corali quá condiderat ipse cōiuncto populo utriusq; sāguinis seiuges usq; ad segétes ad unū morem coniugasse imperium ex insolentia nihil aspnatas. Sed & hic Aristeus solaum creat: qui ad id locorū agros ibi in s. dit. Præterea: & ilienses & locrenses transeamus. Sardinia est quidem absque serpenti bus. Sed quod aliis locis serpés hoc solifuga Sardo is agris: animal pe rexiguum q̃ araneæ forma Solifuga dicta q̧ diem fugiat. In metallis argentariis plurima est: ná solū illud argento diues est. Occultim repe tat: & per imprudentiá supersedentibus pestem facit. Huic incōmo do accedit & hærba sardonia quæ inde fluuius fontaneis prouenit in sto largior: Ea si edulio fuerit: uescentibus neruos contrahit: rictu ora deducit: ut qui mortem oppetunt uelut ridentium facie intereant. Cō tra quicquid aquarum est uarie commodis seruit: Stagna pisculentis sima hybernæ pluuiæ in æstiuam penuriam reseruatur. Nam homo sardus opem plurimá de himbrido cælo habet hoc collectaneum de pascitur ut sufficiat usui ubi defecerint scaturigines quæ ad uictū usur pari solent. Fontes sane calidi & salubres aliquot locis efferuescunt: q̧ medelas afferunt: aut solidant ossa fracta: aut moliuntur: aut aboléta so lifugis insertum uenenū aut etiá ocularias dissipát ægritudines. Sed qui oculis medentur: & coarguendis ualent furibus Nam aquis sacra mento raptū negat lumina aquis obtrectat. Vbi periuriū non est: cer nitur clarius. Si pfida abnuit detegitur facinus cæcitate & captus ocu lis admissum tenebris fatetur.

Sicilia in ea soli & aquarum memorabilia: & de achate lapide. Capitulum .x.

I respiciamus ad ordiné tépo𝔯 uel locorum post sardiniá res uocant siculæ. Primo q̧ utraq; insula in romanū arbitriū reda cta his quidé tpibus facta prouintia é. Cū eodé anno sardiniá M. Varrius: alterá C. Flaminius ptor sortiti sunt. Adde q̧ fretū siculo excipitur nomé sardoi maris. Ergo sicilia q̧ cū primis assignandū é dif fusis promontoriis triquadra specie figuratur. Pachinus aspectus in peloponensiū & meridianá plagá dirigit. Pelorus aduersa uespero ita liam uidet. Lilybeus in africá extenditur: Inter quæ pelorias præstat té perie soli prædicta. quod neq; humido in lutum diluat neq; satiscat in puluere siccitate. Ex ubi introrsū recedit: & in latitudiné pandit: tres la cus obtinet. Quo𝔯 unus q̧ pisciū copiosus é: non equidé ad miraculū duxerim

duxerim:sed q; ei pximas cōdensis arbustis inter uirgulta& opaca feras nutriat & admissis uenantibus per terrenos tramites quibus pedestres accessus excipit duplicem piscandi uenandiq; præbeat uoluptatem. Inter memorabilia numeratur:tertium ara sacrum approbat: q in medio sita breuia diuidit a profundis:qua ad eam pergitur crurum tenus peruenitur aqua. Quod ultra est nec explorari licet nec attingi: & si fiat qui id ausus sit malo plectitur:quantamq; sui partem ingurgitauerit:tantam it perditum. Ferunt quendam in hæc ultra q longissimam poterat iecisse lineam, eam ut recuperaret dum merso brachio nisum adiuuat cadauer manum factam. Peloritana ora habitatur colonia tauromínia: quam prisci naxum uocabant. Oppidum Messana rhegio italiæq; oppositum est. Quod rhegium a dehiscendi argumento græci dictabant. Pachinum finis & omnibus marmantibus pisculētissimum. Pachino multa tynnorum inest copia: ac propterea semper captura larga. Lilybitano lilybetano oppidum decus ē. Sybillæ sepulchro. Sicaniæ diu ante troiana bella Sicanus rex nomē dedit aduectus cum amplissima iberorum manu. Post Siculus Neptuni filius. In hac plurimi corinthiorum:argiuorum:iliensium doriensium:crētensium confluxerunt: Inter quos & Dedalus fabricæ artis magister. Principē urbium syracusas habet: in qua etiam cum hiberna uentilantur serena nullo non die sol est. Adde q; arethusa fons in hac urbe est. Eminet montibus ætna & erice: Vulcano ætna sacer est erix Veneri. In ætnæ uertice hiatus duo sunt: crateres nominati:per quos eruptatus erumpit uapor præmisso prius fremitu per æstuātes cauernarum latebras longo mugitu intra terræ uiscera diu uoluitur: nec ante se flammarū globi attollunt:q interni strepitus antecedant: Mirum hoc est: nec illd minus quod in illa feruentis naturæ peruicatia mixtas ignibus niues profert & licet uastis exundet incendiis apicis canicie perpetua brumalem detinet faciem. Ita inuicta in utroq; uiolentia: nec calor frigorī mitigatur: nec frigus calore dissoluitur. Sunt & alii montes duo nebrodes & neptunius E neptunio specula est in pelagus tuscum & adriaticum. Nebrodi dāmaæ copia nomē dedit Nebrode dāmæ hynuli gregatim puagant. Inde nebrodes. Quicquid sicilia gignit siue solis hominis ingenio proxime est his quæ optima iudicant: nisi q; fœtus terræ cēturupino croco uincit. Hic pmū inuēta comedia: hic & camillino inimica in scena stetit: hic mō Archimedes q iuxta sydera disciplinam machinarius cōmētator fuit hic Lais illa q eligeŕ patriā maluit q fate

ri. Gentem cyclopum uasti testantur specus. Lestrigonum sedes adhuc sic uocantur. Ceres inde magistra sationis fructuariæ. Hic ibidē campus ætnensis in floribus semper & omni uernus dic. Quem prope est demersum foramen quo Ditem patrem ad raptus Proserpinæ libere exeuntem fama est lucem ausum. Inter catinam & syracusas certamen est de illustrium fratrum memoria: quorum nomina sibi diuersæ partes adoptant. Si catinenses audiamus: Amaphius fuit & Amphimonius. Si quod malunt syracusæ: Mantiam putabimus & Critonem. Catinensis tamen regio causam dedit facto: in qua secum incendia ætnæ protulissent iuuenes duo sublatos parentes euexerūt inter flammas illesi ignibus horum memoriam ita posteritas numerata est: ut sepulchri locus nominarentur campus piorum. De arethusa & alpheo uerum est hactenus quod conueniunt fons: & amnis fluminum abunde uaria miracula: Dianam qui ad camerinam fluit nisi habitus pudice hauserit non cohibet in corpus unum latex uinius & latex aquæ. Apud segestanos helbesus in medio flumine subita æstuatione feruet. Acidem quanuis dimissum ætna nullus frigore anteuertit: hiemereum celestes mutant plagæ. Amarus denique est dū in aquilonem fluit: dulcis ubi ad meridiem flectitur. Quanta in aquis tanta nouitas in salinis. Salem agrigentinum si igni iunxeris soluitur ustione: cui si liquor aquæ proximauerit crepitat ueluti torreatur. Purpureum ætna mittit. In pachino: translucidus inuenitur. Cætera salinarum metalla quæ sunt aut agrigentino aut centuripis: proximantia funguntur cautium misterio. Nam illinc excuduntur signa ad facies hominum ue deorum. Termitanis locis insula est arundinum ferax: quæ maxime accomodæ sunt in omnem sonum tibiarum seu præcentorias facias. quarum locus est ad pluuinaria præcicinendi siue uascas quæ foraminum numeris precentorias anteuertūt seu puellatorias quibus a sono clariore uocamen datur: siue gingricas quæ breuiores licet subtilioribus tamen modis insonant: aut miluinas quæ in accentus exeunt acutissimos: aut lydias quas & choranias dicunt: uel corinthias uel ægyptias: alias ue a musicis per diuersa officia & nomina separatas. In halesina regione fons alias quietus & tranquillus cum siletur: si insonent tibiæ exultabundus ad cantum eleuatur: & quasi miretur dulcedinem uocis ultra margines itumescit. Gelonium stagnum tetro odore adigit proximantes. Ibi: & fontes duo. Alterum si sterilis sumpserit fæcunda fiet. Alterum si fæcunda hause-

rit uertitur in sterilitatem. Stagnum petrensium serpentibus noxium est hominibus salutare. In lacu agrigentino : olcum super natat : Hoc pingue hæret arundinum comis de assiduo uolutabro e quarum capillamentis legitur unguentum medicũ contra armentarios morbos Nec longe inde collis uulcanus : in quo qui diuinæ rei operantur ligna uitea super aras struunt : nec ignis apponitur in hanc congeriem : cum positias intulerint. Si adest deus : si sacrum probatur sarmenta licet uirentia ignẽ sponte concipiunt : & nullo inflagrante a litato numine fit incendium. Ibi epulantes alludit flãma quæ fluxuosis excessibus uagabunda quem contigerit nõn adurit. Nec aliud est q̃ imago nuntia perfecti rite uoti. Idem ager agrigentinus eructat limosas scaturigines : & ut uenæ fontiũ sufficiunt riuis subministrandis. Ita in hac siciliæ parte solo nunq̃ deficiente æterna reiectatione terra terrã euomit. Achatem lapidem sicilia primũ edidit in fluminis ripis repertum non ualem cum ibi tantum inueniretur. Quippe inter scribentes eum uenæ naturalibus sic notant formis : ut cum optimus est uarias præferat rerum imagines. Vnde anulus pyrrhi regis qui aduersus romanos bella gessit non ignobilis famæ fuit. Cuius gemma achates erat : in quo nouem musæ cum insignibus suis singulæ. Et Apollo tenens cytharã uidebantur non impressis figuris sed ingenitis : Nunc diuersis locis apparet. Dat creta quẽ coralli achatẽ uocant corallio similẽ : sed illitũ guttis auro micantibus & scorpionum ictibus resistentẽ. Dat india reddentẽ nunc nemorũ nunc animaliũ facies : Quẽ uidisse oculis fauet : quandoq; iatra hos os receptus sedat sitim. Sunt & qui usti redolent myrrhæ odorem. Achates sanguineis maculis irrubescit. Sed qui maxime probantur uitreã habent perspicuitatẽ ut cyprius. Nam qui sunt facie cærea abundantes triuialiter negliguntur. Omnis ambitus huius insulæ clauditur stadiorũ tribus Milibus.

De insulis uulcaniis. Capitulũ. xii

N freto siculo ephistiæ isulæ. xxv. milia. passuũ ob italia absunt : Itali uulcanias uocant. Nã & ipse natura soli ignea per occulta cõmertia aut mutuantur ætnæ icendia aut subministrãt : hic dicta sedes deo igniũ. Numero septẽ sunt : Liparæ nomen dedit rex Liparus qui eã ante Aeolũ rexit. Alterã hierã uocauerunt. Eã præcipue uulcano sacrate est : & plurimũ colle eminẽtissimo nocte ardet. Strongile tertia Eoli domus uergit ad solis exortũ Ainie angulosa q̃

flammis liquidioribus differt a cæteris hoc efficit q ex eius fumo po tissimum incolæ præsentiscunt qui nam flatus in triduo sunt futuri. Quo factum ut Aeolus rex uentorum crederetur. Ceteras didymem erisussam phœniscusam euonymon quoniam similes sunt dictas habemus.

Europe sinus. Ca.xii.

Ertius eruopæ sinus incipit a cerannis montibus & desinit in hellespontum. In eo apud molossos ubi dodonii Iouis templum est. Tomarus mons: est circa radices nobilis centum fō tibus ut Theopompo placet. In epyro fōs est sacer frigidus ultra oēs aquas & spectatæ diuersitatis. Nam in eum ardentem si immergas facem extinguit: si procul ac sine igne admoueas suapte ingenio inflammat: Dodone ut Maro dicit sacra. Delphi cephiso flumine: castalio fōte: parnasso iugis celebris. Acarnaia arachyntho eminet. Hanc ab ætholia pindus diuidit: qui achelou̅m parit cum primis græciæ amnibus p̄ditum uereri claritate. Nec mirum cu̅ inter calculos quibus ripæ eius micant inueniatur galactites qui scripulus ipse caudidus si teratur reddit succum album ad lactis saporem. Fœminis nutrientibus illigatus fœcundat ubera: subnexus paruulis largiusculos haustus facit salinarum. Intra hos receptus liquescit cum soluitur tantum memoriæ bonum perimit. Quē post Nilum Achelous dat: nec alter alius propter oppidum patras Odessa locus nouem collium opacitate umbrosus & radiis solis ferme inuius nec aliam ob causam memorabilis. In laconia spiraculum tenaron promontorium aduersum Africæ: ii quo pha num Metymæi arionis quem delphine eo aduectum imago testis est ærea ad eff giem casus & ueris operis expressa. præterea tempus signatum olympiade enim unde tricesima qua in certamine siculo idem Arion uictor scribitur id ipsum gestum probatur. Est & oppidum tenaron nobili uetustate præterea aliquot urbes: inter quas lectræ non obscure iampridem Lacedemoniorū fœdo exitu amyclæ silentio suo quondam pessundatæ. Sparta insignis cum pollucis & Castoris templo. Tum etiam Otriadis illustris uiri titulis: thrapne Vnde primum cultus dianæ pitane quam Archesilaus stoicus inde ortus prudentiæ suæ merito in lucem extulit. Antia & cardamile ubi quondam fuere Thyræ: nunc locus dicitur: In quo anno. xvii. Regni Romuli inter laconas & argiuos memorabile fuit bellum. Nam Taygeta mons & flu men

men Eurotas notiora sunt q̃ ut stilo egeant Inacus Achaiæ amnus argolicum secat tractum quem rex Inacus a se nominauit: qui exordium argiue nobilitati primus dedit. Epidauro decus est esculapii sacellum cui incunbantes ægritudinum remedia capessunt mōitis somniorum Pallanteum Archadiæ quod pallatio nostro per Euandrum arcada apbellationem dederit sat est admonere in qua montes cyllene & Lycatus menalus etiam diis alumnis inclaruerunt: inter quos nec herimātus in obscuro est flumen erimantus erimanto monte demissus est: & Ladon ille Herculis pugne hic plane clarescunt. Varro perhibet fontē in archadia esse cuius interimat haustus. In eadem terrarum parte de auibus hoc solum est non indigium relatu comperimus: ꝙ cum aliis locis merula furua sit: circa cyllenem candidissima est. Nec lapidē spreuerimus quem Archadia mittit: cui Albesto nom̄ est ferri colore. Hic accensus semel extingui non potest. In megarensium sinum istmos exit ludis quinquennalibus & delubro neptuni inclytus. Quos ludos ea propter institutos ferunt ꝙ finibus quinque peloponessiore alluntur A septentrione ionio: ab occidente siculora brumali occidente egeo: a solstitiali oriēte myrtoo. a meridie cretico. hoc spectaculum per Cyphesellum tyrannum intermissum corinthii olympiade quadragesimarona solemnitati pristine reddiderunt. Cæterum peloponesson a Pelope regnata nomen inditio est. Ea ut platani folium recessibus: & prominentiis figurata diuortium facit inter Ionium & Egeum mare quattuor non amplius milibus desistens utrumque littus excursu tenui quem Istmos dicunt ab angustiis: hinc Hellas incipit quam proprie ueram uolunt esse græciam quæ nunc Acticaratte prius dicta ibi athene cui urbi saxa schyronia propinqua sunt porrecta sex milibus passuum ob honorem ultoris Thesei: & memoriam nobilis poene sic nominata. Ex istis rupibus ino se cum palemone filio in profunda p̄cipitem iaculata auxit maris numina Hæc atticos montes in partem tacebimus. est icarius. est Briseus. est Licabeius & egialus. Sed Hiemitio merito ac iure attribuitur principatus ꝙ apprime florulentus eximio mellis sapore & externos omnes & suos uicit. Calirhoen stupent fontem: nec ideo Cronesson fontem alterum nullius rei nnmerant Atheniensibus iudicii locus est ariopagus & Marathon campus iactus memorabilis opinione prœlii cruentissimi. Et multæ quidem insulæ quæ obiacent Atticæ continenti: Sed subranc ferme sunt: Salamis. Sunium. Chios. Choos t quæ ut Varro testis est:

subtilioris uestis amicula arte lanifice scientie primus ornatum foemi narum dedit. Boetia thebis eminet Thebas condidit Amphion. nō q lyra saxa duxerit, neq par est id ita gestum uideri: sed q afatus suauita te homines rupium incolas, & incultis moribus rudes ad obsequi ciui lis pellexerit disciplinam. Vrbs ista numinibus a pd se ortis gloria. ut phibent qui sacris carminibus herculem & liberum celebrant. Apud thebas halicon lucus est. citheron saltus. amnis hismenus. fontes. Are thusa edipodia: phamate dirce. sed ante alios Aganippe & Hippocre ne: Quos Cadmus litterarum primus repertor dum rimatur q e nā adiisset loca quoniam equestri exploratione deprehēdisset incensa est licentia poetarum ut pariter utrunq uulgarent. Scilicet q eorum alter alitis equi unguicula sollicitatus foret alter potatus facundia animas irrigaret. Et q aperta foret alitis equi ungula & q potini supitionem fecerent litterariam. Eubota insula latere obiectū efficit aulidis portū qui siculis traditur grecie cōiurationis memoria Boetii idem sunt qui leges fuerunt: per quos defluens cefisos amnis se i maria cōdit. In hac continentia Opuntius sinus larissa oppidum Delphis amne quoq in qua Amphiarai fanū & fidiace signū dianæ Varro oppinatur. Duo in boetia eē flumina natura licet se pari miraculo tamen non discrepāte Quorum alterum si ouilia pecus debibat pullā fieri coloris q induerit. Al terius haustu quecūq uelleris fusca sunt i candidū uerti Addidit etiā ui deri ibi puto tū pestilētē cuius liquorē q auserit bibat mortē. Perdices sane cū ubiq libere sint ut aues uniuersi i boetia nō sunt nec cū uolāt fui sunt muris. Sed i ipso aere quas transire nō audeāt metas habēt In de ultra notatos iā terminos nunq exeūt: nec in atticū solū transmeāt hoc boetiis propriū: nā quæ cōmunia sūt omnibus genetatim post p sequemur. Cōmētur a pdicibus nidi munitiōe solerti & pualida. Spi neis. n. fructibus ac Surculis receptus suos uestiuuntur asalia q eā infe stant arceāt asperitate surculorū. Ouis stragulū puluis ē atq clanculo reuertūt ne inditiū loci cōuersatio frequēs faciat. Plerumq fœmine trā sferunt pt ts ut mares fallant: qui eos affligunt impatientibus sæpissi sime adulantes. Dimicatur circa cōnubium uictosq credunt foemia rum uice uenerem sustinere. Ipsas libido sic agitat ut si uentus a mascu lis fluerit fiār pgnātes odore. Tunc siquis hominum ubi incubāt p pinquabit egresse matres uenientibus sese sponte offerunt & simulata debilitate uel pedū uel alarum quasi statim capi possint gressus fingūt tardiores: hoc mendacio solicitant obuios: & eludunt quoad pro uecti

uecti lōgius a nidis auocētur. Hæc in pullis studiū segnius ad cauēdū Cū. n. uisos se pſentiscūt resupinati glebulas pedibus attollunt: quarū obtentu tam callide ꝓteguntur: ut lateāt etiam dep̄hensi.

De thessalia & macedonoia & philippi ocło. Ca. xiiii.

Essalia eadē ē & hemonia quā Homerus Agros pelasgi co/gnominat. Vbi genitus est Helles: a quo Reges hellentes nominati huius a tergo. Pyeria ad Macedoniā protēditur quæ deuicta sub Macedoniū uenit iugū. Multa ibi oppida: flumina multa De oppidis egregia sunt Pthia. Larissa. Thessalia & Thebe. De amnibus Peneus: q̄ pter ossa olympūq̄ decurrens collibus dextra leuaque molliter curius nemorosis cū conuallibus Thessalia tessua facit: quæ: & tepe dicunt: undiq̄ apertioribus Macedoniā & gneśiā in ther luces ther meū sinu conditur. Thessaliæ sunt pharsalici campi in q̄bus ciuilium itonuerunt ꝓcelle. Ac ne in mōtes notos eamns pindū & Othri celebrant: q̄ laphittaꝝ originē pſequuntur. Ossa quos centaurorum fabulis inmorati iuuat pelion autem nuptiale conuiuium Thedidis atq̄ pelei itantū noticiæ obtulit ut taceri de eo magis mirum sit. Nam olympum ab Homero nō per audaciā celebratū docēt quæ in eo usitant primum excellenti uertice tātus attollitur ut tegmina eius cælum accolæ uocēt. Ara est in cacumine Ioui dicata: cuius altaribus siqua de extis inferuntur non difflātur uētosis spiritibus: nec pluuiis diluuntur sed noluente altero āno cuiusmodi relicta fuerint eiusmodi reperiunt Et oibus tempestati bus a corruptellis auraꝝ uindicatur qcquid ibi semel est decō secratum Littere i cinere scripte usq̄ ad alterā āni ꝑerimo niam pmanēt In regiōe magnesia othmona oppidū sitū ē, q d' cū obsideret Philippus Alexandri macedonis magni pater dānatus est oculo iactu sagitte quā iacerat Aster Oppidanus inscriptā suo nomine loca uulneris nomine quē petebat populū istum callere arte sagitaria crete possumus: uel de philotetra qm̄ mœlibea in hoc pede computatur Sed ne trāscamus pśidiū poetarum fons Libethrius: & ipē magnesie. ē

De Macedonia & olympo mōte & lapide pcāte. Ca. xiiii.

Vi Edonii quōdā ppl'i queq̄ migdonia erat terra: aut pieriū solū uel hemathiū nunc oē uniformi uocabulo Macedonia res est & partitiones quæ spetialiter ante a se iungebantur macedoniono i cōtribute facte sunt corpus unū. Igit' Macedoniā p̄cin git Thratius limes: meridiana Thessaliæ. Epirote tenent a uesperal plaga dardani sunt & illyrii: qua Septētriōe tundit' peonia & a paphla

gonia protegitur. Attriballis mōtanis excelſſ bus: Aquilonio frigorē
obiecta. Inter ipſā & Thratiā ſtrimon amnis facit terminum qui ab he
mi iugis irrigat. Veꝝ ut ſileā aut Rhodopē Migdoniū mōtē: aut Athō
claſſicus pſicis nauigatū. cōtinētiq; abſciſſū mille qngentorū paſſuū lō
gitudine Simul de auri uenis & argenti q̄ opime inagris Macedonum
& plurime eruūtur. Oriſtidem populi dicā ſunt: q ut Oreſtide dicerē
tur inde cœptum a Micenis pfugus matricida cum abceſſus longius
deſtinaſſet natum ſibi in emathia paruulum de Hermiona quā in oēs
caſus ſociam abſtruerat hic mādauerat occulēdū. Adoleuit puer i ſpi
ritu Regii ſanguinis nomen patris ſui referens. Occupatoq; quicquid
eſſet quod procedit in Macedonicum ſinum & Adriaticum ſalū terrā
cui imperitauerat oreſtidem dixit. Admōet flegra ubi ante q̄ oppidū
fieret rumor eſt militiam mundi dimicatam cū gigātibus. Vt penitus
perſequamur quantis probationibus ibidem Imperii inditia diuinæ
expeditionis in hoc ſeculo pſeuerauit. Illic ſi quando ut accidit nibis
torrētes excitāt: & aucta aquaꝝ pondera ruptis obicibus ualētius ſe i
campos ruunt. Eluuione oſſa etiam nunc fertur detegi quæ ad inſtar
corporis ſunt humani ſed modo grandiora. quæ ob enormē magnitu
dinem monſtroſi exercitus iactitant extitiſſe: idq; adiuuatur argumen
to ſaxorum immanium: quibus oppugnandum cælum crediderunt.
Pergam ad reſidua quæ in Theſſaliam & Hemoniam porriguntur.
Sunt enim erectiora q̄ uſquam proceritas montana attoli ualet. Nec ē
in terris omnibus quod merito ad iſtas eminentias comparatur. quip
pe quas ſolas diluuialis irruptio cum uniuerſa obduceret humido ſitu
in acceſſis reliquit. Durāt ueſtigia non languide fidei quibus apparet
hos locos ſuperſtites undoſæ tempeſtatis fuiſſe. Nam in latebroſis ru
pium cacuminibus quæ fluctuum confligiis tunc adeſa ſunt rediuiue
Conchiliorum reſederunt: & alia multa quæ affatim mari incito ex
puntur: ita ut ſint licet facie Mediteranea apparent tamen ſpecie litto
rali. Nunc de incolis reddam Emathius qui primus in emathia acce
pit principatum ſeu quia idago originis eius euo diſperſit: ſeu alta ita
res ē genuinus terræ habetur. Poſt hunc macedoniis exortū Emathie
nomen perſtitit Sed Macedo deucalionis: maternus nepos qui ſolus
cum domus ſue familia morti publice ſuperfuerat uertit uocabulum
Macedoniamque a ſe dixit Macedonem Caranus inſequitur Dux pe
lopo naſſi: ce multitudinis qui iuxta reſponſum datum a deo ubi ca
prarium pecas reſedille aduerterat urbem condidit: quam dixit.

Egeas

Egeas.In qua sepeliri reges mos erat: nec alter excellentum uirorum busti: apud Macedonas priscus dabatur locus. Succedit Carano perdica secunda & trigesima olympiade primus in Macedonia Rex nonatur Cui Alexander Amynthe filius dius habitus est. Nec immerito Ita enim affluenter successus eius ampliandis opibus proficiebant: ut ante omnes Appollini delphos. ioui elidem statuas aureas dono miserit. Voluptati aurium indulgentissime deditus sicut plurimos qui fidibus sciebant dum uixit in usum oblectament id onis tenuit liberalibus. Inter quos & pindarum Lyricum. Ab hoc archelaus regnum excepit prudens rei bellice: naualium etiam commentor proeliorum. Is Archelaus intantum litterarum mire amator fuit ut Euripidi tragico consiliorum summam crederet. Cuius suprema non contentus ꝓsequi sumptum funeris: crinem tonsus est & merorem quem animo conceperat uultu publicauit Idem Archelaus phitias & olympiacas palmas quadrigis adeptus: græco potius animo quã regali gloriam illam pre se tulit: post Archelaum Macedonia res dissentione lactata in Amynthe regno stetit. Cui tres liberi sed Alexander patri succedit. Quo exempto perdicc primo data copia rege potestatis adipiscende qui obiens hereditarium regnum fratri philippo reliquit. Quem captum oculo dextro apud Mothonam supradiximus: cuiusque debilitatis omen præcesserat. Nam cum nuptias ageret acciti tibicines carmen cyclopeum quasi de colludio concinuisse traduntur. Hic philippus magnum procreat Alexandrum: quamlibet olympias Alexandri mater nobiliorem ei patrem acquirere affectauerit: cum se coitu draconis grauidam affirmaret. Ita tantum ipse egit ut deo genitus crederetur peragrauit orbẽ rectoribus Aristole & Calistene usus subegit Asiam. Armeniam. Hiberiam. Albaniam. Capadociam. Siriam. Agyptum taurum caucasumque transgressus est: bactros domuit. Medis & persis imperauit: cepit indiam emensus omnia quæ liber & Hercules accessearit: fore supra hominem augustiore ceruice celsa lctis oculis & illustribus malis ad gratiam rubescẽtibus reliqs corporis membris nõ sine maiestate quadã decorus Victor omniũ uino & ĩra uictus Sic ut morbo uinolẽtię apd' Babylonẽ humiliore q̃ uixerat fortuna: exeptus est post quem fuerunt magis ad segetem Romane gloriæ q̃ heræditatem tanti noĩ ortos inuenimus. Macedonia lapidem gignit quem peãteu uocãt: hũc eundẽ & cõcipientibus & parietbus opitulari fama pdiga ẽi Circa Tyreliæ sepulchꝝ plurimus inuenitur.

De Thracia & thracũ moribus & gruibus & harudinibus & Istmõ. Ca.xiiii.

Vncin Thracia locus ẽ pergere: & ad ualidissimas Europe
n gentes uela obuertere: quas qui sedulo exdersri uel intinon
difficulter deprehendet Thracibus barbaris inesse comtẽ
ptum uitæ & ex quadam naturalis sapientiæ disciplina. Concordant
omnes ad interitum uoluntarium: dum nõnulli eorum putant obeũ
tium animas reuerti. Alii non extingui: sed beatas magis fieri. Apud
plurimos luctuosa sunt puerperia. Deniq; recentem natum fletu pa
rens excipit. Contra uersum læta sunt funera: adeo ut defunctos gau
dio prosequantur. Vxorũ numero se uiri iactant: & honoris loco du
cunt multiplex coniugium. Quæ fœmine tenaces sunt puditiæ defũ
ctorum insiliunt coniugium rogos: & quod maxime insigne ducunt
castitatis precipites in flammas euut Nupture non parentum arbitra
tu transeunt ad maritos: sed quæ præ cæteris specie ualẽt subtaxari uo
lunt & licentia taxationis admissa non moribus nubunt sed pmiis.
Quas forme premit dedecus dotibus emunt quibus coniungantur.
Vterq; sexus epulantes focos ambiunt. herbarum quas habent semi
ne ignibus superiacto. Cuius nidore perculsi pro leticia habent imita
ri ebrietatem sensibus hebitatis. De ritu ista sufficiunt de locis & po
pulis quæ sequuntur. Strymonem accolunt dextero latere. Dense la
te bessorum quoq; multa nomina adusq; Nestum amnem qui radices
pangel ci rcunfluit hebrum odrysarum solum fundit: qui fluuius ex
currit inter priantas de longos thynnos chopilos alios q; barbaros tã
git: & Cyconas. Deĩde henius sex milibus passuũ arduus: Cuius aduer
sa Mœsi Gete sarmate Scythe & plurime insidunt nationes. Ponticũ
littus Sitonia gens obtinet quæ nato ibi Orpheo uate decus interiudi
catur principes. Quem siue sacrorum siue cantum secreta in sperchio
promontorio agitasse tradunt. Deinde stagnum Bistonium nec lõge
regio maronea: In qua Thvrida oppidum fuit equorum. Diomedis:
stabulum: sed cessit euo solumq; turris uestigiũ adhuc durat: Inde non
procul urbs abdera quam Diomedis soror & condidit & a se sic uoca
uit. Mox democriti domus physici ac si uerum dicetur ideo nobilior
hanc abderam olympiade prima & tricesima senio collapsam Clazo
menii ex Asia ad maiorem faciem restitutam oblitteratis quæ precef
erant nomini suo uindicauẽrunt Locum dorison illustrem reddidit
Xersis aduentus q; ibi recensuit militis sui numerum. Polydori tumu
lum

lũ oñdit hemns in parte quã Aratores Scythæ celebrãt. Quõd i utbẽ
Garamam cathiton uocant Batbari. Vnde a gruibns pigmeos ferunt
pulsos. Manifestum sanei Septentrionalem plagam hyeme grues fre
quentissimas cõuolare. Nec piguerit meminisse quatenus expeditio/
nes suas dirigant & sub quodam militiæ eunt signo & ne pergentibus
ad destinata uis flatuum tenitatur. harenas deuorant sublatisq; lapil/
lulis ad moderatam grauitatem saburrãt. Tunc se tollunt in altissima
ut de excelsiori specula metentur quas petant terras fidens meatu p̃/
it cateruas. Volatus desidiam castigat uoceq; cogit agm̃: Ea ubi obrau
cata est succedit alia pontum transiture angustias captant. Et quidem
eas promptum est oculis deprehendete quæ inter tauricã sunt & pa/
phlagoniam: id est inter carabim & methapontum. Cum trans medi
um alueum aduentasse se sciunt scrupulorum sarcina pedes librant.
Ita nautæ prodiderunt pluere sepæ ex illo casu. Lapillulis harenas nõ
prius reuomunt q̃ securæ sedis suæ fuerint Concors. Cura omnium
primo fatigatis adeo ut sique defecerit: congruãt uniuersæ: Lassatasq;
sustollant usq; dum uires otio recuperentur. Nec in terra cura seguior
excubias nocte diuidunt ut ex somnis sit decima queq;. Vigiles põdus
cula digytulis amplectuntur: que si forte exciderint somnum coargu/
ant. Quod canendam erit elãgore indicãt. Aetatem in illis prodit co/
lor: ingrescunt senectute. Veniamus ad promontorium Cerasciscon
byzantio oppido nobile antea ligos dictum: quod a dirachio abest se
ptingentis undecim milibus passuum. Tantum. n. patet inter adriati/
cum mare & ꝓpõtidẽ. In cenensi quoq; regione non longe a flauipoli
Colonia bitie oppidum quondam Areate Regis nũc inuisũ & in acce
ssũ hyrundinibus & deinceps alitibus aliis quanq̃ & thebas ꝙ illa mœ
nia sæpius capta sunt aspernentur subire: Nam inter cæteras habere
illas quoddam p̃cium inde noscitur ꝙ lapsura non petũt culmina &
aspernantur peritura quoquo modo tecta. Minime certe a diris aui/
bus impetuntur: nec unq̃ preda sunt ut sacre cibos non sumunt residẽ/
tes sed in aere capiant escas & hauriunt. Alter Istmos in Thracia est si
milibus angustiis & pari latitudĩe arcti maris. Cuius littora urbes utrĩ
q; secus obstentant propontidis ora insignit pacti emalanensum. Car/
diaq; ꝙ in cordis facie sita sit. dicta cardia est. Omnis hellespõtus strin
gitur in stadia septem: quibus ab europa asiaticam plagam uindicat
hic quoq; urbes due Abidos asiæ & Sestos europæ. Deinde contraria
inter se promontoria mastusia chersossi ubi finitur europæ sinus ter

tius sigeum Asiæ in quo tumulus est ut dicunt cynoseme dictus hecu-
be sepulchrum: & turris ꝓthesalii delubro data finibus thratiæ a septē
trione hister ostenditur. ab oriente pontus ac propontis a meridie ege
um mare.

De claro insula & mirabilibus quæ in creta sunt: & de caristo & de
lo & diluuio & conturnicibus.

I Nter Tenedū & chiū ē claros isula qua egeus sinus pandit
ab dextra antandaꝗ nauigātibus saxum est. hoc. n. uerius
ꝗ insula meruit cognominari id quoniam uisentibus procul capre si
mile creditur: quam græci egam nūcupāt: egeus ab eo sinus dictus est
A phalario corcyre ꝓmōtorio ad nauis effigiem: scopulus eminet in
quā trāsfiguratā Vlixis nauē crediderūt. Cythereæ q̄ a malea abē quin
que milibus passuum pphyriis añ nomen fuit.

De creta insula.

p Rotinus est Cretā dicere ꝗ absoluere ꝓniuſ in quó mari ia
cet ita. n. circunflui illius nomīa græci ꝑmiscuūt: ut dū aliis
alia iferunt pene oblimauerint uniuersā quantā possimus tñ idesignā
da fide operā locabimus: ne quid hereat sub ancipiti inter ortum por
rigitur & occasum tractu longissimo. Hinc græcia. inde cyrenis obia
centibus a septentriōe egcis & suis: idest creticis estibus uerberatur. Ab
ustro libycis undis perfūditur: & egyptiis cōstipata cētū urbibus: sicu-
ti phibēt qui prodigie lingua locuti sunt. sed magnis & ambitiosis op
pidis. Quoꝝ principatus ē penes cortinā Cydoneam cōson. theránas
schyliosōn dosiades eā a crete nympha hesperidis filia. Anaximander
a crete rege curetum Cretes si etiam prius dictam mox curetū nomen
nōnulli etiam a temperie cæli Macaronexō appellatā ꝓdiderūt ꝑma
mari ponit nauibus & sagittis prima litteris iura unxit. pyrrhico re-
ptore. Eqstres turmas ꝑma docuit lascivas uertigines iplicare. Ex qua
disciplina bellice rei usus cōualuit Studiū musicū inde cœptū cū Idei
dactyli modulos ac crepitu tinnitu aeris dephēsos in uersificū ordinē
trāstulissēt Albet iugis mōtiū dictinei & Cadisti: q ita excādescunt: ut
eminus nauigātes magis putēt nubilia ꝑter cæteros Ida ē q añ solis or
tū solē uidet: Varro i ope qđ de littoralibus ē: etiā suis tpibus affirmat
sepulchrū Iouis ibi uisitatū. Cretes Dianā rligiosissime uenerāt: Brito
martē gētiliter nominātes: qđ sermōe nostro sonat uirginē dulcē. Edē
numinis ꝑter ꝗ nudus uestigio nullus licito ingreditur: Ea edes ostētat
manus Dedali Cortinā amnis leneus ꝑterfluit: quo Europa tauri dor

so

so cortini ferũt uectitatam Hideni cortini & Cadmũ colunt: Europæ fratrem ita enim memorant. Videtur hic & occurrit: sed iam uespera to angustiori se facie uisendum offerẽs Gnosii mineruam ciuem deam numerant: primumq; apud se fruges satas affirmant audacter cum Atticis contendentes. Ager creticus silue strium caprarum copiosus ẽ cer uo eget. Lupos uulpes aliaq; quadrupedum noxia nusquã educat Serpens nulla larga uitis: mira solis indulgẽtia arborarii ꝓuentus abũdãtes. Nam in huius tantũ insulæ pte repullulãt cesæ cupressi. herba ibi est quæ alimos dicitur ea admorsa diurnam famem prohibet proinde & hæc cretica ẽ: Phalagio aranei genus est. Si uisum queras: nulla uis corporis. Si potestatem ictuum hominem ueneno interficit. Lapis quoq; ideus dactilus dicit insulæ istius alũnos coloris ferrei humano pollici similis. Auẽ noctua Creta non habet: & si inuehatur: emoritur. Caristos aquas calentes habet quas elopias uocãt Et caristas aues q̃ flamas impune inuolant. Carbasa etiam quæ inter ignes ualẽt: calthis eadem habita est apud priscos: ut callidemus auctor est ere ibi primum repto Tytanas in ea antiqissime regnasse ostẽdũt ritus religionũ Briareo. n. rẽ diuinã caristii faciũt: sicut egeoni calchidẽses. Nã ois ferme: euboea tytanum fuit regnũ. Cycladas autumãt inde dictas: qa licet spatiis longioribus a delo ꝓiecte: in orbem tñ circa delũ site sũt. Orbẽ Cyclõ grai ferũt. Chios homeri tumulo ceteras anteced it. Meminisse hoc loco par est post primũ diluuiũ Ogygii tpibus notatũ: cũ nouem & ãplius mensibus diẽ cõtinua nox inũbrasset: Delon añ omnes terras radiis solis illuminatã sortitã: ex eo nom q ꝑma reddita foret uisibus. Inter Ogygiũ fane: & deucalionẽ medii euũ dcc. annis datur. Eadẽ ẽ & Orthygia q̃ clarissima ẽ in cycladũ numero multificarie traditũ. Nũc asteria a cultu Apollinis: nũc a uenãtibus lagya uel Cinthe p pirpile etiã qm tabula ibi & ignis inuenta sunt. In hac primum uisæ coturnices aues quas Octhygias greci uocãt. has ceterum in latone tutela estimãt cõstitutas: nec semp apparẽt: adueniendi habent tempora estate depulsa. Cũ maria tranãt ipetus differũt ex metu spacii lõgioris uires suas nutriũt tarditate. Vbi terrã psentiscunt coeunt cateruatim: deinde globate uehementius ꝓperat. quæ festinatio plerũq; exitiũ portat nauigãtibus. Accidit n. in noctibus & uela iscidant: ut impulsis sinibus alueos inuertant: austro nũq̃ exeũt. Nã metuũt uim flatus tumidioris. plurimũ se aquilonibus credũt: ut corpora pinguiuscula atq; eo tarda facilius ꝓueat siccior & uehementior spiritus. Orthy gontra dicitur quæ gregem du

Otiat. Eadem terræ proximantem accipiter speculatus rapit. Ac pro pterea opa e uniuersis ut sollicitent ducem generis externi per quam frustrerentur prima discrimina. Cibos gratissimos habet semina uene/ norum. Quam ob causam eas damnauere prudentium mensæ. Solu hoc aial pter hominem morbum patitur comitialem.

De Euboea. Paro. Nixo. Icaro. Melo. Carphato. Rhodio. Lem/ no. Ce. xviii.

Vboea tam modico estu diuidua est a boetie continentie: ut debitandum sit an numerarii inter insulas debeat. Nam late quam uocant terræ ponte iungitur: & per fabricam breuissi me machinæ aditur pede ceneo promontorio uadit in septentrione duobus aliis i meridie extedit. Quoru gerestos spectat Attica Caphare us prominet in hellespotu Vbi post ilii excidiu argiuam classe uel mi neruæ ita uel q certior prodit historia sydus arcturi grauibus affecit casibus marmore paros nobilis ab delo oppido frequentissime prius tamen minoia q paros dicta. nam subacta a Minoe quoad in Creticis mansit legibus Minoiam loquebantur: pter marmora dat & Sardam lapidem q marmore quidem pstat inter gemmas uero uilissimus du/ cit Naxon a delo duodeuiginti milia passuum separant: in qua Stron gile oppidum. Sed naxos dyonisias q naxos peius dicta: uel q hospita libeco patri: uel q ferilitate uitiu uincat cæteras. Sunt præterea cycla/ des plurimæ: sed in supradictis precipuum est quod memoriæ debeat De Strophadibus est & icaros: quæ icario mari nomen dedit: hæc in/ ter Samu & Iconum procurrentibus saxis in hospita ac nullis finibus portuosa ob ihumana littora infamis e. Vult ergo Varro icarum cer/ te ibi naufraugio interisse: & de exitu hominis impositum nomen lo/ co Nam in samo nihil nobilius qua pytagoras ciuis: qui mox offen/ sus statu tyrannico relicta domo patria a Bruto consule qui reges ur be exegit italiam aduectus est melos: quam Calimachus Mellanida dixit omnium isularum rotondissima & iuxta Eoliam Nam a carpu tus ipsa est a qua carphatium sinum dicimus. Nunqua ita cælum nu/ bilum est: ut in sole Rhodos non sit. Lemnii uulcanu coluntideo i Le no Metropolis Ephesia pterea oppidu myrrhina in cuius finibus mos athos in macedonam umbram iacit. Quod non frustra inter miracu la notauerunt: cum Athos a Lemno sex & octoginta milibus passuum separetur: est sic athos sublimis adeo ut altior estimetur q unde hym/ bres cadunt: quæ opin io eo fide concepit: q in atis quas in cacumie

sustinet

sustinet nis cineres eluuntur:nec quicquã ex agribus suis perdunt,sed in quo relicti fuerint tumolo permanẽt in summo oppidum Acroton fuit:In quo dimidio lõgior q̃ i aliis terris incolentiũ ætas progaba.t Ideo inde homines.Macrobios græci nostri appellauerũt longeuos.

De quarto Europæ sinu. Ca. xx.

De helesponto.Propontide.Bosphoro &elephantis.

q Vartus Europæ sinus ab Hellespõto icipit:meotidis hostio terminat:atq; omis hæc latitudo quæ Europam Asiamq; di uidit i septẽ stadiorũ angustias stringit.Hic est hellespõtus.Hac Xerses põte nauibus facto pmeauit.Tenuis deinde euripus porrigit ad Asiæ urbẽ priapum quã magnus.Alexander potiũdi orbis amore transcen dit:& potitus est.Inde diffusus equore patentissimo rursus stringit in ppõtidẽ.Mox i quingẽtos passus coartat Fit Bosphorus Tracius qua Darius copias traduxit:Hæc pfũda delphines plurimos habẽt:i qui bus causæ miraculi multiformes Añ oia nihil uelocius hĩt maria sic ut plerũq; saliẽtes transuolẽt uela nauiũ.Quo coheãt cõiuges euagãtur: Catulos edũt.Decimus mẽsis matur facit ptũ.Lucinã estiuus dies sol uit Vberibus fœtus alũt.Teneros in faucibus receptãt.Inualidios ali quãtisper psequunt In tricesimũ annũ uiuũt quod exploratũ est in ex perimentũ caudis amputatis.Ora nõ quo cæteræ beluæ loco habẽt sed ferma in uẽtribus cõtra naturã:aquantilum soli linguas mouent Aculeate sũt spine dorsi cõg cũ ira subiacet inhorrescũt.Cũ animi cõ qescũt quibusdã receptaculis operiunt.Spirare eos i aquis negant: & uitales auras nõ nisi i aere superno recipere:p noce gemitus ẽ similis humano.Certũ habẽt uocabulũ quo acceptouocãtes sequunt,nã pro prie symones nomiãtur.Voces hominũ aquilõis flatu celerius auriũt Cõtra austro spirãte auditus obstruunt.Mulcent musica:gaudẽt cãti bus tibiarum.Vbicũq; sumphonia ẽ gregibus aductãt.Diuo Augusto pricipe in cãpania delphinẽ puer fragmẽtis panis primo illexit:& in tantũ cõsuetudo ualuit:ut alẽdũ se etiã manibus ipsius crederet.Mox cũ pfluxisset puerilis audacia itra spatia eũ Lucrini lac uectitauit.Vñ effectũ ut a baiano littore equitatẽ puerũ puteolos usq; pueheret.hoc p annos plurimos tam diu gestum est:donec assiduo spectaculo desi neret miraculũ esse quod gerebat.Sed ubi obiit puer sub oculis publi cis desiderio eius mœrore delphin interiit.Pigeret hoc assenerare ni

Mecenatis & fabiani multorumq̄ ꝑterea esset litteris comprehensū. n africo mox littore apud Hipponem Diorrhitū delphin ab Hippo niēsibus pastus tractādum & ꝑbuit impositos quoque frequēter gesta uit: nec populi tantum manibus acta res est. Nam & ꝓconsul affricæ flauianus ipse eum cōtingit unguentis etiam delibuit. Quia odoris no uitate obsopitus aliquātisper p exanimi iactitatus est multisque men sibus desciuit a solita conuersatione Apud Iasum urbem Babyloniæ puerum delphinus adamauit. Quem dū post assueta colludia recentē impatientius sequitur harenis inuectus & hæsit: Alexander magnus amorē illū numinis fuisse interpretatus ꝑfecit puerum neptuni sacer dotio iuxta eandem urbem ut heres sidonius auctor est: Aliū puerum Hermiā nomine per maria similiter insidētē cū undiosior fluctus neca uisset delphin ad terrā reuexit: & uelut fateretur reatū penitentiā suam morte mulctauit nec reuerti uoluit amplius i ꝓfunda. Suppetūt & ali exempla ut Arionem transceamus: cuius exitū annaliū cōprobauit fi des. Ad hec si qñ lasciuiūt noui fœtus a maioribus datur adultior gregi custos. Quo magistro elludere impetus in cursantiū beluaꝝ adiscant quanquā ibi præter focas rara belua est plurimus tymus in pōto: nec alibi pene fœtificāt. Nusq̄ enim citius adolescūt: silicet ob aquas dul ciores. Illabuntur ueris tempore intrant dextro littore: leuo exeunt: hoc ide accidere credūt: qđ dextris oculis acutius cernunt q̄ sinistris

De histro flumine, Fibro pōtuco & Gemma pōtua Ca. xxi.

Ister germanicis iugis oritur: effusus mōte q̄ i rauracos galliæ h aspectat. Sexagita amnes i se recipit. omnes ferme nauigabi les. Septem hostiis pontū influit Quoꝝ ꝑmum peuce. Secū dum naracustoma. Tertium calostoma. Quartū pseudostoma. Nā Baryostoma ac deinde Spireostoma quintum uidelicet & sextū lāgui diora sunt cæteris. Septimum uero pigrum ac palustri spetie non ha bet quod amni comparetur. Priora quattuor adeo magna sunt: ut ꝑ longitudinem quadraginta miliū passuū non misceantur equori dul cemque haustū in corrupto detinēt sapore. Per uniuersū pontū fiber plurimus: quē alio uocabulo dicunt castorē. Lutris similis est: animal morsu potentissimū adeo: ut cū hominē inuadit cōuentū dentiū non prius laxet q̄ cōcrepuisse ꝑsenserit ossa fracta. Testiculi eius appetūtur in usū medelaꝝ: iccirco cū urgeri se itelligit: ne captus ꝑsit ipse geminos suos

suos deuorat. Mittit pontus & gemmas quas patria ponticas dicimus genere diuerso. Quippe aliae auras Aliae sāguineas habent stillas & haec quidē iter sacras habent. Nāq; ostentationi potius q̄ usi diligūtur. Nō guttis asperse sūt: sed lōgis coloꝝ ductibus liniūtur.

De hippani amne & exampeo fōte Ca. xxii.

Mnis hippanus oritur iter auchetas Scythicoꝝ amniū pri
a ceps. purus & haustu saluberrimus usque dum calpdū terminis inferatur. Vbi fōs exampeus i famis est amara scaturigine. Qui exampeus liquido ad mixtus fluori amnē uitio suo uertit adeo ut dissimilis sibi in maria condatur. Ita inter gentiū oppiniones fama de Hippanie discordat: qui in' principiis eum norunt: p̄dicant. qui in fine experti sunt: non iniuria excreantur.

De Boristene amne & Scythis & naturae canum & Smaragdo lapide & cristallo. Ca. xxiii

a Pud neuros nascit' Boristhene: flumē i quo pisces egregii saporis & qbus ossa nulla sūt nec aliud q̄ Cartilagines tenerrimae Veꝝ. Neuti ut accepimus aestatis tēporibus i lupos trāsfigurāt. Deinde exacto spatio qđ huic sorti atributū ē i pristinā faciē reuertūt. Populis istis deus Mars ē p simulacris enses colūt hoīes uictimas habēt ossibus adolēt ignes focoꝝ. Gelonii ad hos pximant. De hostiū cutibus & sibi indumēta faciūt: & equis suis tegmina Geloniis Agathyrsi collimitantur cerulo picti colore fucatis i ceruleū crinibus: nec hoc sine differentia nā q̄to qs alterō p̄stat tāto p̄pēsiore nota tingitur sic iditiū humilitatis minus pingi. Post Antropophagi qbus execrādi cibi sūt humana uiscera. Quē morē ipie gētis adiacētiū terraꝝ pdit tristissima solitudo. quos ob nefariū ritū finitime natiōes metu p̄fuge reliquerūt & ea causa est q̄ usque ad mare quod thybin uocāt p lōgitudinē eius ore que estiuo orienti obiacet sine homine terra sit: & immēsa deserta quo ad perueniat ad seres chalibes & Dace i parte Asiathycae scythiae crudelitate ab immanissimis nichil descrepāt. At albani i mora agentes qui posteros se Iasonis credi uolūt albo crine nascūtur: canitiē habent auspiciū capilloꝝ. Ergo capitis color genti nomen dedit Glauca oculis inest pupilla: ideo nocte plusquā dicernūt apud hos populos nati canes feris omnibus obiciunt frangūt tauros: leones perimūt detinēt qcqd obiectū est Quibus ex causis meruerūt etiā animalibus tradi. Legimus petenti indiam, Alexandro rege Albanie duos missos Quorum alter sues sibi & ursos obtatos usque adeo spreuit: ut ol-

sensus de generi pda ignauo similis diu accubaret: quem p ignorantiã uelut inertem Alexãder extingui imparit. Alter uero monitu eorum qui donum psecuti erãt leonem missum necauit. Mox uiso elephãtõ notabiliter exultans beluam primo fatigauit: Deinde cũ summo spectantiũ horrore terræ afflixit: hoc genus canum crescit ad formã amplissimam terrificis latratibus ultra leonum rugitus insonãs: hæc sũt de canibus albanis: reliqua communia uniuersis: Dominos equaliter canes omnes diligunt: sicut exemplis palam factum est. In epiro deni que domini percussorẽ in coetu agnitum latratu canis pdidit. Iasoli tio interfecto canis ipsius aspnatus cibum media obiit. Lysimachi regis canis flammis se iniecit accenso domini rogo: & pariter igni absũptus est. Garamantũ regem ducenti canes ab exilio reduxerũt prœlia ti aduersus resistentes. Colophonii & castabalenses canibus in bella pductis primas acies instruebant Appio Iunio: Publio Sicinio consuli bus damnatũ dominum canis cum abigi non posset comitatus in carcerem mox percussum ululutu prosecutus est. Cumq; ex miseratione populi Romani potestas ei cibi fieret ad os defuncti escam tulit Ulti mo deiectum in thyberim cadauer adnans sustentare conatus est. Canes soli nomina sua recognoscunt: itineris meminerunt: In di coitus tẽ pore in saltibus canes feminas religant: ut cum his tygres coeãt. Quarum ex primis conceptis ob nimiam feritatem inutiles partus iudicãt Itidem secundos tertios educant. Egyptii canes a nilo nunquam nisi currentes lambitant. dum a corcodillis insidias cauent. Inter Antropophagos in asiatica parte numerantur Essedones: qui & ipsi nefandi spolluuntur inter se cibis. Essedonum mos est parentum funera cãtibus prosequi: & proximorum corrogatis cetibus cadaucra ipsa dentibus laniare. pecudumq; carnibus mixta dapes facere: Capitum etiã assa auro Incincta in poculorum tradere miniuerium. Scythotauri p hostiis cedunt aduenas Homades pabula lequuntur. Georgii in europa siti agros exercent Asiate peride in europa siti neque mirãtur aliena: neque sua diligunt Satarche usu auri & argenti damnato in æternũ se a publica auaritia abdicauerunt. Scytarum interius habitantium asperior ritus est. Specus incolunt: pocula non ut Essedones: sed de inimicorum capitibus moliuntur. Amant prœlia interempto rum cruorem ex uulneribus ipsis bibunt. Numero cedium honor crescit: quarum expartem esse apud eos prophanum est. haustu mutui sanguinis fœdus sanciunt. non suo tantum more: sed medorum quoque usurpa

ta disciplina. Bello denique quod gestum est olympiade nona & quadragesima: anno post Illum captum sexcentesimo quarto inter Aduatem Lidum & Astiagem medii Regem hoc pacto firmata: sunt iura pacis. Colchorum urbem discoriadem amphitus & Circius: Aurige castoris & pollucis condiderunt: a quibus hemocorum gens exorta est. Vltra sauromatas in Asia sitos qui Mirridatis latebram prodiderunt & qui originem medis dederunt confines sunt thalii his nationibus quas ab oriente contingunt caspii maris fauces. Quæ fauces mirum immodum uacuantur himbribus crescunt estibus Hemocorum montes. Araxem monscorum phasindem gignunt. Sed Araxes breuibus interuallis ab Eufratis ortu caput tollit: ac deinde in Caspium fertur mare. Arimaspi circa gessolitron positi uniocula gens est. Vltra hos & ripheum iugum regio est: assiduis obsessa niuibus: quam pterophoron dicunt. Quippe casus cõtinuarum pruinarum quiddam ibi exprimit simile pennarum. Damnata pars mundi & a rerum natura in nubem eterne caliginis mersa: ipsis q3 prorsus aquiloni cõceptaculis rigentissima. Sola terrarum non nouit uices temporum: nec de cælo aliud accipit q3 hyemẽ sempiternam. In asiatica scythica terre sunt locupletes inhabitabiles tamen: nam cum auro & gemmis affluant griphes tenent uniuersa alites ferocissime & ultra omnem rabiem seuientes. Quorum immanitatem obsistente aduenis accessus difficilis ac rarus est. Quippe uisos discerpunt uelut geniti ad plectendam auaritiæ temeritatem Arimaspicum his dimicant: ut intercipiant lapides: quorum non aspernabimur persequi qualitates: Smaragdis hic locus patria ẽ. quibus tertiam inter lapides dignitatem Theophrastus dedit. Nam licet sint & Egyptii & calcedonii & medici & laconici: p̃cipuus honor est scyticis. Nihil his iucundius: nihil utilius uident oculi. In primis uirent ultra aquaticum gramen: ultra amicas herbas. Deinde obtutus fatigatos coloris reficiunt leuitate. Nam uisus quos alterius gemmæ fulgor retũderit smaragdi recreant & exacuunt. Nec aliam ob causam placuit ut non sculperentur ne offensum decus imaginum lacunis corrumperentur. quamq̃ qui uersus est difficulter uulneretur. probantur hoc pacto si aspectus transmutant. Sed cum globosi sũt proxima sibi inficiunt ære repercusso: aut cum concaui sunt inspectantiũ facies æmulentur si neq3 umbra neq3 lucernis neq3 soli mutantur. Optimos tamẽ sortiunt situs quibus planities resupina ẽ & extenta. Inueniunt ethesis flatibus. Tunc enim detecto solo facillime internitent. Nam ethesiæ

plurimum harenas mouent. Alii minus nobiles in cõmissurisʃ saxo
uel in metallisʃ æraris apparent: quos calcosm aragdos nuncupãt: Vi
tiosi eorum intrinsecus quasdam sordes habent uel plumbo uel capil
lamentis uel eriam sali similes. Lauantur austero mero: sed uiridi pro
ficiunt oleo quãuis natura imbuant. Et cyaneus lapis a scythia est op
timus si cerulio coruscabit: cuius gnari in marem & fœminam genus
diuidunt. Fœminis nitor purus est. Marces punticulis ad gratiam iter
lucentibus & auratilis puluisculus uariat. Istic est & christallus: quem
licet pars maior europæ & particula asiæ subministret preciosissimũ
tamen scythia edit. Multus ad pocula destinatur nam fert calorem p̃cẽ
pue quamlibet nihil aliud q̃ frigidum pati possit. Sexangulus inuenit
Qui eligunt purissimum captant. ne quid tuffum neue nubilum: uel
spumis obsitum arceat p[l]cuitatem. Tunc ne duricia iusto propensior
obnoxium fragilitati magis facit. Putant glaciem coire & in cristallũ
corporari sed frustra. Nam si ita foret nec alabanda asiæ nec cyprus:
insula hanc materiã percarent: quibus regionibus citatissimus calor
est. Liuia Augusti ad pondus quingentum quinquaginta librarum in
ter capitolina dona christallum dedicauit.

De hyperboreis. Capi. xxiiii.

Abuia erat de hypboreis & rumor irritus si q̃ illinc ad nos usq̃
f fluxerũt temere forent credita. Sed cũ ꝓbatissimi auctores &
satis uero idonei sententias pares faciãt: nullus falsum reformi
det quod de hyperboreis loquimur. Incolũt ꝑne pterophoron quem
ultra aquilonẽ accepimus iacere gẽs beatissima. Eã asiæ quidã magis q̃
europæ dederũt. Alii statuũt mediã iter utrũq̃ solẽ antipodũ occiden
tẽ & nostrũ renascentẽ. Quod aspernat ratio tã uasto mari duos orbes
interfluẽte. Sũt igit in europa apud quos mũdi cardines eẽ credunt. &
extremos sydeꝝ ambitus semestrẽ lucẽ aduersũ tantũ una die solẽ: quã
q̃ existimãt q putãt nõ quotidie ibi solẽ ut nobis sed uernali æquino
ctio exoriri autũnali occidere. Ita sex mẽsibus infinitũ diẽ: sex aliis cõti
nuã eẽ noctẽ. De cælo magnã clæmentiã auræ spirãt salubriter nihil
noxii flatus habẽt. Domus sũt nemora uel luci. In diem uictũ arbores
subministrãt. Discordiã nesciũt. Aegritudine nõ inqetant. Ad inocen
tiã oĩbus æq̃le uotũ. Mortẽ accersũt: & uolũtario iteritu castigãt obcũ
di tarditatẽ. Quos saties tenet uitæ epulati delibutiq̃ de rupe nota p̃
cipitem

cipitē casū ī mare ꝑfundū destināt. Hoc sepulturæ genus optimū arbitrant. Aiūt etiā solitos ꝑ uirgines ꝓbatissimas ꝑmitias frugū Apollini delio missitare. Ve℞ hæ qm̄ ꝑfidia hospitiū nō illibatæ reuenissēt deuotois q̄ ꝑegre ꝑsequebant ꝑ otificum mox itra fines suos receperūt.

De arympheis tygridibus pantheris parthis: Ca. xxv.

Ltera ī asia gēs ē ad initiū orictis æstiui: ubi deficiūt ripheo℞ montiū iuga hyperboreis similes: quos dicunt arympheos. Et ipsi arbusto℞ frōdibus gaudēt. Baccas edūt iuxta uitos ac foeminas tedet criniū. Itaq; uterq; sexus comas tōdet. Amāt qetē nō amāt lædere sacri habentur attrectariq; eos etiā a ferocissimis natiōibus nefas ducit. Quicūq; piculū a suis metuit si ad arimpheos trāsfugerit tutus ē uelut asylo tegat. Vltra hos cimerii & gēs amazonū porrecta ad caspiū mare: qd̄ dilapsū ꝑ asiaticæ plagæ terga scythicū irrūpit oceanū: sed magnis deinde spatiis itercedētibus hostia oxi fluminis hyrcani habēt. Gēs silu is aspa: copiosa imanibus feris: fetaq; tygridibus. Quod bestia℞ genus isigne macolis notæ: & pnicitas memorabile rediderūt fuluo nitēt: hoc fuluū nigrātibus segmētis niter undatū uarietate apprime decet pedū motus nescio uelocitas an ꝑ uicacia magis. adiuuet. Nihil tā longū ē: q̄d nō breui penetrēt: nihil adeo aītecedit qd̄ nō illico assequant. Ac maxie potētia ea℞ ꝓbatᶜ cū maternis curis incitant: cū catulo℞ isistunt raptoribus Succedant sibi eqtes licet: & astu q̄ta libet fuga amoliri ꝑdā uelit nisi ī ꝑsidio maria fuerit frustra ē aulū omne. Notant frequētissime si qñ latrones suos asportaris catulis renauigātes uidenti littore. Irritata rabie sedare ꝑcipites uelut ꝓpriā tarditatē uolūtaria castigātes ruina quā℞ de foetu uniuerso uix unus queat subtrahi pantheræ quoq; numerosæ sūt ī hyrcania minutis orbiculis suppictæ ita ut oculatis ex fuluo circulis uel cerulea uel alba distinguatur tergi supellex. Tradūt odore ea℞ & i contēplatiōe armēta mire affici atq; ubi eas psentiscāt ꝓpato cōuenire: nec terreri nisi sola oris toruitate. Qui ob causam pātheræ abscōditis capitibus quæ corporis reliqua sunt spectanda præbent. ut pecuarios greges stupidos in obtutu populentur secura uastatione. Sed hyrcani ut hominibus intentatum nihil: est frequentius eas ueneno q̄ ferro necant: Aconito carnes illinunt: atque ita per compita spargūt semita℞. Quas ubi esæ sunt fauces ea℞ lagina obsidenᵗ. Ideo gramini nomen pardalicem de

derunt. Sed pãthere aduersus hoc uirus excrementa humana deuorant: & suo pre ingenio pestẽ resistunt. Lenta illis uiuacitas adeo ut eiectis interraneis mortẽ diu differant. In his silueſtribus & pardi sunt secundum a pãtheris genus noti satis nec latius exequendi. Quorum ad ulterinis coitibus degenerantur partus leænarum & leones quidem procreantur: sed ignobiles.

Vnde maria mediterrana oriantur

q Voniam ĩ ponticis rebus fumus non erit omittendum unde mediterranea maria caput tollãt. Existimãt enĩ quidã simus istos a gaditano freto nasci. Nec aliam esse originem q̃ inundationem æstuãtis oceani: Cuius spiritu per uagante apud aliquot mediterranea littora, sicut i italiæ pte fieri accessus uel recessus. Qui cõtrarium sentiũt omnẽ illũ fluorem aiũt a põticis faucibus inũdare idq; fulciũt argumẽto nõ inani: q æstus e põto, pfluus nũquã reciprocetur

De insulis scythicis & oceano septẽtrionali & spatiis iter scythas & idos formis hominũ ceruis tragelaphys.

i Nsula apollonitag. lxxx. mili passuũ abest ab osphoro thraciocitra histrũ sita, Ex qua. M. Luculus Apolinẽ nobis capitolinũ extulit. Ante boristenẽ Achillis insula est cũ æde sacrat quã ædẽ nulla igredit ales: & quæ forte aduolauerit rapti fuga, pperat Oceanum septẽtrionalẽ ex ea parte qua a pp amisso amne scythiace al luit Hecateus amalchiũ appellatiq; quod gẽtis illius lingua significat cõgelatũ mare. Philemõ a cimbris ad, promontoriũ rubeas mouri maruſã dicit uocari: hoc est mare mortuũ. Vltra rubeas quicquid est corniũ nominat mare. Mare aũt caspiũ ex altero põti latere ultra massagetas appalleos scythas cẽ in asiatica plaga dulce haustu sicut. Alexãdro magno, pbatũ est. Moxque Põpeio magno q bello mitridatico sicut cõmilito eius Varro tradit ipis haustibus periclitari fidẽ uoluit Id euenire pdũt enumero fluminũ quoq; tãta copia ibi cõfluit ut naturã maris uertãt. Nõ omiserĩ q p idẽ tempus eidẽ magno licuit ex india diebus octo a bactris usq; dal eriõ flumẽ qd' influit oxũ amnẽ puenire. Deinde mare caspiũ: Inde p caspiũ ad cyri amnis penetrare fluẽtũq; hiberiæ & armenie fines iterluit. Itaque a cyro diebus nõ amplius qnque irine re terreno subuectis nauibus ad alueũ fasidis pertendit per cuius excursus in pontum usque ueuientes indiam liquido probatum est inuchi posse

posse. Aucto est Xenorphon Lampsacenus a littore scythaꝝ insulam albaciam petentibus triduo nauigari eius magnitudinem immensam & pene simile continenti. Nec lōge ocenas separari: quas qui habitant uiuunt ouis auium marinarum & auenis uulgo nascentibus. Perinde alias prope constitutas æque insulas quarum hippopodas indigenæ humana usq; ad uestigium forma in equinos pedes desinunt. Esse insulas & phanesiorum gentē quoꝝ aures in effusá adeo magnitudinē dilatentūt reliqua uiscerum illis contegant. Nec adminiculum aliud sit q̄ ut membra membranis aurium uestiant. Anteq̄ digrediamur ab scythia religio est non prætererire quæ nā peculiares ibi sint feræ scythicæ: Cerui plurimi in hac terra. Igitur ceruos persequemur: Mares generis huiusce cū statutū tempus uenerē incitauit sæuiunt rabie libidinis effe rati. Fœminæ licet prius conserātur: non cōcipiunt ante arcturi sydus Nec qualibet partus suos educant teneros studiose occullunt: & abscōditos inter profunda fruticum uel hærbarum pedum uerbere castigāt ad latēdum. Cū maturuerūt ad fugā robur: exercitio docent cursus: & assuescunt salire per abrupta. Acceptis canū latratibus secundū uētos uias dirigunt ut odor cum ipsis recedat. Mirant sibilum fistularum rectis auribus acutissime audiunt: dimissis nihil. Stupent umnia: propterea facilius obuius se præbent sagittantibus. Si maria tranant: non aspectu petunt littora sed olfatu. Infirmos ponunt in ultimo: & lassoꝝ capita clunibus per uices sustinēt. E cornibus quod dextrū fuerit efficacius est ad medelā. Si fugaī angues gestias: utꝝ uelis uras. Quæ ustrina præterea nidore uitium aperit ac detegit: si cui inest morbus comitialis. pro ætate ramulos augēt. Id incremētum in sex annos perseuerat. Deinceps numerosiora non possūt fieri cornua: possunt crassiora. Quæ quidē castratis nunq̄ crescunt: nec tamē decidunt. Dentes indicant senectutē: cum aut pauci inueniunt aut nulli. serpētes hauriunt & spiritu narium extrahunt de latebris cauernarum. Diptamum ipsi prodiderūt. dū eo pasti excutiūt accepta tæla. Hærbam quoque quā: cinarem uocāt contra noxia edunt gramina. Aduersus uenena mirificum est hinnuli corculum occisi in matris suæ utero. Patuit eos nunquā febrescere. Quam ob causā cōfecta ex medullis eoꝝ ungēta sedāt calores hominū lāguentiū. Legimus plurimos matutinis diebus cerui nam carnem degustare solitos sine febribus lōgæuos fuisse. q̄d demū ꝓderit si uno uulnere fuerit īterēpti. Ad dignoscēdā uiuacitatē Alexāder magnus torq̄s plurimis ceruis inexuit. Qui post annū cētesimum

capti.necdum ſenii ĩditium præferebant. Eadem pẽne ſpecie ſũt quoſ
tragelaphos dicunt. Sed nõ alibi q̃ circa faſidem apparent tantumq̃
illi uillosos habent armos & menta promiſſis hirta barbis

De germania & eius fõtibus de uris Ca. xxviii.
& alce & ſuccino & ceraunio albo.

Ons ſuccinus ipſe ingens nec ripheis minor collibus initium
germaniæ facit. Hunc ingynones tenentia quibus p̃mis poſt
ſcythas nomen germanicum cõſurgit. Diues uirorũ terra fre
quens populis numeroſiſ & immanibus Extenditur inter hyrcinium
ſaltum & rupes ſarmatarum. Vbi incipit danubio: ubi deſinit rheno
perfunditur. De internis eius partibus alba guthalus inſula amnes al
tiſſimi præcipitant in oceanum. Saltus hyrcineus amnes gignit. qua-
rum pennæ per obſcurum emicant & interlucent: q̃uis obtenta nox
denſet tenebras. Vnde homines loci illius plerũq̃ nocturnos excurſus
ſic deſtinant ut illis utãtur ad præſidium itineris dirigendi præiactiſq̃
per opaca callium pennis rationem uiæ moderantur inditio pluma-
rum refulgentiũ. In hoc tractu ſane & in omni ſeptentrionis plaga ui
fontes frequẽtiſſimi: qui boues feris ſimiles ſetoſi colla: iubis horridi:
Vltra tauros pernicitate uigentes: capti aſſueſcere manu nequeũt. Sũt
& uri: quos imperitũ uulgus uocat bubalos. cum bubali pene ad cer-
uinam facie in africa procreantur. Iſtis porro quos uros dicimus tau
rina cornua in tantũ modum protenduntur ut dempta ob iſignem
capacitatem inter regias menſas potuum gerula fiant. Eſt & alces mu
lis comparanda: adeo propenſo labro ſuperiore ut niſi recedens ĩ po-
ſteriora ueſtigia paſci non queas. Gangauia inſula e regione germa-
niæ mittit animal quale alces. ſed cuius ſuffragines ut elephantis flecti
nequeunt: propterea non cubat cum dormiendum eſt. Tamen ſomno
lentam arbor ſuſtinet quæ prope caſura ſecatur. Vt fera dum aſſuctis
fulcimentis innititur faciat ruinam. Ita capitur. Alioquin difficile eſt
eam manu capi. Nam in illo rigore poplitum ĩcomprehenſibili fuga
pollet. De germanicis inſulis Gangauia maxima eſt. Sed nihil in ea
magnum præter ipſam. Nam Gleſaria dat chriſtallum. Dat & ſuc-
cinum. Quia ſuccinum Germani gentiliter uocant gleſum. Qualitas
materiæ iſtius ſummatim antea Germanico autẽ Cæſare omnes ger-
manie oras ſcrutante comperta arbor eſt pieni generis: Cuius media-
le autumni tempore ſuccino lachrymat: Succum eſſe arboris de ſigni
ficatione nominis capeſſas pinũ uero unde ſit genitũ ſi uſſeris ipſius:
ſucci

ſucci odor indicabit preciumopere eſt ire longius ne padancæ: ſiluæ credātur lapidē fleuiſſe hāc ſpeciē in illyricū barbari intulerunt. Quæ cū per pānonica cōmertia uſu ad tranſpadanos homines foret delata. Qu ꝺ ibi primū noſtri uiderant. Ibi etiam natam putauerunt. Mune re Neronis principis apparatus omnis abſq; ſuccino inornatus ē: nec difficulter cum per idem tempus tredecim milia librarum rex germa niæ dono ei miſerit. Rude primum naſcitur & cortieoſum: deinde in coctum adipe lactentis ſuis expolitur ad quem uidemus nitorē pro fa cie habet nomen amelleū dicit̃ & falernū utrumq; de ſimilitudine aut uini aut utiq; mellis. In aperto eſt ꝙ rapiat folia: ꝙ trahat paleas: ꝙ ue rō medeatur multis uitalium incōmodis medentiū docuit diſciplina. Et india habet ſuccinū: ſed germania plurimū optimūq; quoniā ad in ſulā glesariā repitur: ut iā ſuperius dictū. nā in germaniæ cōtinentibus gallica reperit̃: quā gēmā arabicis antep onūt. Vincit. n. gratia Arabes quidē dicūt eā nō alibi reperiri ꝗ in nidis auium quā melancoriesuo- cant. Quod nullus recipit: cum apud germaniæ populos quāuis rara in ſaxis tantū appareat. Honore & precio ad ſmaragdos uirct pallidū nihil iucundus aurum decet. Cerauniorum porro genera diuerſa ſunt Germanicum candidū eſt ſplendet tamē cerulo: & ſi ſub diuo habeas fulgorem rapit ſyderum. Ca. xxix

De gallis ſhalia & oleō medico.

g Alliæ inter rhenū & pireneū. Itē iter oceanū & mōtes geben nam ac liren porrigunt̃ fœlices ꝓpinguibus glebis ac cōmo- dæ prouētibus fructuariis plæreq; cōſitæ uitibus & arbuſtis. Oīa ad uſū animātiū fœtu beatiſſima. Rigue aquis fluminum & fōti- um. Sed fontaneis interdū ſacris ac uaporātibus. Infamātur ueneni p iculo r. tui īcolaꝝ q uti aiūt ueri eni periculū nō ad me recipio deteſta bili ſacroꝝ ritu nō ad honorē ſed potius ad iīuriā religiōis humanis litā. hoſtiis. Ex iſto ſinu quoquo orbe uelis exeas ī hiſpaneas & ī itali am terra mariq;: ī africam mari tātū. Si thracia ſit petēda excipit ager creticus optimus fūgibus &: ferax: brigantino lacu nobilis. Inde no- ricus frigidus & partius fructuoſus qua ſubducit̃ a iugis alpiū admo- dū lætus. Da hic pānonia uiro forti & ſolo plano læta atq; uber. Dra uo ſauo īclitis amnibus circūflua mox meſiæ quas maiores noſtri in re. Cereris horreū nominabāt. In quaꝝ pte quæ pontica eſt apparet hærba: quacū īficit̃ oleū quod uocant medicū. Hoc ad incendiū exci- tatū ſi obruere aq̄ geſtias ardet magis nec alio ſopit̃ ꝗ iactu pulueris. oleū q̄ dicitur medicum.

De britania & insulis gallici oceani.

Ca. xxx.

f Inis erat orbis ora gallici littoris nisi britania insula qu ilibet amplitudine nomen pene orbis alterius mereretur. Octinge tis enim & amplius milibus passuum longa po rigitur it a ut eam in calidonicum usque angulum metiamur. In quo recessu. Vlixem cali doniae appusum manifestat ara graeci litteris scripta uotum multis insulis nec ignobilibus circundatur. Quarum hibernia ei proximat magnitudine in humana est ritu incolarum aspero. Alias ita pabulo sa ut pecuaria ibi nisi interdum aestate a pastibus arceantur in pericu lum agat facies. Illic nullus anguis: Auis rara: Gens inhospita & belli cosa: Sanguinem iteremptorem hausto prius uictores uultus suos ob liniunt: Fas atque nefas eodem animo ducunt. Puerpera si quado ma rem edidit primos cibos gladio imponit mariti inq; so paruuli sum mo mucrone auspicium alimentorum leuiter infert: & gentilibus uo tis optat non aliter qui in bello & inter arma mortem oppetat. Qui student cultu. dentibus marinantium beluarum insigniunt ensium ca pulos. Candicat enim ad eburneam claritatem. Nam praecipua uiris gloria est in taela. Apis nusquam aduectu inde puluere seu lapillos si quis sparserit inter aluearia examina fauos deserut. Mare quod inter hac & britania interluit undosu iq nietu q; toto in anno. No nisi aestiuis pauculis diebus est nauigabile. Nauigant aut uimineis alueis: quos cir cudant ambitione tergo bubulo. Qu into cunq; tepore cursus te nebit nauiganter esois abstinent. freti latitudine in centu uiginti milia passuu diffundi. Qui fidem ad uer rationati sut aestimarunt. Syllura quoq; insula ab ora qua ges britanea dum nunc tenet turbidu fretum distinguit. Cuius homines etia nuc custodiunt morem uetustum nudi nas ac numum refutant: Dant res & accipiunt. Mutationibus necessa ria potius q preciis parant. Deos percolunt Scientia futuro pariter uiri ac foeminae ostentat. Atanatis isula alluit freto gallico a britaniae cotinente aestuario tenui separata frumentariis campis foelix & gleba uberi. Nec tantum sibi soli uerum & alis salubris locis. Nam cum ip sa nullo serpatur angue asportata inde terra quoquo gentium iuecta sit angues necat. Multae & aliae circum britania isulae: e quibus thile ul ma. In qua aestiuo solstitio sole de cancri sydere faciente trasitum nox pene nulla. Brumali solstitio perinde nullus dies. Vltra thilem accepi mus pigru esse & concretum mare. Nullus ut ortus iuctus sit occasui.

A cali

Acalidonie pmontorio thilen petētibus bidui nauigatio ē. Inde excipiūt ebrides isulæ quinq; numero: quaꝝ icolæ nesciūt fruges. piscibus tantū & lacte uiuūt. Rex unus ē uniuersis. Nā quotquot sūt oēs angusta iterluuie diuidunt. Rex nihil suū hēt: oia uniuersoꝝ. Ad æqtatē certis legibus stringit. Ac ne auaritia diuertat a uero discit pauptate iustitiā: ut pote cui nihil sit rei familiaris. Veꝝ alit e publico. Nulla illi dat fœmina ppria: sed p uicissitudies in quācunq; cōmotus sit usurariā sumit. Vñ ei nec uotū nec spes cōcedit liberoꝝ. Secundā a cōtinēti statiōnem euntibus orcades pbent. Sed orcade ab ebudibus porro sūt septē dieꝝ totidēq; noctiū cursu. Numero tres uacāt homie nō habēt siluas tantū iunceis hærbis in horrescūt. Cætera eaꝝ nudæ harenæ & rupes tenēt. Ab orcadibus thilen usq; quinq; dieꝝ ac noctiū nauigatio ē. Sed thile larga & diutiua: pynoma copiosa ē. Qui illic habitāt pncipio ueris iter pecudes pabulis uiuūt deide lacte i hyeme cōspergūt arborum fructus. Vtunt fœminis uulgo. Certū matrimonium nullis. Circuitus britaniæ qdrigies octies septuagita quinq; milia passuū sūt. In quo spatio magna ibi & multa flumina sūt: Fōtes calidi: opiparo exculpti apparatus ad usus mortaliū. Quibus fontibus psul ē Mineruæ numē In cuius ædeppetui ignes nuquā cassescūt in fauillas: sed ubi ignis tabuit uertit in globos saxeos. Præterea ut taceā metalloꝝ largā uariāq; copiā qbus britaniæ solū undiq; geneꝝ pollet uenis locupletibus. Gagates hic plurimus optimusq; lapis. Si decorē regras nigro gēmens. Si qlitatē: nullius fere pōderis. Si naturā: aqua ardet. oleo restinguit. Si potestatē: attritu calefactus applicita detinet æque ut succinū. Regionē partim tenēt barbari: qbus p artifices plagaꝝ figuras iā inde a pueris uariæ animaliū effugies icorporant: inscriptisq; uisceribus hoīs incremēto figmētis notæ crescūt. Neq; quicquā magnæ patietiæ loco nationes fere ducūt: q ut p memores cicatrices plurimū fuci artus bibant.

De hispania gaditano freto mediterraneo mari & oceano Capi. xxxi.

Euersus ad continentē res hispaniēses uocant. Terraꝝ plaga cōparāda optimis nullis posthabēda frugum copia siue soli ubere: siue uineaꝝ prouentus respicere siue arborarios uelis. Oium materia affluit qcunq; aut pcio cara ē: aut usu necessaria. Argentū uel auꝝ si regras hēt. Ferraris nunquā deficit. nec cēditubus: uincit oleas: diuidua ē puintiis tribus. Secūdo punico bello nostra facta: & nil in ea ociosū. nihil sterile. Quicqd cuiuscūq; modi negat messem: ui

d

get pabulis etiã q̃ arida sunt ac sterilia. Rudentũ materiẽ nauticis sub ministrant. Nõ coquũt ibi sales sed effodiũt. Depurgãt ĩ miniũ ĩ telas pulueris fugãt uellera ut ad roborẽ merũ deputẽt Cocci uenenũ. In lusitania ꝓmontoriũ est qđ attabrũ alii italii olisiponense dicũt. Hoc cælum terras & maria distinguit Hispaniæ latus finit cælũ & maria hoc mõ diuidit q; a circuitu eius ĩcipiunt oceanus gallicus & frõs septẽtrionalis oceão atlãtico & occasu terminatis. Ibi oppidũ olisipone ab ulyxe cõditum. Ibi tagus flumen. Tagũ ob harenas auriferas cæteris amnibus ꝓtulerunt. In ꝓximis olisponis æque lasciuiunt mira fœcũditatẽ Nã spirante faponio uento concipiunt & sitientes uiro aurarũ spiritu maritant. Hiberus amnis toti hispaniæ nomen dedit. Betis prouintiæ uterq; nobilis. Carthaginẽ apđ hiberos q̃ mox colonia facta ẽ pœni cõdiderunt. Taraconẽ Scipiones ideo ẽ caput ꝓuintiæ tarraconensis Lusitanũ littus pollet gemma ceraunio plurimũq; qđ etiã ĩdicis ꝓferũt Huius ceraunii color est Epiropo q̃litas igni ꝓbatur Quẽ si sine detrimento sui ꝓferat aduersus uim fulgurũ credit opitulari. Garsiterides insulæ pectant aduersũ celtiberiæ latus plumbi fertiles. Et tres fortunatæ: e qbus solũ uocabulũ signãdum fuit. Ebusus e balearibus quæ a diano abest septingenta stadia serpentẽ nõ habet: utpote cuius terra serpentẽs fuget. Colubraria quæ sucronem uersus est fœta est auguiribus bocchoris. regnum baleares fuerũt usq; ad euersionẽ phrygũ cuniculis animalibus quondã copiosæ. In capite beticæ ubi extremus est noti orbis terminus insula a continenti septingentis pedibus separat Quam tyrii a rubro profecti mari erythéam: pœni lingua sua gadir septem nominauerunt. In hac Gerionẽ æuum agitauisse plurimis monumentis probat. Tamen si quidam putent. Herculem bóues ex alia insula adduxisse q̃ lusitaniã contuet. Sed gaditanũ fretũ a gadibus dictum: atlãticus æstus i nostrũ mare discudio orbis immittit Nã oceanus quẽ græci sic nominãt a celeritate ab occasu solis irrumpens leuo latere europã radit. Africã dextro. Scissisq; calpe & ab inna montibus quos dicũt colũnas Herculis ĩter mauros fundit & hispaniã. Ac freto isti cuius xv. milia passuũ efficit longitudo: latitudo uix septẽ. Quodã hostio aperit limẽ interni æquoris mixtus miditerraneis finibus quos ad usq; orientẽ ꝓpellit horũ q hispanias profũdit hipericus fert & balearicus: qui narbonẽsẽ ꝓuintiã gallicus: Mox ligusticus: ab eo ad siciliam thuscus: quẽ græci ionũ uel tyrrhenũ. itali inferũ uocãt. A sicilia cretã usq; siculus: Inde creticus q i pãphiliã & ægyptiũ protẽdit mare.

Quæ

Quæ aquarum moles torto in septentrionem prius latere anfractibus magnis iuxta græcias & illyricum per hellespontū in augustias stringitur ppontidis q̄ ppōtidis europā asiā q̄ discriminans ad meotidem puenit. Causas nominū non uniformis dedit ratio. Asiaticum & phœnicum a prouintiis dictū ab isulis carpatiū ægeū icareum balearicum cyprium Agentibus ausonium: dalmaticū: ligusticum: thuscū. Ab oppidis adriaticum: argolicum: corinthium: tyrium. A casibus hominū misticū uel hellesponticū. A memoria regis ionium. A bouis transitu: uel langustis etiā meatibus boū puis bosphorus. A moribus accolarū euxinus axinus antea appellatus. Ab ordine fluenti ppōtis. Aegyptiū pelagus asiæ dat. gallicū europæ: africū libyæ: his ut quæq̄ proxia sūt uenerūt i ptes partiū: hæc i gremiis terrarū. Oras aūt extimas oceanus amplectitq̄ a littoribus suis arabicus psicus idicus eous syricus hyrcanus caspius scythicus germanicus gallicus atlāticus libycus æzyptius dr̄. Cuius accessus incremēta circa littora indiæ uehemētissime pruūt maximosq̄ ibi exitus faciunt. Siue q̄ sulpēsus altius substolat ui caloris: seu q̄ i ea parte orbis & fontiū & fluminū copia sit effusior. Dubitatur etiā nunc qbus ex causis itumescat oceanus. uel quatenus cū superfluus sibi fuerit: rursus in se residat. Nec i obscuro est plura p ingeniis differentiū potius q̄ pro ueritatis fide expressa. Sed omissa ancipiti cōcurrentium questione has opiniones probatissimas iuenimus: Phisci autumāt mundū animal ēe eumq̄ ex uariis elementorū corporibus cōglobatum: moueri spiritu: regi mente. Quæ utraq̄ diffusa per membra omnia æternæ molis uigorem exerceant. Sicut ergo i corporibus nostris commertia sunt spiritalia: ita in profundis oceani nares quasdam mundi constituta per quas emissi anhelitus uel reducti modo inflent maria modo reuocent. At hi qui syderum sequuntur disciplinā contendunt meatus istos commoueri lunæ cursibus adeo ut sic uicissitudines inter manes aquarum & plenitudie respiciant ad auctus eius uel defectiones. Neque eodem semper tempore sed prout illa aut mergatur aut surgat uariant se alternantes recursus.

De libya & hortis hesperidum & achante monte. Ca. xxxii.

E hispania excursus in libyam. Nam bellone pgressus quod
d beticæ oppidum est. Vltra interiacens fretum tria & triginta milia passuum tangit. Excipit mauritaniam: quæ nunc

colonia: & cuius primus auctor Antheus fuit. Porro qa in illo ambitu aegyptiu finit pelagus & lybicu incipit: placuit ut africa libyam dicere mus: Quida tn libyam a libye Epaphi filia: africa ab Afro libys Herculis filio potius dicta receperunt. Lx quoq colonia in eodem tractu co'stituta est ubi Anthei regia q implicandis explicandisq nexibus humi melius sciens uelut genitali matre terra ibide ab Hercule extinctus e. De hortis hesperidum: & puigili dracone ne famae licentia uulneret fides ratio haec est sinuoso meatu aestuariu e mari fert adeo flexuosis lateribus tortuosu ut uisentibus procul lapsus angueos facta uertigine me tiatur. Itaque qd' ortos appellauere circundat. Vn pomoru custodem interptantes struxerut iter ad mendaciu fabulandi. Sed haec insula insinuata sinibus aluei recurrentis in quibusda aequoris spiris pter arbores oleastri similes & aram sacram Herculi aliud nihil praefert quod ppaget uetustatis memoria Veru ultra frutices aureos & metalla frondentia illud magis miru q solum inferiore loco licet libra depressius nunquam accessus freti superlabit. Sed obstaculo naturalia repaguli in ipsis marginibus haeret unda: & intimis orarum superciliis sponte fluctus i gyrum resistunt. Ita spectando loci igenio nimirum planities manet sicca: quis prona supueniant aequora. Oppidum imminet sale flumini ab hoc p rutulorum gentem iter est in atlanticas solitudines. Atlans mons e media harenaru co'surgit uastitate & eductus in uicinia lunaris circuli. Vltra nubila caput condit. Qua ad oceanu extenditur cui a se nomen dedit Manat fontibus: nemoribus ihorrescit: rupibus asperatur: squalet ieiunio humo nuda nec haerbida. Qua africam contra auersus est opimus nascentibus spote frugibus arboribus pceris opacissimus. Quaru odor grauis: comae cupressis similes. Vestiuntur lanugine sericus uelleribus nihilo uiliore. In eo latere & haerba euforbia copiosa: cuius succus ad multiplex profuit praesidium sanitatis. ad ocularia q praecipue claritate: nec mediocriter ppellit uim uenenoru Vertex sup niualis. Saltus eius quadrupedes ac serpentes fere & cu his elephati occupauerut Silet per die uniuersus: nec sine horrore secretus est: Lucet nocturnis ignibus: choris egypanu undiq personat. Audiunt & catus tybiaru & tinnitus cinbaloru p oram maritimam Alixa abest qnq & ducentis mil. pas. Lixa a gaditano freto cetum qndecim milibus habitatus ante ut idicat loci facies: quodam cultu exercitata in q usq adhuc uitis & palmae extat uestigia. Apex Perseo & Herculi peruius. caeteris inaccessus. ita fide araru iscriptio pala facit. Qua spectat occasum

occasum iter ipsum & flumen anatim per quadrigenta sex milia Pas-
suū īfames bestiis siluæ obsidenti. Amnes circa eum non tacendi. Qui
licet separentur iteruallis amplioribus transierūt: Tñ ī quoddā atlāti-
ci mōtis ministeriū ad sana marino haustu bābo tum crocodillis hip-
popodamis refertū. Vltraq; adhuc amnis q atro colore exit p ītimas
& exustas solitudies: quæ torrente perpetuo & sole nimio plus q̄ igni
to nunq̄ ab æstu uidicat. Hæc de atlāte quē mauri adderim noīant &
Hānonis punici libri & nostri ānales prodiderūt. Iuba etiā . Ptolæmei
filius q utriusq; mauritaniæ regno potitus ē. Suetonius quoq; pauli-
nus summam huic cognitōi imposuit manum qui ultra atlantem pri
mus & pene solus romana signa circumtulit.

Ca. xxxiii.

De mauritania & elephantis:

Prouintiis mauritaniis tingitana quæ solstitiali plagæ ob-
a uia ē: quaq; porrigit ad īternū mare exurgit montibus septē
qa similitudīe frēs appellati freto īminent. Hi mōtes elephā
tis frequētissimi sūt. Monēt a prīcipio hoc animantiū genus discere.
Igit elephāti iuxta sēsum humanū intellectū hēnt: memoria pollent:
syderū seruāt disciplinā: luna nitescente gregatim āmes petunt. Mox as-
persi liquore motibus solis exortus qbus possunt salutat. Deinde in
saltus reuertunt. Duo eorū genera sūt. Nobiliores īdicat magnitudo:
minores nothos dicunt Cādore dentiū ītelligit iuuenta. Quorū alter
sēper ī ministerio ē: alteri parcit ne hebetatus assiduo repercussu mi-
nus uigeat. Si fuerit dimicādū cū uenatu ꝑmunti: pariter cōfligūt utros
que ut ebore dānato nō requirantur. Hant. n. sibi causā ī esse periculi sen
tiunt. Oberrāt agminatim. Natu maxius ducit agmen. Aetate ꝓximus
cogit sequētes. Flumen trāsituri minimos ante mittūt: ne maiorū igres
su alueū atterāt: & ꝓfundos deꝑssis uadis gurgites faciāt. Venerē ante
annos decē fœminæ: ante. quinq; mares nesciūt. Biēnio coeunt. Qui-
nis nec amplius ī anno diebus. Nō ꝑus ad gregariū numerū reuersuri
quā uiuis aqs abluant ꝓpter fœminas nunquā dimicāt nulla eni no-
uerunt adulteria. Inest illis clæmētiæ bonū. Quippe si p deserta uaga-
bundū hominē forte uiderint: ductus usq; ad notas uias ꝑbent. Vel si
cōfertis pecoribus occursitēt: itinera sibi blāda & placida manu faci-
unt: ne qd obuiū animal iterimāt. At cōflictu sortuito si qñ pugnatur
nō mediocrē hēnt curā sautiorū. Nā fessos uulneratosq; in mediū rece-
ptant. Cū captiuitate uenerint in manus hoīum māsuescūt hausto or

dei ſucco. Maria trāſmeaturi naues nō ꝑus ſubeunt q̄ de reditu illis ſacramētū luat. Indicos elephātos mauritani timet & q̄ſi paruitatis ſuæ cōſcii aſpnāt ab his uideri. Nō ānis decē ut uulgus: ſed biēnio ut Ariſto diffinit utero graueſcūt. Nec āplius q̄ ſemel giginūt: nec plures q̄ ſingulos uiuunt in ānos trecētoſ. Impatiētiſſimi frigoris. Trūcos edūt: lapides hauriūt: gratiſſimas ī cibatu palmas habēt. Odorē muriſ uł maxīe fugiūt: babula etiā q̄ a muſculis cōtacta ſunt recuſāt. Si qs caſu chameleontē deuorauerit uermē elephātis ueneficū oleaſtro ſūpto peſti medet. Duriſſimū dorſo tergū ē uentre mollius. Setaꝝ hirſutiæ nullæ. Inter hos & dracones iugis diſcordia. Deniq; inſidiæ hoc aſtu ꝑparant. Serpētes ꝓpter ſemitas deliteſcūt ꝑ q̄s elephāti aſſuetis callibus euagātur. atq; ita ꝑtermiſſis ꝑoribus poſtremos adoriunt: ne q anteceſſerint ualeāt ultimis opitulari. ac primū pedes nodis illigāt: ut laq̄atis cruribus īpediāt gradiēdi facultatē. Nā elephāti niſi ꝑuenti hac ſpiraꝝ mora uel arboribus ſe uel ſaxis applicāt: ut niſu ac pōdere nitibūdo attritos necēt angues. Dimicatōis ꝑcipua cā ē q elephātis ut aiūt frigidior in eſt ſāguis & ob id a draconibus auidiſſimo torrēte captant æſtu. Deniq; nūq̄ iuadūt niſi potu grauatus ut uenis ꝓpenſius irrigatis maiorē ſūmat de oppſſis ſacietatē. Nec aliud magis q̄ oculoſ detūt: quos ſoloſ ex pugnabiles ſciūt. Vel īteriora auriū qa is tantū locus defēdi nō pōt ꝓ muſcide: Itaq; cū ebiberint ſanguinē dū ruunt beluæ dracones obruunt. Sic utriuq; fuſus cruor terrā ibuit fitq; pigmentū qcqd ſoli tinxerit qđ cinaberim uocāt. Elephātes italia āno urbis cōditæ quadrigēteſimo ſeptuageſimo ſecūdo in lucāis primū bello epiratico uidit: & boues lucanus īū dixit. Cæſariēſi colōtæ cæſariā ieſt a Diuo Claudio deducta: Bochi ꝑus regia: poſtmodū ſubæ īdulgētia po. ro. dono datat Ineſt & oppidū ſiga: qđ habitaculū Siphaci fuit. Nec ab icoſio tacitis recedamus. Hercule. n. illac tranſeūte xx. qa comitatu eius deſiuerant locū deligūt iaciūt mœnia. Ac ne qs īpoſito a ſe nomie priuat in gloriaretur de cōdentium numero urbi nomen datum.

De numida & de urſis in ea Ca. xxxiiii

q Vod ē a fluie anſica numidiæ dat huius incolæ q̄diu errarunt pabulatiōibus uagabūdis nomades dcī ſūt. urbes in ea q̄ plurime nobiles ſed circa eminet. Denichulli purpurario fuco tyris uelleribus cōpata. Oīs hæc regio finibus in zeugitanū limitē definit Quapte ſilueſtris ē feras educat: q̄ iugis ardua equos alit. eximio ēt marmore ꝑdicat numidici urſi forma cæteris ꝑſtant rabie dūtaxat &

uillis

uillis pfūdioribus. Nā genitura par ē quoquo loco editis eā ptinus di
xero. Coeūt nō itidē quo quadrupedes aliæ: sed apti amplexibus mu
tuis uelut humanis cōiugationibus copulāt. Desideriū ueneris hyemis
suscitat: secreti honore reuerent mares grauidas & in hisdē licet foueis
Partitis tñ per scrobes secubationibus diuidunt. Lucinæ illis pperatus
tēpus est: qppe utęq trigesimus dies liberat: unde euenit ut pcipitata
fæcūditas informes creet partus. Carnes pauxillulas edūr. qbus color
cādidus: oculi nulli: & de festina imaturitate: tātum rudis sanies exce
ptis unguium linıamētis. Has lābendo sensim figurāt: & interdū ad pe
ctora tal fouēt: ut assiduo incubatu calefacte animalē trahāt spiritū. In
terea cibus nullus. Sane diebus primis. xiiii matres in somnū ita cōci
dunt: ut nec uulneribus excitari queāt. Enixe quaternis latēt mēsibus.
Mox egressæ in diē libęq tantā patiunt insolentiā lucis: ut putes obsi
tas cecitate. Inualidū ursis caput. Vis maxima in brachiis & lūbis. Vñ
interdū positis pedibus insistūt. Insidiant alucaribus apū maxime fa
uos appetūt. Nec auidius aliud q̄ mella captant. Cū gustauere mādra
goræ mala moriunt, sed eunt obuiā ne malū ipernicié conualescat: &
formicas deuorāt ad recuperandā sanitatē. Si qñ tauros adoriunt sciūt
qbus potissimū partibus immorentur. nec aliud q̄ cornua aut nares
petunt. Cornua ut pondere defatigent nares, ut acrior dolor sit in lo
co teneri ore. M. Messala consule. L. Domitius Enōbarbus curulis edi
lis ursos numidicos centū: & totidē æthiopas uenatores in circo roma
no edidit. Idq spectaculū inter memorabiles titulos annotatur

De aphrica cyrenaica leonibus hiena hienio lapide serpētibus onaggris heliotropio gēma psillis basilisco simiis Ca. xxxv

Mnis africa a zeugitano pede icipit pmōtorio Apollinis sardi
o niæ cōtrouersa pmōtorio Mercurii pcedēs in frōtē sicanā pin
de extēta i duas pminētias. Quaę altera pmōtoriū cādidū dr:
altera q̄ ē in cirenaica regiōe sucintē uocāt. ea p sinū creticū opposita
cretæ insulæ cōtra tenaę laconiæ excurrit harenis Cathapat mō ægy
pto insinuata: cui pximi cirenēses extēdit iter duas syrtes qs inaccessas
uadosū ac reciprocū mare efficit. Cuius sali defectus ul' incremēta haud
pmtum ē dephender. ita in certis motibus nūc in breuia rescindit dor
suosa: nūc æstibus inūdant ingetis: Vt Varro auctor ē p flabilē ibi ter
ram uētis penetrātibus subitā uim spiritus citissime aut remouere ma
ria aut resorbere. Oīs hæc plaga ab æthiopia & terminis asiæ tigri flu
mine qui nilum parit ab hispania freto scinditur latere quo ad meri

dic̄ uergit fōtiū inopſeſt & in famis ſiti. Altrinſecuſ quā ſeptentrionē patitur aquaꝝ larga in agro bizanceno qui patet paſſuum uel amplius ducētis milibus glebis ila præpinguibus ut iacta ibi ſemina cum incremento centeſimæ frugiſ renaſcantur. Externos in ea plurimos conuētaſſe argumētū de urbibus & locis dabimus. Boron promontoriū quod aquiloñ credit' græci aduenæ ſic uocauerunt hypponē rhegiū poſtea dictū. Itē hipponē alteꝝ de interfluēte freto diarthū nūcupatū Nobiliſſima oppida eqteſ græci cōdiderūt. clypeā ciuitatē ſiculi extruunt & aſpida primū noiant. ueñriā etiā i qua Veñris ericinæ religiōe trāſtulerūt. Athei tripoli lingua ſua ſignāt de triū urbiū numero. i. ſabrate leptis Magne e Philenis frībus ad laudis cupidinē graiū uocam datū hadrimēto atq͂ carthagini auctor ē a tyropopulus. Sed quæ ſuper cartagine ueraces libri ꝑdiderūt hoc loco reddā Vrbē iſtā ut Cato in orōne ſenatoria autumat cū rex lapō regꝫ in libya potiretur. Eliſſa mulier extruxit domo fœnix & carthadā dixitq ꝙ punico orē exprimit nouā ciuitatē. mox ſermoñ uerſo in uerbis punicū & hæc Eliſſa & illa carthago dcā ē Quæ poſt āños ſeptigētos trigitaſeptē excidit' q̄ fuerat extructa. Deīde a C. Cracco colōiis italicis data: & iunonia ab eo dicta: aliquātiſper ignobilis humili & lāguido ſtatu. Demumū īclaritate ſecūdæ cartaginis īteriectis centū & duobus ānis. M·Antonio P. Dolobella cōſulibus enituit. alteꝝ poſt urbē romā terraꝝ decus. Veꝝ ut ád affricā redeā ipſa ſuo cīgit' angulo Interna eius plurimæ qdē beſtiæ ſed prīcipaliter leones tenēt: Qui ut ariſtotiles ꝑibet ſoli ex eo genere quod dētatū uocāt uidēt protinus atq͂ naſcunt' Hoꝝ trifariū genus ſcribitur Nā breuiores & iubis criſpi pleꝝq͂ ignaui ſūt & imbelles Lōgiores & coma ſimplici acres magis ac potēteſ. At hi quos creant pardi in plebe remanēt iubaꝝ īopes pariter omēs parcūt aſagina primū qui alternis diebus potū. alternis cibū capiūt ac frequēter ſi cōcoctio nō eſt īſecuta ſolitæ cibationi ſupponunt' diē. Tūcq͂ carnes iuſto amplius deuoratys cū grauant' ī ſertis ī ora unguibus ſponte ꝓtrahūt. Sane & cū fugiēdū eſt in ſacietate diē faciūt. Senectā defectio probat dētium. Nā clemītiæ īnditi multa ſunt Proſtratris parcūt. In uiros potius q̄ fœminas ſæuiūt Inſātes nō niſi ī magna fame perimūt nec a miſericordia ſeparūtur Aſſiduis deniq͂ exēplis patet eos pepciſſe: cū multi captiuorū aliquot leonibus obuii ītacti repatriauerit. Getulæ ēt mulieris nomē Iubæ libris cōprehenſū eſt: quæ obteſtata occurſātes feras impunis rediit. Auerſi coeūt: nec hi tātū ſed & lices & camelli & elephāti & rhino

cerōtes & tygrides Leænæ foetu pimo catulos quinq; edūt Deide p singu
los partus numerū decoquūt ānis in sequētibus. Sed postremo cū ad
unum materna foecūditas reciditut ultimo singulos pcreent steriles
fiunt in æternū. Animos leonū frōs & cauda indicat sicut motus equi
ni de auribus intelligūtur. Dedit.n. hæc signa genorosissima cuiq; na
tura: Vis sūma ipectore est firmitas in capite præcipua. Cū premūtur
a canibus cōtēptin recedunt subsistētesq; interdū ancipiti recessu dissi
mulāt timorē idq; agūt si in cāpis patētibus ac nudis urgeātur. Nā sil
uestribus locis quasi testē ignauiæ nō reformidātes quāta possūt se fu
ga subtrahūt. Cū in sequūtur nisum saltu adiunāt: Cū fugiūt nō ualent
salire Gradiātes mucrones unguium uaginis corpo℞ claudūt: ne acu
mina attritu tūdant hoc adeo custodiunt ut nō nisi auersis faculis cu
rāt. Septia uenātibus obtutu terrā cōtuent, quo minus cōspectis uena
bulis terrātur. Nūq̄ limo uident: minimeq; se uolūt aspici. Cantus gal
linaceo℞ & rota℞ timent strepitus: sed ignē magis. Lentophanas acce
pimus uocari bestias modicas: quæ capite eturunt ut ea℞ cineris asper
gineus carnes pōlutæ iacteq; per cōpita cuncurrētiū semita℞ leones
nocēt: si q̄tuluncūq; ex illis sūpserint. Proterea leones naturali eas pre
mūt odio atq; ubi facultas data est morsu quidē abstinēt sed dilāiatas
exaiant pedū nisibus. Spectaculū ex his romæ primus edidit Seuola
Publi filius i curuli ædilitate. Hienā quoq; mittit affeica: cui cum spi
na riget collum continua unitati flecti nequit nisi toto corpore circū
acto. Multa de ea mira primūq; sequit stabula pastorum & audito assi
duo addiscit uocamē quōd exprimere possit imittatione uocis huma
næ: In hominē actu accitū noctu sæuiat. Vomitus quoq; mētit hūma
nos falsilq; singultibus sollicitos sic canes deuorat. Qui forte si uenan
tes umbra eius dum insequūtur cōtingerit latrare nequeūt uoce pcita
Eadē hiena inqsitiōe corpo℞ sepulto℞ busta eruit: propterea pmpti
us est marē capere Foeminis.n. igenita ē calidior astutia. Varietas mul
ta in est oculis: oculo℞q; mutatio. In quo℞ pupillis lapis Inuenit hien
dicūt brædituū illa potestate cuius hois fuerit linguæ subditus predicat
futura Verū hiena quodcūq; aial ter lustrauerit mouere se nō potest.
Qua ppter magicā sciam iesse ei pronūciauerūt. In æthiopiæ pte co
it cū leæna uñ nascit mōstr℞ cui corococte nom̄ est. Voces hoim & ipa
piter affectat. Nūq̄ cohibet aciē orbiū sed i obtutū sini uictatione cōten
dit. In ore gigiua nulla: dēs unus atq; ppetuus q ut nūq̄ retūdat natura
liter capsula℞ mō claudit, Interrea q̄ cocūt herbatica eadē africa ona

gros hēt. In quo genere singuli iperitāt gregibus fœminarū. Acstulos libidinis metuunt: Inde ē qd' grauidas suas seruāt ut i editis maribus q̄si facultas fuerit generādi spē morsu detrucēt. Quod cauētes fœmiæ in secessibus ptus occulūt. Affrica serpētibus a deo fœcūda ē ut mali hu ius merito illi potissimū palma det. Cerāste pfert quatrigemia cornicu la quoq; ostētatione ueluti esca illicitatas aues pimūt. Nā reliqua cor poris de in dustria harenis tegit: nec nullū iudiciū sui pbētuiisi ex ea pte qua iuitatis dolo passeribus necē perpetua aucupent. Amphisba na cō surgit i caput geminū eq̄uoq; alterū i loco suo ētaltex; in ea pte q̄ cauda. Quæ cū efficit ut capite uterq; sexus nitibundo serpat tracstibus orbiculatis iaculi arbores subeūt e qbus ui maxia turbinati penetrāt aial quodcūq; obuiū fortuna fecerit. Scithale tāta præsulget tergi ua rietate: ut notarū gratia uidentes reterdet. Et qm reptādo pigrior est i quos assequi neqt miraculo sui capiat stupentes. In hoc tñ squamarū nitore hyemales exuuias prima ponit. Plures diuersæq; aspidū species ueq; dispes effectus ad nocēdū. Dispas siti iterficit Hippanale somno necat teste ēt Cleopatra emit ad mortē abaq; uirus qm medelas admit. tit minus fame metet. Hemorrois morsu sanguinē elicit: & dissolutis uenarū cōmertiis qcqd animæ est euocat per cruorē. Præster quē pcu serit distēdit: enormiq; corpulētia necat: extuberatos ictus sopi stat in putrendo sequitur. Sūt & hamodite. Est cenchris. elephātie chersidri ca. Moderacōtes postremo q̄tus nominū tātus mortium nūcrus. Nā scorpiōes stinci lacertiq; uermibus nō serpētibus ascribunt. Mōstra h: c si bibāt clæmētius feriunt. Habēt affectus nō temere nisi cōiuges euagantur. Capto altero uel occiso utet superfuerit efferatur. Subtilio ra sūt capita fœminis. Alui tumidiores. pēstis nocētior. Masculus æq; li teres est: sublimior etiā mitior q;. Igitur anguibus uniuersis hebes ui sus est. raro in aduersum contuentur. Nec frustra cum oculos non in fronte habeant sed in tēporibus adeo ut citius audiant q̄ quid aspiciat De gemma heliotropio inter æthiopiam africā cyprum certamē fuit quæ nam mitteret generis huius eminentissimam. Deprehensumque est documētis plurimis æthiopicam aut libycā palmam tenet e uiridi colore est non ita acuto: sed nubilo magis. & represso stellis puniceis superspersa. Causa nominis de lapidis est effectu & potestate lapidis. Deiecta in labris æneis radios solis mutat sanguineo repercussu septa extraqueaquam splendorem aeris abiicit & auertit Etiam illud posse dr ut hærba eiusdē nomis mixta & pcātatōibus legittimis cōsecratat

cum

cũ a quocũq; gestabit subtrahat uisibus obuiorum. Inter syrtes q̃uis terra
pgentibus iter syderibus destinat: nec aliter cursus patescit. Nã put: is
soli faciẽ aura mutat: & minimo licet uẽto tantã diuersitatẽ flatus effi-
cit, ut subinde puersis syrtibus locorum nulla iditia agnitioni relinquãt.
cũ mõ q̃ fuerãt tumulis ardua in ualles residũt. Modo q̃ uallibus pssa
cœtu pulueris aggerãtur Ita.n.cõtinens natura maris ui patit: nec in-
terest ubi potius sint p cellæ: cũ ad exitũ uiantiũ elemẽtis cõgruẽtibus
in terris flabra sæuiãt i mari terræ: Vtræq; syrtes ducẽtis qnquaginta
milibus pass. separãtur: aliquãto clæmẽtior q̃ minor est. Cn. denique
Seruilio C. Sempronio consulibus inter hæc uadosa romanam classẽ
impune accepimus perfretasse. In hoc sinu mene insula post mintur-
nenses paludes G. Mario fuit latebra. Supra garamantas psilli fuerũt:
contra noxium uirus muniti. incredibili corporis firmitate: soli mor-
sibus anguium non interibant: & quãuis dente lœtali appetiti incorru
pta durabãt sanitate. Recentes etiam editos sepẽtibus offerebãt. Si es-
sent partus adulteri matrum crimina plectebantur interitu paruulorum
Si pudici probos ortus a morte paterni sanguinis priuilegium tueba
tur. Sic originis fidem probabant uenenis iudicantibus. Sed hæc gẽs
interiit a nasamonibus capta: neq; quicq̃ aliud præter opinionem de
uestigio nominis sui psilli reliquerunt. Nasamonitem lapidem nasa-
mones dant sanguineũ uniuersũ nigris uenulis adumbratũ. In intimo
recessu syrtis maioris circa phylenorum aras lotophagos fuisse dixi-
mus: Nec incertũ est a phylenorũ mari nõ procul palus est quã triton
amnis influit Vbi speculatã se artiu mdeam crediderunt. Maior syrti
ostentat oppidũ. Cirenas uocãt qd' Bathius lacedemonius olympia-
de qnta & q̃dragesima rege Martiores romanas tenẽte: anno post tro
iã captã qngentesimõ & octogesimo sexto cõdidit. Que domus Cali-
machi poetæ fuit patria. Inter hæc oppidum & templũ. Hammonis
milia passuum trecẽta sunt. Templo fõs pximat soli sacer. Qui hu-
moris nexibus humum stringit fauillã etiã in cespitẽ solidat: in qua gle
ba nõ sine miraculo lucus uiret undiq; secus agris arentibus. Illic & la-
pis legitur Hammonis uocãt cornu: Nam ita tortuosus est & inflexus
ut effigiẽ reddat cornu arietis. Fulgure aureo est præ diuina sõnia rep
sẽtare dicitur subiectus capiti incubantiũ. Est arbor ẽ melops nomine
ex qua profluit lẽtus humor quẽ a loco hãmoniacũ noĩamus. Apud
cireneses præterea syrpe gignitur odoratis radicibus uirgulto herbi-
do magis q̃ arbusto, cuius e culmo exudat æstatis tẽpore pingue rosi-

dum:idq; pascẽtiũ hircoꝝ ĩhæret barbulis. Vbi cum arefactum inole
uit guttis stiriacis legitur ad usum mẽsaꝝ uel medelæ magis. Dictum
est primum syrpicum quoniam manet in modum lacteum. Deinde
usu deriuante laser nominatum. Quæ germina initio barbaricæ im-
pressionis uastatis agris. Postea ob intolerandum uectigalis nimieta-
tem ferme penitus ipsi accolæ eruerunt. Cirenis ab leua africa est: ab
dextera ægyptus: a frõte sæuum & importuosum mare: a tergo bar-
baroꝝ uariæ nationes & solitudo inaccessa incultaq; & squalens quæ
basilicum creat malum in terris singulare. Serpens est pene ad semipe
dem longitudinis: alba quasi mitrula. Lineatus caput nec hominum
tantum nec aliorum animantium exitiis datus. Sed terræ quoque ipsi
us quam polluit & exurit: & ubicunque ferale fortitur receptaculum.
Denique extingit hærbas: necat arbores: ipsas etiam corrumpit auras
ita ut in aera nulla alitum impune transuolet infecta spiritu pestilenti.
Cum mouetur media corporis parte serpit: medie arduus est & excel-
sus. Sibilum eius etiam serpentes alii perhorrescunt. Et cum acceperit
fugam quæque quoquo possunt properant. Quicquid morsu eius oc
ciditur: non depascitur. Fera non attrectat ales. Mustellis tantum uinci
tur: quas illic homines inferunt cauernis in quibus dilitescat. Vis tamẽ
nec defuncto deest quidem. Deniq; basilisci reliquias amplo sextẽtio
pergamini comparauerũt ut ædẽ Apellis manu insignem nec araneæ
intexerent: nec alites inuolarent cadauer eius reticulo aureo suspensũ
ibidem locauerunt. Circa extimum syrtium illarum berenicem ciuita
tem aluit lethon amnis inferna ut putant inundatione prorumpens:
& apud pristinos uates latex memoratus obliuionis. Hanc beronicẽ
muniuit quæ Ptolæmeo tertio fuit nũpta: & in maiori syrti locauit:
Omnem autem latifundum quod inter ægyptũ æthiopiam libyamq;
diffunditur quamcunq; lucis opacum est uarium impleuit simiarum
genus. Nec quisquã offẽsus nomĩe cognitiõe grauet. Enimuero opere
preciũ ẽ nihil omittere: in quo naturæ spectãda sit ꝓuidentia. Vulgus
simiaꝝ in his q̃s passim uidemus nõ sine ĩgenio æmulãdi: quo facilius
in manus ueniũt. Nã dũ auidæ uenantiũ gestus affectant: relicta cõsul
to uisci unguilla: qđ mẽdacio factũ uidẽt oculos suos obliniũt. Ita uisu
obducto pronũ ẽ eas corripi. Exultant noua luna. Tristes sũt cornuto
& caun sydere. Immoderate fœtus amãt adeo ut catulos facilius amit
tãt: quos ĩpẽdio diligũt: & añ se gestãt: qm̃ neglecti p̃oe matrẽ semper
hærẽt. Circopiteci caudas hñt. Hæc discrectio est inter ꝑus dictas. Ce

nocephali

nocephali & ipsi sūt enumero simiarum in æthiopiæ partibus frequē tissimi uiolenti ad saltū fieri morsu nūq̄ ita mansueti ut nō sint magis rabidi. Inter simias habētur & sphinges uillosæ comis: mammis pro‑ miulis ac pſudis dociles ad feritatis obliuionē. Sūt & quas uocāt saty ros facie admodū grata: gestaculatis motibus inquietæ. Callitrices to to pene aspectu a cæteris differūt. In facie barba est: lata cauda. Has ca perenō est arduū sed proferre rarą. Neq̄ enim uiuūt i altero q̄ methyo pico hoc est suo cælo. Ca. xxxvi

De amatibus & asbitis

i Nter nasamonas & trogloditas gēs amātem est quæ salibus domos extruūt: quos in modū cautiū e mōtibus excitatos ad usum ediūce mētiis ucctūt struitibus. Tanta ibi huiusccuenæ copia est ut tecta faciāt e salinis. Hi sūt amates q̄ cōmertia cū trologytis habent Carbūculi gemæ citra amates propriores nasamonibus. Asbitæ lase‑ re uiuūt: hoc alūtur hoc illis dulce est. Ca xxxvii

De agramātibus & isula gauleon

g Aramātū oppidū est debris fōte miro q̄ deniq̄ alternis uici‑ bus die frigeat: nocte feruent. ac per eadē uenas cōmertia in terdū ignito uapore æstuet Interdū glaciali horrore algescat Incredibile memoratu ut tā breui tēporis circulo natura tā disonā sui faciat uarietatē. Idq̄ qui pcōtrari uelit tenebris i esse fluori illi eteram facem credat. Qui rimetur die brumales scatebras nunq̄ aliud existi‑ met q̄ ppetuo rigere. Vnde non immerito p gētes debris iclyta est. Cu ius aquæ & cælesti uertigie mutāt qualitatē quāuis cōtro uersa sydeq̄ disciplinē. Nā cū mūdū a calore uesper tēperet ab occasu icipit ita ica‑ lescere ut i tactu abstineas noxiū sit cōtigisse. Rursum cū ortus solis i cāduerit & radiis ferue facta sunt oia: sic glaciales enomit scaturigines ut hauriri etiā a sitiētibus nō queat. Quis ergo nō stupeat fontē qui fri get calore: calet frigore. Garamāticæ regionis caput garamana est: ad ad quā iter diu inextricabile fuit & inuiū. Nā latrone puteos haerenis opiebāt ut tāposali fraude subductis aq̄s ifame & siti ites submoue ret accessū uiātiū. Sed Vespasiano pricipe bello quod cū oenēsibus ge stū est difficultas hæc interiit compēdio spatii breuioris repto Gara‑ mātas Cornelius Balbus subegit: & primus ex ac historia triūphauit primus sane de externis ut pote q̄ gadibus genitus accessit ad gloriam nomis triūphalis. Armēta gētis istiu obliqs ceruicibus pabulant. Nā si recta ad pastū ora dirigāt officiunt pna i hunū cornua & obnixa. Ex

pte qua cercina e accepimus g ulcon insulā. In qua serpēs neq̄ nasci neq; uiuit inuecta propterea iactus ex ea quocūque gētiū puluis arcet angues: Scorpiones supiactus illico perimit.

Deaetiopibus & eoꝶ mirabilibus. Ca. xxxviii

Etiopes & Atlātice gentes tygri flumine diuidunt: quā partē
a putāt nili. Sic papyro uiret: Sic calamo prætexitur Anima lia eadē edit. Isdē tēporibus exundat. Intra ripas tūc quoque redit cū cōtentus est alueo suo nillus. Garamātici æthiopes matrimonia priuatim nesciūt. Sed oibus uulgō in uenere licet. Inde est q̄ filios matres tantum recognoscunt. Nam paterni nominis nulla reuerentiam est. Quis enim uerum patrem nouerit in hac luxuria incesti lasciuientis. Ea propter gramantici æthiopes inter omnes populos degeneres habent. Nec immerito qui afflicta castitatis disciplina successionis notitiam ritu improbo perdiderunt. Nomen æthiopū late patet in parte africana: Quam a meroe diuit libya. Plurimæ eorum sunt & uariæ nationes. Haꝶ e numero nomades cinocephalorū actenus uiunt. Suerboti lōgi sunt ad pedes duodecim. Azachei captos uenatibus elephātos deuorāt. Apud sābales nulla est aurita quadrupes: nec elephāti quidem his proximi sūmam regiæ potestatis eam tradūt de quoꝶ mōtibus quidā imperite augur anturmaritimos æthiopias quatternos oculos dicunt habere: Sed fides alia est. Illi denique quod & uident plurimū: & manifestissime destināt iactus agitaꝶ. Occidentem uersus. gri oph gi tenēt q solas pantheraꝶ & leonum carnes edunt: Rege præditi: cuius in fronte oculos unus est. Sunt & paphagi: quibus esca est quicquid mādi potest: & omnia fortuitu gignentia. Sūt antropophagi: quoꝶ mores nocam sonat. Einomologos aiūt habere caninos rictus & prominula ora. Artabatitæ proni atq̄ quadrupedes. nec secus ac fere sine sedibus euagant. Confines mauritaniæ certo tēpore locustas terrestres legunt duratasq̄ salsuginei presidiū uitæ sola hēnt Sed ex illis quadragēsimū æui aunū nullus supgredit. Ab oceani æstu ad meronem quā isulā amplexū primo nilus facit: milia passuū sexcē ta triginta sūt. Vltra meron sup exortū solis macrobii æthiopes uocā tur. Dimidio. n. eoꝶ ꝓtensior est q̄ nostra uita. hi macrobii iustitiam coluntamāt æquitatē: plurimūm ualent robore: præcipua decēt pulchritudine: ornant ære. auro uincula faciūt. Noxioꝶ locus apud eos est heliatropera opiparis epulis semp refectus qbus indiscrete oēs uescuntur

ſcunt. Nã etiã diuinitus eas augeri ferũt. Et ẽt ibi lacus quo pfuſa cor-
pora uelut uliuo niteſcũt. Ex hoc lacu potus ſaluberimus ſane adeo li-
gdus ẽ ut ne caducas qdẽ uehat frõdes: ſed illico folia lapſa ad fũdũ di-
mittat laticis tenuitate. Vltra hos deſertæ i humanæq; ſclitudines ad-
uſq; arabicoſ ſinus. Deĩde in ultimis orientis mõſtruoſæ gentiũ facies
Aliæ ſine naribus æquali totius oris planitie i formes habent uultus.
Alii cõcreta ora ſũt modicoq; tantũ foramine calamis auenaꝝ paſtus
hauriũt Nonnullæ linguis carẽt: in uicẽ ſermonis utẽtes nutibus mo-
tibuſq;. Quædã exiſtis nationibus ante Ptolæmeũ Latyrũ regẽ ægipti
incognitũ habuerũt ignis uſũ. Aethiopia omnis ab oriente hiberno ad
occidentẽ hibernũ tenet quicquid eius eſt ſub meridiano cardine lucis
nite. Qui maxime nirent hyeme. A meridiana parte mons editus ma-
ri imminet ingenio igni peræternũ feruidus & in quietus iugis flagrã-
tibus. Inter quæ incẽdia iugis æſtus draconũ magna copia eſt. Porro
ueris dracunibus ora pua & ad morſus nõ dehiſcentia: ſed arctæ fiſtu-
læ per quas & trahunt ſpirituſ. & linguaſ exerunt. Quippe nõ in dẽti-
bus uim ſde in caudis habent: & urbere pótius q̃ rictu nócent. Excidit
e cerebris dracontias lapis. Sed lapis nõ eſt niſi detrahaſ uiuẽtibus. Nã
ſi obeat prius ſerpẽs cũ anima ſimul euaneſcit duricies ſoluta. Vſu ei-
us orientis reges præcipue gloriãtur quãquã nullũ lenociniũ artis ad-
mittat ſoliditate: & quicquid i eo nobile eſt non ma manus faciũt: nec
alteriuſ q̃ naturæ candos ſit quo teluceat. Auctor Sotſſagus gemmã
hanc etiã ſibi uiſã ſcribit. & quibus intercipiatur modis edocet. Præſtã-
tiſſimi audacia uiri explorãt anguium fóueaſ & receptus. Inde preſto
laſi ad paſtũ exeũntes preteruectique parcitiſ curſibus obiiciũt gra-
mina medicata quantũ poteſt ad incitandũ ſaporem. Ita ſomno ob ſi-
tis e capitibuſ execant lapides: & de manu biis precipitis auſi prædam
reuehunt temerttatis plena ſũt. Et quibus quamnabũ uocãt nos came-
lopardalũ dicimus. Collo equi ſimilẽ. Pedibus bubalinis. Capite ca-
melino. Nitoꝛ rutilo Cãdidis maculis ſupſparſi. Hoc animal. Romæ
circenſibus dictatoriſ Cæſaris primũ publicatũ. Iiſdem ferme tẽpori-
bus illic exibita monſtra ſunt ceſſos appellãt. Quorum peſteriores pe-
des crure & ueſtigio humanoſ artus mentiunt: priore perinde homi-
nũ manus referũt. Quæ tamẽ. a noſtris nõ amplius q̃ ſemel uiſa ſunt
Ante ludos. Cn: Põpei rhinocerontem Romana ſpectacula neſciebãt
Cui beſtiæ color búxeus. In naribus cornu unicũ & repandũ. Quod
ſubinde attritum cantibus in mucronem excitat: Eoque aduerſus.

Elephátos præliatur par ipsis prope lõgitudine.breuior cruribus:na
tarali tælo aluũ petens:quam solá intelligit ictibus suis per uiam.Iux
ta tygrim fluuium catoblepas nascitur modica atq̃ iners bestia:caput
prægraue ægreferens:aspectu pestilẽti.Ná qui ĩ oculis eius ostẽderint
protinus uitá exuũt Formicæ ibi ad formá canis maximi harenas au-
reas pedibus eruunt quos leoninos habẽt:quas custodiunt ne quis a
ferat:captátesq̃ ad necem prosequuntur.Eadẽ æthiopia mittit clicao
nẽ lupum ceruice iubatũ:& tot modis uarium ut nullũ illi colorem di
cát abesse.Mittit & parádrũ bonum magnitudine:bisulco uestigio ra
mosis cornibus capite ceruino ursino colore:& pariter uillo profũdo
Hũc parádrũ affirmát habitũ metu uertere:& cum dilitescat fieri ad
similitudinem cuicũq̃ rei proximauerit siue illa saxo alba sit seu frute
to uirẽs siue quá aliã præferat qulitatẽ.Faciuũt hoc idẽ in mare polidi
In terra cameoleontes.Sed & polipus & cameleõ glabra sũt ut possit
tutis leuitate speculi modo proximantia æmulari.In hoc nouũ est &
est & singulare hirsutia pili colorũ uices facere.Hinc euenit ut difficul-
ter capi possit.Aethiopicis lupis proprium est quod in saliẽdo ita ni-
sus habent alitis ut non magis proficiant cursu q̃ meatu.Homines ta
men nũq̃ impetunt.Bruma comati sunt:æstate nudi.thoas uocát.Hi-
stris quoq̃ inde loci frequẽtissima erinacis similis.Spinis tergum hispi
da.Quas plerũq̃ laxatas iaculatione emittit uolũtaria:ut assiduis acu
lerũ nymbis canes uulneret in gruẽtes.Illius cæli ales est pegasus.Sed
hæc ales equinum nihil præter aures habet.Tragopa quoq̃ auis ma-
ior aquilis cornibus arictinis preferẽs armatũ caput.Aethiopes legũt
cinamũ.Id frutetum situ breui nascitur:ramo humili & represso:nũq̃
ultra duas ulnas altitudinis Quod gracillius puenit eximiũ magis du
citur.Quod ĩ crassitudinem exuberatur despectui est.Verũ legitur p
sacerdotes hostiis prius cæsis:Quas cum litauerint obseruatur ut mes
sis nec ortum solis nisi anticipet nec egrediat occasum.Quisquis prin
cipatum tenet sarmentorũ aceruos hasta diuidit.quæ sacrata est ĩ hoc
ministerium.Atq̃ ita portio manipulorũ soli dicatur:quæ si iuste diui
sa est spõnte incenditur.Inter hæc quæ diximus nitore ceruleo hiacyn
tus inuenitur.lapis preciosus:si quidem iuculpabilis inueniat.Est enĩ
uitiis nõ parce obnoxius.Ná plerũq̃ aut uiolatio diluitur:aut nubilo
obducitur.aut albicantius in aquaticum eliquescit.Optimus ĩ illo te-
nor:si nec dẽsiore fuco sit obtusior:nec propensa perspicuitate detecti
or.sed ex utroq̃ temperamento lucis & purpuræ moderatũ suauiter
florẽ

florem trahit:hic ē q sentit autras:cũ cælo facit mutationē:nec æq̃liter rutilat:Cũ aũt nubilosus ē aut serenus dies p̃terea in os missus magis friget.Sculpturis certe minime accomodatus:ut q attritũ respuatinec tñ penitus iuictus est.Nã adamãte scribit & notat. Vbi hiacynthus ibi & crisoprasus appa ret.quẽ lapidẽ lux celat.Prodit obscurę hoc.n. est i illo diuersitas ut nocte igneus sitidie pallidus.Ex ipso solo summimus emathitem rubore sanguincotąc propterea emthites uocatus.

Dc ultimis gẽtibus libyæ. Ca. xxxviiii.

Vod ab atlãte adusq̃ canopitanũ hostiũ pãditur. Vbi libyæ fi nis est & ægyptii limen dictũ a Canopo Menelai gubernatore sepulto in ea insula q̃ hostiũ nili facit gẽtes tenẽt dissonæ.q̃ in auiæ solitudis secretũ recesserũt.Ex his atlãtes ab humano ritu prorsus exulãt,nulli ꝓpriũ uocabulũ:nulli speciale nomẽ. Diris uultibus solis ortus excipiũt.Diris occasus ꝓsequunt̃. Vstiq̃ undiq̃ torrentis plagæ sydere:oderũt deũ lucis. Affirmãt eos sõnia nõ uidere & absti e re penitus ab aĩalibus uniuersis.Troglodytæ specus excauãt:ill s tegũtur:nullius ibi habẽdi amor ta diuitiis pauptate se abdicarũt uolũtaria Tantũ lapide uno gloriant̃ quẽ excõthaliton uocãt tam diuersis notis sparsũ ut sexaginta gemmaꝝ colores in paruo eius orbiculo dep̃hendant.Isti carnibus uiuunt serpentiũ,ignariq̃ sermõis stridũt potius q̃ loquũtur.Augulæ uero solos culũt inferos:fœminas suas p̃mis nocti bus nuptiaꝝ adulteriis cogũt patere mox ad ppetuã pudicitiã legibus stringunt seuerissimis.Gamphasantes abstinẽt prœliis:fugiũt cõmertia:nulli se externo misceri siñũt.Blemyas sed nõ eos q uicina rubro mari icolunt credũt trũcos nasci pte q̃ caput ē. os tñ & oculos habere in pectore Satyri de hominibus nihil aliud p̃ferũt q̃ figurã.Egypanes hoc sũt qd̃ pingi uidemus.Himãtopodes flexis nisibus cruꝝ repunt potius q̃ incedunt:& pergent usum lapsu magis destinant q̃ ingressu Pharusi cum Herculi ad hesperidas pergenti forent comites itineris tedio hic resederunt Hactenus libya.

De ægypto & de his quæ sunt in eo. Ca. l.

Egyptus a meridie introrsus recedit quoad p̃tendãt æthiopes A tergo iferiore eius partẽ nilus circunfluit: q̃ scissus aloco cui delta nomẽ ē ad isulæ spatia amplectit̃ iteramina & icerto pe ne fonte decurrẽs ꝑditor ut loqmur. Originẽ hẽt a monte inferioris mauritaniæ q oceano ꝓpinquat.Hec affirmãt libri punici: hoc Iubã regẽ accepimus tradidisse.Igit̃ ptinus lacũ efficit quẽ nilidẽ dicũt.Nilũ

aũt iam inde eſſe cõiectant. ꝙ hoc ſtagnũ hærbas: piſces: beluas nil mi nus ꝑcreet ꝙ in nilo uidemus. At ſi qñ mauritaniã uñ ei origo ẽ aut niuibus denſioribus aut himbribus largioribus irrigat̃ incremẽta exundationis in ægypto augeant̃. Sed effuſus hoc lacu harenis ſorbet: & cuniculis cæcis abſcondit̃. Deinde in cæſarienſi ꝓrũpens amplior eadẽ indicia ꝓfert: quæ in exortu notauimus: Rurſuſq; ſubdidit: nec prius reddit q̃ poſt internalla itineris extẽti cõtingat æthiopas. Vbi exit nigrũ facit fluuiũ quẽ ſupra diximus eẽ terminũ limitis Africãi. Aſcapũ eum inde gentes uocant. ſ. aquã, e tenebris profluentẽ. Multas magnaſ quę ambit inſulas. Quaꝝ pletæq; ſunt tã diffuſæ: uaſtæq; magnitudinis ut uix eas dieꝝ quinq; curſu ꝑtermeet: quãuis concitus ibi feratur. Nobiliſſima eaꝝ eſt meroe circa quã diuiſus dextro a lueo aſcapores leuo aſtabotes actaporeſ nominant̃. Tũc quoq; emerſus magna longinquaq; loca cũ primũ occurſãtibus ſcopulis aſperat̃: tantis agminibus extollit̃ inter obiecta rupiũ ut ruere potius q̃ manare credat̃. Demumq; a cataracte ultimo tutus eſt. Ita enim quædã clauſtra eius ægyptii nuncupauerũt. Relicto tñ hoc pone ſe nomine quo tygris uocat̃: mox in offẽſus meat ſeptẽ hoſtiis: cõdit̃ in meridiẽ uerſuſ: excipit̃ ægyptio mari. Ignari ſydeꝝ uel locoꝝ uariaſ de exceſſibus eiuſ cauſas dederut. Alii affirmãt ethesias nubiũ denſitatẽ illo cogere: ũde amnis hic auſpicatur: ipſumq; fontẽ ſuperno humore ſublatũ tantã inũdationiſ habere ſubſtantiã: quãtam bibula ad liquorẽ nubila ſubminiſtrauerit. Ferũt alii ꝙ uentoꝝ flatibus repercuſſus cũ fluorem ſolitæ uelocitatis nõ queat promouere: aquis in arcto luctantibus intumeſcat: & quãto impẽſius cõtrouerſi ſpiritus repugnauerint: tãto excelſius ſublimari in altitudinis uertices repercuſſã celéritatem: qñ nec ſolitus extenuet curſus alueum: & ſtipato iam flumine uenis originalibus torrentium pondera ſuperueniant. Ita cõcordi uiolẽtia hinc urgentis elemẽti: hic reſiſtentibus undis exultãtibus molem colligit: quæ exceſſus facit: Nõnulli affirmãt fontẽ eius qui fialus uocatur ſyderum motibus excitari extractumq; radiis candentibus cæleſti igne ſuſpendi. non tamen ſine certa legis diſciplina hoc eſt lunis cœptantibus Veꝝ omnem exceſſus originem de ſole fieri: primãq; exultantiam tumoris concipi cum per cãcrum ſoluebatur. Poſtmodum triginta eius partibus euolutis ubi ingreſſus leonẽ ortus ſirios excitauerit ꝓpulſo omni fluore tantã uim amnis erumpere. Quod tempus ſacerdotes natalem mundi indicauerunt, id eſt in. xiii Kalen. auguſtas & undecimũ diem deinde reuocare

exitus

exitas uniuer o cũ in uirginẽ trãſeat:penituſq; iter ſuas ripas caperẽ eũ librã ſit ingreſſus. Hoc etiã addũt pariter eũ nocere ſiue abudãtius ex æſtuet:ſiue p..rtius:qñquidẽ exiguitas minimũ fœcũditatis apportet. Propeſior co·ia diuturno humore culturã morat. Maxſos deide exi tus eius duo de uiginti cõſurgere iuſtiſſimos:ſexdecim tẽpera:itnec in quindecim abeſſe puentus fructuarios. Sed qcquid in tra ſit famẽ face re. Dãt illi etiã hoc maieſtatis ut portẽdat futura argumẽtantes qñ qui dẽ pharſalicõ bello nõ fuerit egreſſus quinq; ulnas:Iam illud palã ẽ q̃ ſolus ex amnibus uniuerſis nullas expiret auras. Ditionis ægyptiæ eẽ incipit a ſyene: in q̃ fines æthiopũ:& inde uſq; dũ mari intimatnili no men tenet iter oia q̃ ægyptus habet digna memoratu pcipue bouẽmi rantur apim uocãt. Hũc ad inſtar colunt numinis: inſignẽ notæ albæ macula q̃ dextra lateri eius ingenita corniculãtis lunæ refert faciẽ. Sta tutũ æui ſpatiũ ẽ qd̃ ut affuit:pfundo ſacri fõtis immerſus necat:ne di em longius trahat:q̃ licebit:mox alter nec ſine publico luctu requirit: quẽ repertũ centũ antiſtites memphim proſequũtur. Vt incipit ſacris ibi iniciatus ſacer fieri. Delubra qbus ſuccedit aut incũbat miſtice tha lamos nominãt. Dant oia manifeſtantia de futuris illud maximũ ſi de cõſulentis manu cibũ capiat. Denique auerſatus Germãnici Cæſaris dextrã prodit ingruentia. Nec multo poſt Cæſar extinctus eſt. Pueri apim gregatim ſequuntur:& repente uelut lymphatici uentura pcinũt Bos illi fœmina oſtenditur in anno ſemel & ipſa non abſque certis in ſignibus qua inuenta & oblata eſt eadẽ die neci datur. Apis natalẽ mẽ phitici celebrant:lactu aureæ pateræ quã proiciunt in nili ſtatum gur gitem hæc ſolennitas per ſeptem dies agitur. Quibus diebus cum ſa cerdotibus quaſdam crocodilli inducias habent, nec attrectant lauan tes. Verum octauo die cerimoniis iam peractis uelut reddita ſæuien di licentia ſolitam reſummunt: atrocitatem. Crodocillus malum qadrupes: & in terra: & in flumine pariter ualet:linguam non ha bet. Maxillam mouet ſuperiorem: Morſus eius horribile tenacita te conueniunt ſtipante ſedẽtium ſerie pectinatim. Plærumq; ad. xxx. ulnas magnitudinis eualeſcit. Qualia anſeris edit oua. Metatur locum nido naturali prouidentia nec alibi fœtus premitur q̃ quo creſcentis nili aquæ nõ poſſunt peruenire:In partu fouendo mas & fœmina ui ces ſeruãt. pter hiatũ oris armatus eſt etiam unguium imanitate. Hoc tibus in aqua degit. per diem humi acquieſcit. Circũdatur maxime cu tis firmitate in tantũ ut ictus quoqis tormento adactos tergore reper

cutiat. Strophilos auis paruula est ea dum redimias escas affectat os beluæ huiusce paulatim scalpit. sensim scalpurigine blandiente aditū sibi in usque fauces facit. Quod enchydrus cōspicatus penetrat beluā populatisq̄ uitalibus erosa exit aluo Est & delphinū genus i nilo: quorum dorsa serratus habent cristas. Hi delphini crocodillos studio eliciunt ad natandū. demersisq̄ astu fraudulēto tenera uentriū subternatantes secāt & interimūt. Præterea habitāt in insula nili homines forma perexigui: sed audacia eousq̄ pditi: ut crocodillis se offerant obuios. Nā hæc mōstra fugiētes insequunt: formidāt resistētes. Ergo capiunt subactiq̄ etiā intra aquas suas feruiunt: & perdomiti metu ita obsequūtur: ut immemores atrocitatis uictores suos in eqtantis dorso uehant. Hanc ergo insulā & hāc gentē ubicūq̄ indicio odoris p̄sēserint pcul fugiūt. In aqua obtusius uidēt: in terra acutissime. Hyeme nullū cibū capiunt. Quintiā q̄ttuor menses a cœptu brumæ inedia exigunt. Sinci quoq̄ circa nilū frequētissimi: crocodillis equidem similes: sed forma modica & angusta. Ve℞ ad opē salutarē nō qualibet necessarii. Medētes quippe ex his pocula inficiūt, quibus & stupor excitetur: & ueneni uis extinguatur. Hippopothamus in eodē flumine ac sole nascitur equo & dorso & iuba & hinitu: rostro resupino ungulis bifidis: apri nis dētibus: cauda tortuosa. Noctibus segetes depascit: ad quas pgit auersus astu doloso ut fallēte uestigio reuertēti nullæ ei insidiæ pparent. Ide cū distenditur nimia saticrate harundines recēs cæsas petit. p quas tam diu oberrat quoad stirpiū acuta pedes uulnerēt. Vt pfluio sanguinis leuet sagina. Plagā deinde ceno oblinitusq̄ dū uulnus conducatur in cicatricem. Hippopodamos & crocodillos primus romā M. Scaurus inuexit. Circa easdē ripas aues est ibis: ea serpentiū populat oua: gratissimā q̄ ex his escā nidis suis defert. Sic rarescūt puentus fœtuū noxios Nec tamē aues istæ tantū intra fines ægyptios prosunt. Nam quæcunque arabicæ paludes pennato℞ anguium mittunt examina: quo℞ tam citum uirus est ut morsum antemors q̄ dolor insequat. Sagacitate qua ad hoc ualent aues excitatæ in procinctū eunt uniuersæ: & priusq̄ terminos patrios externū malū uastet i ære occursāt cateruis pestilētibus Ibi agmē deuorāt uniuersū Quo merito sacræ sūt & illæsæ. Ore pariunt nigras solū pluuiū mittit: reliqua pars cādidas. De arboribus q̄s solas fert ægyptus pcipua est ficus ægyptia: foliis: moro cōparāda poma nō ramis tantū gestitās. sed ex caudice usque adeo fœcūditatis suæ angusta est. Vno anno septies fructū efficit. Vū pomū decerpseris altetum

rum sine mora protuberat. Materia eius in aquã missa subsidit. Deinde cũ diu desederit in liquore leuior facta sustollit. Et uersa uice qđ natura i alio ligni genere nõ recipit. Fit humore sicca. Palma quoq; ægyptia dicẽda res ẽ ꝓprie ad ipsos uocat ut dici oportuit: eaq; gustata arcet sitim. Odor eidẽ qui & malis cydoniis. Sed demũ sitim sedat si prius ꝗ maturu erit decerpat. Nã si matura summatur sensum intercipit gressum ꝑpedit. linguã retardat: obsessisq; officiis mentis & corporis uitium ebrietatis imitat. Egyptiũ limitem ad diacæ cacumen tendit. Incolunt populi qui momentũ quo reparare mundũ ad motus ferunt annuos hoc studio deprehendunt. Eligit sacer lucus in quo cõsceptant animalia diuersissimi generis. Ea ubi ad statutã lincã cælestis uertigo. prouecta est sensus suos significationibus ꝓdunt quibus possũt. Alia ululãt alia mugiunt: qđam stridunt qđam rudiunt: nonnulla simul cõ fugiunt ad uolutabra. Hoc argumentũ illis est magisteriũ ad inditium temporis deprehendendi Idem populi ferunt a primis sibi gentis suæ auis traditũ ubi nunc occasus quondã ibi ortus solis fuisse. Inter ægyptias urbes numero portaꝝ thebæ nobiles: ad quas cõmertia arabes undiq; gentiũ subuehunt. hinc regio thebaica. Abedos & ĩpa nobilis: olim Mẽnonis regia nũc Osiris fanõ exculta. Alexãdriã & opis ipsius magnitudo & auctor Alexãder macedo nobilitãt. quã metatus Democrates architectus secundũ post cõditorẽ inter memorabilia locũ sortitus ẽ. cõdita aũt alexãdria est xii. centesimaq; olympiade L. Papirio Spurii filio. C. Petilio Caii filio consulibus romanis haud lõge ab hostio nili fluminis qđ heracleoticon alii: alii canopicon appellant. Est & pharos colonia a Cæsare dictatore deducta Ex qua facibus accensis nocturno dirigit nauigatio. Nã alexandria insidioso accessu aditu fallacibus uadis cæco mari tribusq; tantũ canalibus admittit nauigantes. Possideo: thegano tauro: Hinc igitur i portibus machinas ad præ lucẽdi ministeriũ fabricatas pharos dicũt. Pyramides turres sũt i ægypto fastigiate ultra excelsitatẽ omnẽ ꝗ fieri manu possũt Itaq; mẽsurã ũbraꝝ egressæ nullas hẽnt umbras. Nũc ab ægypto ꝓmoueamus stilũ

De arabia & thure myrrha cinnamo phœnice sardonice & aliis lapidibus. Ca. xli.

Ultra pelusiacum hostium arabia est ad rubrum pertinens mare: quod erythreum ab Erythro rege Persei & Andromadæ filio non solum a colore appellatum Varro dicit qui affirmat i littore maris istius fontem esse: quem si oues biberint mutent uelleꝝ

qualitatē: & antea cādidæ amittāt q̄d' fuerint usq̄ ad haustū ac fuluo
postmodū nigrescāt colore. Rubri aūt maris arsinoe oppidū. uerum
hæc arabia ꝓcedit adusq̄ illā odoriferā & diuitē terrā quā catabani &
quiscenitæ tenent. Aarabes nobiles monte cassio. Qu scenitæ causas
nominis īde ducunt ꝙ tentoriis succeduntːnec alias domos habēt. Ip-
sa aūt tentoria cilicia sunt. Ita nūcupāt uelamēta capraꝝ pilis texta su-
illis carnibus prorsus abstinent sane hoc animalis genus si ī uentū illo
fuerit illico moritur. Hanc arabiā græci eudemonē nostri beatā nomi-
nauerūt. Habitatur colle manufacto īter flumen tygrim & flumen eu
leum. Quod ortū a medis tā puro fluore iclytum ē. Vt īde omnes re-
ges nō aliaː q̄ eius aquas bibant. Eudemonē nō frustra cognomīatam
Hinc capessas ꝙ præter odores quos crear plurimos sola thus mittitː
nec tamen uniuersa. Nā in medio eius sūt astramitæ pagus sabeoꝝ aq̄
octo mensiōibus regio thurifera disterminat. Arabia appellata. i. ē sa-
cra. hóc. n. significari īterpretant. Virgulta hæc non sunt publicaː sed
quod īter barbaros nouū ī ius posterioꝝ per successiones trāseūt fami
liariū. Ergo q̄cunq̄ dominatū istius tenent nemoris arabice sacri uo-
cant. Idē illi cū lucos istos uel metuūt uel īcidūt nō funeribus ītersunt
nō cōgresionibus fœmiaꝝ polluunt. Hāc arborē ꝑus q̄ penitus fides
ꝓderetur alii lentisco alii mare the rebintho cōparabant usque dum
libris quos Iuba rex scripsit ad Cæsarē Augusti filiū palā fieretː ītorto
eā eē uinimeːramis ad aceris qualitatēːamygdali modo succū fūderet
īcidi ortu canis flagrantissimis solibus. In iisdē saltibus myrrha ꝓuenit
cuius radices ut uitium rastris ꝓficiuntːablaqueatōibus gaudēt. Nu-
datæ pinguiori fluit lachryma spōte manās ꝑciosior ex ea sudor ē eli-
citus corticis uulnere uilior iudicat. Codex ī uertiginē flexusː & spiuis
hispidusːfolium crispius licetːoliuæ tñ simile. Maxia altitudo extollit
ad q̄nq̄ cubita ꝓceritatis. Arabes sarmētis eius ignes fouentːquorum
fumo satis noxio nisi odore cremati storacis occurant. Pleꝛq̄ īsanabi
les morbos contrahunt. Idē arabes legunt cynnamumː quod frutetū
situ breui nascitur. ramo humili & repreſſo nunq̄ ultra duas ulnas al-
titudisː Quod gracilins prouenerit eximium magis dr̄. Quod ī crassi-
tudinem extuberatum sit inutilius habetur. Verum legitur per sacer-
dotes hostiis ꝑus cæsis. quæ cum litauerint obseruatur ut messis ī nec
ortum solis anticipet nec egrediatur occasum. Quisq̄s ꝑncipatum te
net sarmentorum strues hasta diuiditː quæ sacrata est in hoc munus
atq̄ ita portio manipuloꝝ soli datːq̄ si iustæ diuisa sit radiis īflagrata
īcēdium

incendium sponte concipit. Apud eosdē nascit̄ auis phœnix aqlæ ma gnitudīe: capite honorato: in conum plumis extantibus: cristatis faucibus: circa colla fulgore aureo: postera parte purpureus absq̄ cauda: in qua roseis pennis ceruleus īterscribitur nitor. Probatum ē quadragint. & quīgentis eū durare annis. Rogos suos struit cynnamis quos ꝑpe practea cōcinnant in solis urbē strue altaribus supposita. Cū huius uitā magni anni fieri cōuersione rata fides ē īter auctores: q̄uis plurimi eoꝝ magnū annū nō qngentis & quadragīta sed duodecim milibus. dccccliiii. ānis constare dicāt. Plautio itaq̄ Sextio & P. Apronio cōs. ægyptū phœnix ī uolauit, captusq̄ anno octigentesimo urbis cōditæ iussu Cladi ꝑncipis ī comitio publicatus ē Quod gestū ꝑter censuram quæ manet actis ēt urbis cōtinetur. Cinomolgus pinde arabiæ auis ī excellentissimis lucis texit nidos e fructibus cinnamoꝝ ad quos quoniā nō est puenire ꝓpter ramoꝝ altitudīem & fragilitatē. Accolæ illas congeries plumbatis perunt iaculis deiectasq̄ ꝑciis uendunt ām plioribus q̄ hoc cinnamū magis q̄ alia mercatores ꝓbent. Arabes lōge lateq̄ diffusi diuersisq̄ moribus uiuant & cultibus plurimis crinis īconsus mitrata capita redimitu pari pars rasa ī cutem barba cōmerti is studēt. Aliena nō emunt: uendunt sua. qppe & siluis & mari diuites Vmbræ q̄ nobis dextræ sūt illis sinistræ. Pars eoꝝ qbus asper uictus ē angues edūt. Nulla illis aī uel corporis cura: ac ꝓpterea ophiophagi nominātur. Ex istius littoris sinu Poclicrati regi aduecta sardonis gemma ꝑma ī orbe nostro luxuriæ excitauit facē. Nec multū de ea disserū dum puto: adeo sardonis non omniū uenit notitiā. Superficies eius ꝓbatur si meratius rubeat: arguit si fuerit fœculentior. Medietas circuit limite candicāte. Optia ē si nec colorē suū spargat in ꝓximū: nec ip̄e ex altero mutuetur: reliqua nigro finiuntur. Quod si translucet uitio uertitur. Si perspicuitatē arceat proficit ad decorē. Et molochitē arabs inuenit uirentē c ussius q̄ smaragdus cōtra īfantium pericula īgenita ut resistentē. Inuenit & iridē in mari rubro sicut cristallū sexanginatā que radiis icta solis rutilo æris repcussu cælestis arcus ex sese iacit speciem Androdamatem Idem legunt arabes nitoris argentei lateribus æqualiter quadris quē de adamāte nō nihil mutuatū putes. Datū illi nomē ex eo qđ censēt qđ animoꝝ calentiū mollit impetus & tumētes refrenat iras: pederotē etiā arabicam inde semimus. Arabica aspectu eburnea est radi abnuit cōtra neruorum molestias ꝓdest habētibus. Impederote cōgruit quicquid eximium est quadam decoris prærogatiua.

Christallinū lucet rubet purpurā Orasq; extimis corona crocea uelū eliquido renitente: Ac suauitate oculos afficit. Visum illicit: derinet intuētes. Hac etiā gratia idis placet. Hoc. Arabie sat ē. hic ad. Pelusium repatriemus. Ca. xii.

De Cassio mōte & pōpei tumulo & Andromede uinculis

I N Pelusio cassius mons est delubrū Iouis Casii atq; ita Ostraci ne locus Pōpei magni sepulchro inclytur. Idumea inde icipit palmis opima. Deinde lope oppidi antiqssimū orbe toto ut pote añ inundationē terrarū cōditū Id oppidū saxū ostētat quod uinculoruʒ Andromedæ uestigia adhuc retinet quā expositā belue irritus rumor circuntulit. Quippe ossa mōstri illius. M. Scaurus inter alia miracula in edilitate sua Romæ publicauit. Annalibus nota est res. Mensuræ quoq; ueracibus libris cōtinetur: silicet q; costarū lōgitudo excesserit pedes quadraginta. Excelsitas furrit elephātibus idicis eminētior. Poro uerticuli spine ipsius latitudine semipedē sint supgressi. Ca. xiii.

De iudæ & lacu Asphalte: & balsamo & gēti essenorū

I Vdea illustris ē aquis: sed natura nō eadē aquarū omniū Iordanis amnis eximiæ suauitatis. panea de fōte demissus regiones pterfluit amœnissimas. Mox in Asphaltitē lacū mersus stagno corrūpit. Qui Asphaltitis bitumē gignit: animal nō habet: nihil in eo mergi potest: tauri etiā camelliq; impune ibi fluitāt. Est & lacus sara extensus passuū. xvi. milibus circūseptus urbibus plurimis & celebribus ipse par optimus. Sed lacus thiberiadis his oibus antepōit salubris igenuo estu & ad sanitatē usu efficacii. Iudææ caput fuit Ierosolima. Sed excisa ē. Succe ssit Iericus & hæc desiuit. Artaxerxis bello subacta. Calliroe Ierosolimis pximus fons calore medico pbatissimus & ex ipso aquarū pconio sic uocatus in hac tm̄ balsamū nascit. Quæ silua intra terminos uiginti iugerū usq; ad uictoriā nostrā fuit. At cū iuda potiti sumus ita luci illi ꝓpagati sūt ut iā nobis latissimi colles sudēt balsama. Similes uitibus stirpes hūt malleoli digerūt rastris nitescūt: aqs gaudēt amāt amputari. Tenacibus foliis semp ite no inūbrāt. Lignū caudicis attrectatū ferro sine mora morit. Ea pp aut uitro aut cultellulis osseis: sed in solo cortice artifici plaga uulnerat. Ex q̄ ex mc suauitatis gutta manat post lachrymā scd̄m i pciis locū pōa optinēt. cortex tertiū ultius honos ligno. Lōgo ab Ierosolimis rcessu Tristis sinus pādit quē de cælo tactū testat humus nigra & cinerē soluta. Duo ibi oppida Sodomū noiatū alterū: alterū Gomorrū. Apd q̄ pomū qd̄ gignit hēat

licet

licet speciminũ [illegible] tis:mãdi tñ nõ pt. Nã fuliginé itrifecus fauillatiã ábitio tñ eximie cutis cohibet: q̃ uel leui pssa tactũ fumũ exalat: & fati scit in uagũ puluerẽ. Interiora Iudææ q̃ occidentẽ cõtuẽt essenii tenẽt: q̃ pditi memorabile disciplina recesserũt a ritu gẽtiũ uniuersa͞ꝝ maiestatis: ut reor puidẽtia ad hũc moiẽ destinati. Nulle ibi fœmine uenere se penitus abdicauerũt: pecuniã nesciũt: palmis uictitãt. Nemo ibi nascit᷑: nõ tñ deficit hoĩum multitudo: locus ipse addictus pudicitiæ ẽ. Ad quẽ plurimi licet undiq̃ gentiũ pperẽt: nullus admittit᷑ nisi quẽ castitatis fides & innocẽtiæ meritũ psequat᷑. Nã q reus ẽ uel leuis culpe: quãuis summa ope adipisci ingressu uetit diuinitus submouet᷑. Ita p immensũ spatiũ secloꝝ icredibile dictu eterna gẽs ẽ cessãtibus puerperiis Engada oppidũ ĩfra hessenios fuit: sed excissũ ẽ. Veꝝ inclytis nemoribus adhuc durat decus: lucisq̃ palmaꝝ eminẽtissimus: nihil uel de euo uel de bello derogatum. Iudææ terminus Massanda castellum.

De Scytopoli oppido. Capi. xliiii.

Ranseo Damaschũ. Philadelphiã. Araphianã. Scythopolim
ꝑimos incolas & auctorẽ dabo. Liber pater cui humo nutricẽ
tradidisset cõdidit hoc oppidũ. Vt sepulturæ titulũ etiã urbis
mœnibus ampliaret. Incolæ de erãt e comitibus suis Scythas delegit: quos ut animi firmaret ad pmptam resistẽdi uiolẽtiã ꝑmũ loci nomẽ dedit. In seleucia alter cassius monsẽ Anthiochie pximus: cuius e uertice uigilia adhuc q̃rta cõspicit globus solis: & breui corporis circumactu radiis caliginem dissipantibus: illinc nox hinc dies cernit᷑. Talis e cassio specula est: ut lucem prius uideas q̃ auspicetur dies.

De tygri & Eufrate & lapidibus pciosis. Ca. lv.

Vfratẽ maior fundit Armenia ortũ supra zizaniã sub radicibus
mõtis: quẽ Cathotn accole nominãt Scythicis pximo. hic rẽ
ceptis in se aliquot amnibus cõualescat: & stipatus cõuenis aqs luctat᷑ cum thauri montis obiectu. Quẽ apud elegeã scindit: resistat licet duodecim milibus passuum latitudine lõgisq̃ excursibus dextera: Cõmagenẽ: Arabiã leua relinqt. Deinde plabẽs plurimas gentes Babilloniã quõdã caldeoꝝ caput diuidit. Mesopotamiã opimat annue inũdatiõis excessibus ad istar ãnis Egyptii terris supfusus: uecta soli fecũditate. Hisdẽ ferme tpribus qbus Nilus exit sole. s. i pte Cãcri uigesima cõstituto. Tenuat᷑ cũ iã leone decurso ad extima uirginis curricula facit trãsitũ: Quod Gnomici similibus paralelis accidere cõtendũt quos pares & cæli & terraꝝ positione equalitas normalis efficit lineæ

Vnde apparet ista duo flumina ad modũ eiusdem ꝑpendiculi consti-
tuta: licet e diuersis manent plagis easdem incrementi causas habere.

De tygri quoq; dicere hoc loco par est. Capi. xlvi

i N Armeniæ regiõe caput tollit mire q̃ lucido cõspicuo fõte i lo
co edito q elegos nominat. Nec ab exordio stati totus ẽ. Primũ
pigre fluit: nec cũ suo noie. At cũ fines medioꝝ iuectus ẽ. tygris statim
dr. Ita.n. medi nominãt sagittã. Influit i arethusã lacũ oĩa põdera susti
nentẽ: Cuius pisces nũq̃ se alueo tygridis imiscẽt: sicut nec amnici pi-
sces in stagnũ trãseunt Arethusæ: p quẽ dissimili colore uolucri meat
cursu. Mox thauro resistẽte i ꝓfundũ specũ mergit: quẽ subter labẽs in
altero eius latere apd' zomadã emicat uluas: & purgamẽta plurima se
cũ trahẽs. Deide idẽtidẽ abscũdit rursusq; reddit. Adiabenes arabasq;
ꝑter fluit. Mosopotamiã ãplectit. Amnẽ nobilissimũ Hidaspẽ accipit
Eufratẽ defert in sinũ ꝑsicũ. Quecũq; eufratẽ bibũt gẽtes diuerso nitẽt
lapide. Et milãtis i ipso Eufratis alueo legit gẽma ad imaginẽ marmo-
ris ꝑconẽsis nisi q̨ i medio umbilico lapidis istius glauci uelut oculi ni
tet pupilla Agada a caldeis ad nos usq; fluxit haud facilis reptu ni ut
ipsi ꝓhibent ipsã se capessendã daret. Nãq; igenita spiritus efficacia q̃-
dam supmeãtes naues ex ꝓfudo petit: & carinis ita tenaciter accorpo
ratur: ut nisi abrasa parte ligni egre separetur Ea Agada apud Calde-
os ꝓpter effectus quos ex illa sciũt habet loco principe. Ceteris ꝓpter
gratiã magis cõplacet iucũdissime uirẽs. Mirrhites parthis familiaris
hũc si uisu estimes myrrhe color est. Et nõ habet q̨ afficiat aspectũ. Si
penitus exploresẽt attritu incites ad colorẽ spirat nardi suauitatẽ. In
ꝑside lapidũ tanta copia est tantaq; diuersitas: ut lõgũ pene sit ipsis uo
cabulis immorari. Mitridax sole ꝑcussa coloribus micat uariis. Tego
litus nucleo oliue similis spernit cũ uidet. Sed remediis bonus uincit
alioꝝ pulchritudinẽ. Solutus quippe & haustus pulsis calculis renũ
dolores ac uesice leuat Zammocrisius arenis auro immixtus: nũc bra
cteaꝝ: nũc pulueris habet quadrulas. Ethites fuluus est & tereti positi
one alteꝝ lapidẽ itrinsecus cohibẽs cuius crepitu sonorus est cũ mouet
quãlibet tinnitũ illũ nõ internũ scrupulũ facere sed spiritũ sciẽtissimi
dicãt hũc ethiten Zeroastes prefert oĩbus maximãq; illi tribuit potesta
tẽ. Inuenit aũt i nidis aquile aut i littoribus oceani. In ꝑside tamẽ pluri
mus. Spem ueteri defẽdit a fluxibus abortius. Phirrites furuus est: tene
riq; se uehemẽtius nõ sinit At si quãdo arctori manu ꝓmitur digytos
adurit. Calazias grandinis & cãdorẽ ꝑfert & figurã duritia robustima

& in

& i uicta Ethites uipereas habet maculas. Dionisias fuscus ē rubētibus notis sparsus. Idē si aque mixtus coteraf fragrat uinū & q̄ d'i illo odore mirificū est: ebrietati resistit. Glosopetra deficiētibus lunis cælo cadit ligue similis humane bō modice ut magi phibēt potestatis: q ex ea lunares motus excitari putāt. Solis gēma pcandida ē ad speciē fulgidi si deris: rutilos q; ex sese iacit radios Veneris crinis niter nigro iternis du ctibus ostētās rufo҂ criniū similitudinē. Senelites trāslucet fulgore cā dido molleoq; cōtinēs lune immaginē. Quā iustā cursū astri ipius phi bēt diebus singulis uel minui uel augeri Meconites papauera exprimi Mirmicetes reptātis formice effigie notat. Calcophongus resonat ut pulsata era pudice habitus seruat uocis claritatē. Siderites a cōteplatione ferri nihil dissonat. Ve҂ molesticus quoquo inferat discordias ex citat. Flōgites ostētat intra se uelut flamas estuātes. Antralyraias coruscat i modū scintilātiū stella҂. Enidrus exudat ut clausā i eo putes fon taneam scaturiginem. Ca. xlvii

De Cilicia & cidno amne & corytio anero: & Tauro mōte.

c Illiciā de qua agitur si ut nunc est loquamur derogasse uidebimur fidei uetustatis Si terminos seqmur quos habuit olim ab sonum est a cōtemplatiōe re҂ psentiū. Ergo iter utrāq; culpa factum optimū est ambo҂ tēpo҂ statū p seq. Cilicia antea usq; ad pelusium Egypti ptinebat Lidis Medis Armeniis Pamphilia Capadocia sub Im perio Cilicū cōstitutis. Mox ab assiri subacta i breui orē modū scripta est plurima iacet cāpo sinu lato recipiens mare Issicū. ab tergo mōtiū thauri & Amni iugis clausa. Sortita nomen a Celice quem etas pristi na pene ultra euū memorie abscōdit hūc phoenice ortū qui ātiquio lo ue de primis terre. alumnis habet. Matrē urbiū habet Tharsontquam. Dane proles nobilissima perseus locauit. hanc urbē interfecat cidinus amīs. hūc cidinū alii pcipitari thauro. Alii deriuari ex alueo. Cohaspidis tradiderūt. Qui cohaspes ita dulcis est ut psci R eges q̄ diu inter ri pas psidis fluat soli sibi ex eo pocula uēdicauerint: & cū eundū foret p egere aquas eius secū uectitent. Ex illo igitur parēte cidinus miram tra hit suauitatem. Quicquid candidum est cidignum gentili lingua. Siri dicunt. unde amni huic nomen datum sumet uere cum solluuntur ni ue reliqua parte annitennuis ē & quietus. Circa coricium Cilicie crocum plurimum optimunq;. Det licet Sicilia: det. Cirena: det & Liciathoc primum est. Spirat fragantius: coloreque plus aureo est. succei ope citius proficit ad medelam. Ibi corricos: oppidum est

& specus q̄ montē impositū mari a summo cauat uerticē patulus hyatu āplissimo. Nā deiectis lateribus in terre p̄fundū nemorosos orbe āplectit' media amœnitate uires īrorsus lucis pendētibus. Descēsus in eū p duo milia & q̄ngētos passus nō sine largo dic hinc idē fōtiū larga & assidua scaturigie. Vbi puentū ad ima p̄mi sinus: alter rursus specus pandit. Quod antrū latis p̄mū patet faucibus postmodū i p̄cessu p angustias obscurat' i eo sacȝ ē Iouis fanū: i cuius recessu intio Tiphonis gigātis cubile positū accole crediderūt Heliopolis antiquū oppidū ciliciæ fuit patria Crisippi Stoice sapiētiæ p̄stātissimi: Quod a Tigrane Arminie subactū & diu solū pōpeiopoli deuictis cilicibus. Cneus magnus cognominauit Mōs Tauros ab īdico p̄mū mari surgit. Deinde a scopulis celidoniis. Inter ægyptū & Pāpiliū pelagus obiectis septentrioni dextro latere: leuo meridiane plage occurrit occidēti obuersus frōte p̄sula palā ē trās eū cōtinuare uoluisse penetrato mari: nisi p̄fundis obsistētibus ostēdere radices suas uetaret. Deniq̄ q̄ p̄scrutant' naturas locoȝ tētasse eū oēs exitus p̄montoriis p̄bant. Nā quoquo uersū mari alluit' p̄cedit in p̄minētias: sed mō intercludit phœnitio mō pōtico sinu: interdū Caspio uel hircano. Quibus renitētibus subinde fractus cōtra Meothim lacum flectit multisq̄ difficultatibus fatigatus ripheis se iugis annectit' p gentiū ac linguaȝ uarietate plurifariā nominatur Apud indos Lamos mox p panisosco atros Apđ parthus post Nifatē inde thaurus atq̄ ibi in excellētissimā cōsurgit sublimitatē cau casus. Interea ēt a populis appellationē trahit. Ab dextero latere Caspius dr̄ uel Hircanus. A leuo Amazonicus. Mochicus. Scythicus. Ad hæc uocabula hētalia multa. Vbi dehiscit Hiulcis iugis facit pontas: quaȝ p̄me sūt Armenie. Tūc Caspie post Ciliciæ in Greciā uerticē exerit Vbi Cerānius p̄dicat'. A Cilicie finibus Asiaticū limitē dispartit. Quātus meridiē uidet sole inestuat: Quicq̄d septentriōi oppositū est uento tunditur & pruina. Quod siluestre est efferatur plurimis bestiis & leonibus immanissimis.

De Chimera monte. Capi. xlvii.

Vod in Campania Vesuuius: in Sicilia Etna: hoc in Licia mōs est chimera. Hic mons nocturnis estibus fumidū exhalat. Vñ fabula triformis mōstri in uulgum data est: quod Chimeram animal putauerunt. Et natura ibidem subest ignea. Vulcano urbem proximam Licii dicauerunt: quam de uocabulo sui nomini effestiam uocant. Olympus quoq̄ iter alia ibi oppidū fuit nobile. Sed itercidit

Nūc

n. unde dicitur Chimera.

Nūc castellū ĕ ĭtra q̄ d'aq̄ regie ob isigne fluoris spectaculo sūt uisētib⁹
De asia. phrygia. galatia. lidia. epheso urbe. Et uiris illustribus & de homero & hesiodo. & sepulchris aiacis: & mennonis & eius auibus. & teutrātis regiōe. de camdeōte & ciconiis. Ca. xlviii.

Equitur Asia: sed nō eam Asiam loquor q̄ i tertio orbis diuo tio terminos amnes habet ab ægyptio mari Nilum. a meoti lacu Tanaim: Ve͛ ea quæ a Telmeso Licie icipit Vñ etiam Carpatius auspicat̄ sinus. Eam igit̄ Asiam ab oriente Licia includit & phi ygia ab occidēte egea littora a meridie mar̄ egyptiū paphlagonia a septentrione ephesus in ea urbs clarissima est. Epheso decus templū Dianæ Amazonū fabrica adeo magnificū ut Xerxes cū oīa asiatica tē pla igni dateu huic uni pepercerit. Sed hec Xerxis clemētia sacras ed es nō diu a malo uidicauit. Nāq̄ Herostratus ut nois sui memoriā fama sceleris extenderet sicut ipse confessus est incēdium nobilis fabrice ma nu sua struxit uoto adipiscēde latioris fame. Notat̄ ergo eadē die cōsla grauisse tēplū Ephesi: qua Alexāder magnus pelle natus est. Qui orif ut nepos edit. M. Fabio Ambusto. T. Quinto Capitolino cōsulibus. anno post Romā condā tirecentesimo octocesimo qnto. Id templū eum postmodū ad cultū angustiorē Ephesii reformarēt faber opi Di mocrates p̄fuit: quē Dimocritū Alexādri iussu Alexandriā in ægypto metatā supera exposuimus. Nusquā aūt orbe toto tā assiduos terre motus: & tam crebras urbiū dimersiones q̄ in asia eē cladibus asiaticis patuit Cū Tiberio principe urbes duodecim simul una ruina occide rit. Ingenia asiatica inclyta pgētes fuere. Poetæ Anacreon: inde Mim nermus & Antimachus: Deinde Hipponax: deinde Alceus: inter quos etiā Sapho mulier. At historiæ cōditores Exanthus. Hecateus. Hero dotus: cū qbus Ephorus & Theopompus. Nāq̄ d. vii. sapiētia p̄ditis Bias. Tales. Pitacus. Cleantes stoice eminētissimus Anaxagoras natu re indagator. Heraclitus & subtilioris sciētiæ archanis immoratus cla rissimus. Phrygia Asiā excipit. in q̄ Celene antiquato priore nomine in Apameā transiere: Oppidū a rege Seleuco postmodū cōstitutum. Istic Marsias ortus. Istic & sepultus. Vñ q pximat fluuius: Marsias dr̄. Nā sacrilegi certaminis factū: & audaces in deū Tibias testat̄ nō pcul cō fonte nallis quæ euentū geste rei signat & ab Apamea decē milibus passuum separata Aulocrene usque adhuc dr̄. Ex arce huiusce oppidi Meander amnis caput tollit: q recurtētibus ripis flexuosus iter Cariā & Ioniā p̄cipitat in sinum q miletum diuidit & prienná. Ipsa phrygia

Troadi ſupiecta ē. Aquilonia pte galacie collimitata. A meridiana liea onie pſidic: Migdoniæq; cōterminat. Eadē ab oriēte uicia Lidie. A ſep tētr-oe meſie & carie. A pte q̄ dies medius ē mōs Lida: & T molus cro co florētiſſimus Amnis pactolus quē aurato fluore incitū aliter Chri ſoroā uocāt. In his locis aial naſcit qd̄ Bonacū dicūt. Cui taurinū ca put ac deinceps corpus oē tātū Iuba eqna. Cornua aūt ita multiplici flexu iſe reuertētia: Vt ſi qs i ea offēderit nō uulneret. Sed qcqd pſidii mōſtro illi frōs negat: aluus ſufficit. Ná cū i fugā uertit̄ pluuie citi uē tris fimū egerit p lōgitudinē triū iugeɋ p lōgas aſpgines: quaɋ ardor qcqd attigerit adurit. Ita egerie noxia ſubmouēt iſeqntes miletos Ione caput. Cadmi oli domus: ſed eius q p̄mus iuenit p ſe ofonis diſci plinā. Nō lōge ab epheſo Colophō ciuitas nobil' oraculo clarii Ap pollinis: inde haud pcul Minas ſurgit: Cuius uertices de nebulis ſup uolitātibus future tēpeſtatis ſignificāt q̄litatē. Caput meonie ſiphilus excipit Tātalus ātea dictus. & i illā uocabuli memoriā orbitatibus da tus Niobe. Smirnā moles circūfluit īter flumia Aſiatica facile p̄cipuus amnis. Smirneos uero cāpos fluuius Hermius ſecat: q ortus Adorilao phrygie: Phrygiā ſcindit a caria. hunc quoq; Hermū fluctibus aūreis eſtuaſſe antqtas credit Smirna: uſi p̄cipue nitet: Homero uati extitit patria. Qui poſt iliū captū āno ducēteſimō. lxxii. humanis rebus ex ceſſit. Agrippa ſiluio Thiberini filio albe regnāte ānō aū Vrbē cōditā cēteſimo & .lx. Inter quē & Heſiodū poetā q̄ i auſpiciis Olympiadis p̄ ma obiit centū trigīta octo anni iterferūt. In Rœtheo litoro Atheniē ſes & Mitilenei ad tumulū ducis Theſſali Achillion oppidū cōdiderūt q d' ppemodū iteriit. Deniq; iterpoſitiſ. xlvii. ferme ſtadiiſ i alterō cor nu eiuſdē littoris ob honorē Salamini Aiacis alteɋ oppidū cui Eantio nomē datū ē Rhodii extruxerūt. At iuxta Illū Mēnonis ſtat ſepul chro: ad qd' ſēpiterno ex Ethiopia cateruct in aues aduolāt: q̄s Ilieſes mēnonias uocāt. Crumētius auctor ē has eaſdē anno qnto i ethiopia cateruati coire: & ūdiq; uerſū quouſq; gētiū ſint ad regiā mēnonis cō uenire Mediterranea q̄ ſūt ſupra Troadis pte T eutrania tenet' regio: q̄ pria Meſoɋ fuit patria Hec Teutraia pfundit' Caico p̄umie. Per oēm Aſiā Cameliō plurimus aial qdrupes: facie q̄ lacerte niſi crura recta & lōgiora uētri iūgent' plixa cauda. Eadēq; i uertiginē torta: hamati um gues ſubtili adūcitate. Inceſſus pi ger & fere idē q teſtudinū mot'. Cor pus aſpeɋ: ſquamoſa cute quale i crocodillis dephēdimus ſubducta oculi: & receſſu cōcauo introrſū recepti quos nunquā uictatione ob

nubit

nubit. Visū deniq nō circumlatis pupilis: sed obtutu rigidiori intēn/
tat: hiatus eius eternus ac sine ullius usus ministerio: qppe cū neq cibū
capiat: neq potu ala tnec alimēto alio q̄ haustu aeris uiuat. Color ua/
rius & i momēto mutabilis ita ut cuicūq se rei iunxerit cōcolor ei fiat
Colores duo sūt: quos fingere nō ualet: rubeus & cādidus. Caeteros fa
cile mētit: Corpus pene sine carne: uitalia sine liene: nō nisi i corculo
pauxillū sanguinis dēphendit: latet hyeme, pducit uere. Impetibilis ē
Coracita quo cū iterfectus ē uictorē suū pimit iterēptus. Nā si ex eo uł
modicū ales ederit: illico moriet. Sed corax hēt psidiū ad medelā natu
ra manuū porrigēte. Nā cū afflictā se itelligit: sūpta frōde laurea recu
perat sanitatē. Pithon ē i asia locus i cāpis patētibus: ubi pmo aduētus
sui tpe Ciconiae aduolāt. Et eā q̄ ultima aduenerit: lacerant uniuersę.
Aues istas fuerūt linguas nō habere: sonū aūt quo crepitāt oris poci/
us q̄ uocis eē eximia illis inest pietas. Et. n quātū tpis ipenderint foeti/
bus educādis: tantū & ipe a pullis suis iuicē alunt. Ita n. ipēse nidos fo
uēt nt icubitus assiduitate plumas exuāt. Noceri eis oībus quidē locis
nefas putāt. Sed i thessalia uł maxie ubi serpētiū imanis copia ē Quo
dū escādi gra insectant regionibus thessalicis plurimū mali detrahūt.
Galatiā pmis seculis psce gallorꝫ gētes occupauerunt tholosbici uetu
ri ambitoti: quae uocabula adhuc permanent. Quanuis galatia unde
dicta sit: ipso sonet nomine. Ca. xlviiii.

De Bithinia. Hānibale. Aconē portu & Achenisio specu.

b Ithinia i pōti exordio ad ptē solis oriētis aduersa Thraciae ōpu
lēta ac diues urbiū a fōtibus sangari flumis pmos fines hēt. Aīt
bebricia, dicta: deinde Migdonia mox a Bithinio rege Bithinia. In ea
prusiadē urbē: & pter meat Hilas flumē. Et aluit Hilas lacus. In quo pi
isse credūt delitias Herculis. Hilā pueꝝ Nymphis rapinā. In cuius me
moriā usq adhuc solemnoi tripudiatōe lacū pplus circuit: & hilā uoce
clamāt In bithinio quoq agro libissa locus nicomedie pximus sepul
chro Hānibalis fame datus: Qui post Cartaginēse iudiciū transfuga
ad regē Antiochū dein post Antiochi apd termopilas tā malā pugnā
fractūq regā fortūe uicibus i hospitiū Prusie duolutus ne traderet. T.
Quintio ob hanc causam in bithiniā misso captiuusq Romā ueniret
ueneni mali poculo aiam expulit: & romanis se uinculis mōte defēdit

De ponticis oris. Ca. l.

i N ora pōtica post bosphori fauces & Rhesūamnē portūq cal/
pas sagaris fluuius ortus in phrygia: dictusq a plerisq sangaris:

Exordium facit maris audiui sinus: in quo oppidū heraclea appositū lico flumini: & acone portus. Qui, puentu malorū graminū usq; adeo celebris est: ut noxias herbas aconita illinc nominemus: pximus inde Acherusius specus quē foraminis ceci, plūdo adusq; iferna aiūt patere

De Paphlagonia & uenetorū origine. Ca. li.

P Aphlagoniā limes a tergo galaticus amplectit. Ea paphlagonia scarabi, pmontorio spectat tauricā. Cithero mōte consurgit porrecto in spaciū trium & sexaginta milium insignis loco enetor: a quo & Cornelius nepos, phibent paphagones in Italiā träsuectū mox ueneti süt nomiati. Plurimas i ea regiōe urbes mullesii cōdiderūt. Eupatoria mitridates q̄ subacta a Pōpeio Pompeiepolis ē dicta:

De Capadocia. Ca. lii.

C Appadocia gentiū uniuersorū q̄ pontum accolunt pcipua introrsus recedit. latere leuo utrasq; Armenias & Cōmagenē prius simul trāsit. dextro plurimis Asiæ populis circūfusa. Attollitur ad thauri iuga & solis ortum pterit Lycaoniā Plidiā Cilitiam. Vadit super tractū Syrie Antiochie parte regionis alterius in Scythiā ptendēs: Ab armenia maiore diuisa Eufrate amne: q̄ Armenia uī panidri mōtes sunt auspicant. Multe in Cappadocia urbes inclyte. Verū ut ab aliis referamus pedē Coloniā Archelaidē quem deduxit Claudius Cæsar Alis pterflait. Nec occesarcam fluuius Licus allu it. Me Semiramis cōdidit. Maz ncā sub argeo sitā Cappadoces mrēm urbiū uocāt q Argens niualibus iugis arduus ne æstiuo qdem torrente pruinis caret Quiq; indigene populi habitari ideo credūt. Terra illa aīi alias altrix equorū & puentui eqno accōmodatissima. Quorū hoc in loco ingeni um reor psequendū: Nā equis in esse iudiciū documētis plurimis patefactum est Cum iam aliquot inuēti sint q nō nisi primos dominos agnoscerēt obliti masuetudinis si qñ mutassent cōsueta seruitia inimicos partis suenorūt, adeo ut inter plia hostes morsu petār. Sed illud maius est q rectoribus pditis quos diligebant accerserunt fame mortem. Verū hi mores in genere equorū pstantissimo reperiunt. Nāq infra nobilitatē sunt sati nulla documenta sui pbuerunt. Sed ne quid uideamur dicēdi licentia cōtra fidem arrogasse texem plū frequēs dabimus. Alexādri magni equus Bucefalus dictus siue de aspectus torui tate: seu ab insigni q taurinū caput armo inustū gerebat: uel q de frnnte eius quedā extantiū corniculorū mine ptuberabāt. Cū ab equario suo alias etiā molliter sederet, accepto regio strato neminē unquā aliūm

præter

inter dominum ueheredignatus est. Documenta eius. ipsiis plurima sũt qbus Alexãedrũ eduriſſimis cẽtaminibus ſoſpitẽ opera ſua extu lit. Quo merito effectũ ut de ſũcto in indea: exequias rex duceret: & ſu premis ſepulchrũ daret. Vrbem etiã cõderet: quã i nõis memoriã Bu cefalã nominauit. Equis. C. Cæſaris nullũ pter Cæſarem dorſo recipit Cuius primores pedes facie ueſtigii humani trahunt fuiſſe: ſicut ante ueneris genitricis edem hac effigie locatus est. regẽ Scitarũ cũ ſingula ri certamine interemptũ aduerſarius uictor ſpoliare uellet ab equo ei us calcibus morſuq; laniatus ẽ. Agrigẽtina ẽt regio freqns ẽ equorũ ſe pulchris: qđ ſupmitatis munus merito datũ credũt Voluptatẽ his in eſſe Circi ſpectacula pdiderũt. Quipã. n. equorũ cãtibus tibiarũ quidã ſaltationibus quidã colorũ uarietate: nõnulli etiã accẽſis facibus ad cur ſus puocãtur. Affectũ equinũ lachryme probãt. Deniq; interfecto Ni comede Rege: equus eius uita in edia expulit eſt proelio. Anthiocus Galgatas ſubegiſſet: Citareti nomine ducis q in acie ceciderat equum ouaturas inſiluit. Iſq; adeo ſpraeuit lupatos ut de iduſtria curuatus rui na & ſe & eqtẽ pariter affligeret. Ingenia equorũ ẽt Claudi. Cæſaris. Circenſes pbauerũt cũ effuſo rectore quadrige curſus emulos nõ mi nus actu q̃ uelocitate pueterẽt. Et poſt decurſa legittima ſpatia ad lo cũ palme ſpõte cõſiſterẽt uelut uictoriæ pmiũ poſtularẽt: excuſſo quo q; auriga quẽ Rutimanã nominabãt relicto certamie ad tapitolium q̃ driga p ſiluit: nec ani ſubſtiti quãlibet obuiis occurſibus impeditus q̃. Tarpeiũ. Iouem tſina dextractinoe luſtraſſet. In huiuſce aialis genere etas lõgior maribus. Legimus ſane equũ aduſq; annos ſeptuaginta ui xiſſe. Iã illud nõ uenit i ambiguũ q; i annũ tertiũ & tricẽſimũ generant ut pote q etiã poſt uiceſimũ mittãt ad ſobolẽ reficiendã. Notatũ ẽt ad. uertimus Opõtem noie equũ Gregariã uenerẽ duraſſe i ãnos quadra ginta Equarũ libido extinguit lubis tonſis in quarũ ptu amoriſ naſcit ueneficiũ. Quod i frõtibus pferũt recẽs editi futuro colore cicatricis ſi mile. Hippomanes nominatũ. Quod ſi preptũ fuerit ſtatim nequaq̃ mater pullo ubera prebet fellitãda. Quo qs acrior fuerit ſpeiq; maio ris pfũdius nares merſitat in bibẽdo: Mas ad bella nunq̃ pducit apud ſcythas: co q; femine leuare neſicas ẽt in fuga poſnt. Edunt eque ex uẽ tis cõceptos: ſed hinũ q̃ ultra triẽnium euũ trahunt. Ca. liii.

De aſſiria & Mœdia.

a Aſtirio rũ initiũ a Diabene facit. In cuius pte abellitis regio ẽ quẽ locũ uictoria Alexãdri magni nõ ſinit pteriri. Nam ibi cõpias

Darii fudit ipsúq; subegit. Expugnatisq; eius castris. In reliquo appara tu regis reperit scriniú unguentis refertú. Vñ primú Romana luxuria fecit in gressú ad odores pegrinos. Aliquátisp tñ uirtute uetes ab illa uicioꝝ celebta defessi sumus, ṽ tq; adeo i tps cesoꝝ. P. Crassi & iulii. Cæsaris q edixerút áno urbis códite q°gétesimo sexagesimo qnto ne qs unguéta iucheret pegrina. Postmodú uicerút nra uitia & senatui adeo placuit odoꝝ delitia: Vt ea ét in penalibus tenebris uteret. Sicut L. Plotius fratrē pláci bis cósulé, pscriptú a triumiri i salernitana late bra unguéti odor pdidit. hos tettaꝝ ductus excipit medica: cuius arbor iclaruit ét carminibus mátuanis. Ingés ipsa & cui tale ferme quale unedonibus foliú est tñ i eo differt aculeatú i sonulétis fastigiis hispidat. Gestat malú inimicú uenenis: sapore asporꝝ a maritudinis mirce odoris átftagtátis plusq iucúdú lógeq; sésibile Veꝝ pomoꝝ illius tan ta ubertas inestut onere pūctus sép gtauet. Náptinus atq; poma eius ceciderit maturitate talia ptubetát eaq; tñ est opimitati mora ut fetus decidát afi nati Vsurpare sibi nemora istaoptauerút & aliæ natióes p idustriá tráslati germiuis & isetti. Sed bñficiú soli medie datú natua re sistéte iterra alia nópotui matuati: De portis caspiis Ca. liii.

Alpie porte pádunt itinere manufacto lógo octo milibus passuú. Ná latitudo eius uix é plaustrú pmeabilis In his angustiis ét illud iter alia difficile: q; pciosoꝝ lateꝝ saxa liqntib⁹ iter se altis uéis exúdát homoré affluétissimú. Qui moxui caloris cóstrictusuel ut in glacié cohit. Italabes i uia accessú negat. Preterea octo & uigitimilib⁹ passuú tract⁹ ois q; ide pgit nullis putei uel fótibus humo arrida sine psidio sitit Túc serpétis undiq; gétiú cóuene stati die illuc cóflunt ita pi culi ac difficultatis cócordia ad Caspios nisi hyeme acessus negat.

De loco nominato Dircum. Ca. vi.

Caspiis ad oriétem uersus locus é q̃d dierum appellat. Cuius ubertati nó est q; usquá cóparari queat. Qué locú causidicú lapiti Naxuchi & Hitcaoi Ei pximat. Margiáme regio inclyta cæli ac soli có mod s adeo ut i toto illo lati sndi uitibus sola gaudeat. In facié tehatta lé mótibus circúueniút ambitu stadioꝝ mille quigétoꝝ pene i accessa incómodú arenose solitudinis q̃ p cétú & uiginti miliapassuú undiq; uersú circúfusa é. Regióis huius amœnitaté. Alexáder magnus usq; adeo miratus é ut ibi pmú Alexádriá códeret q̃ mox a barbaris excisá Antiochus Seleuci filius éformauit: & denúcupató domus sue. dixit Seleuciá. Cuius urbis circuitus difudit istadia. lxxv. In hac erodes. Ro

ma

manos captos crassiana clade deduxit. Et aliud in caspiis Alexāder oppidum excitarat: Idq; Heracleadictū dū manebat sed hoc quoq; ab iis dē eurrsū gētibus. Deinde ab Antiocho restitutū ut ille malnit. Achais postmodum nominatum est. Ca. lvi.

De oxo flumine & bactris & gētibus circa oxū & terminis libri pris & Herculis & camelorū natura

O Xus amnis ortū de lacu Oxo cuius oras hic ī betani & Oxosta ce accolūt: sed pcipuā ptē Bactri tenen. Bracteris ptērea ,ppus est amnis Bactros. Vnde & oppidum quod incolunt bactrū. Gentes huiusce q pone sūt pro pausi iugis ambiūt q aduersa nidi fōtibus termināt. Reliqua includit ochus flumen: Vltra hos pāda oppidū. Sogdianorū: in quorū finibus. Alexāder magnus tertiā Alexādriā cōdidit ad cōtenstandos itineris sui terminos: hic. n. locus est in quo primūa li bero patre post ab Hercule: deinde. a semiramide: postremo etiam a Cyrro arę sunt cōstitute. Quod ,pximum glorie oēs duxerūt illo usq; promouisse itineris sui metas. Vniuersi eius ductus dumtaxat ab illa terrarum parte laxantes fluuius secat fines. Quem laxaten soli uocāt Bactri alii Nam Scythe. Solimnominant. Hunc eundem esse. Tantum exercitus Alexandri magni crediderunt: Verū Aemodamas dux. Seleuci & Antiochi satis idoneus auctor: transuectus amnem istum titulos omniū super gressus ē aliumq; esse q̄ Tanaim dephendit: ob cuius glorie in signe dedit nomini suo. ut altaria ibi statueret Appolini. Didymeo hoc est colliminū: in quo limes persicus scythicis iungitur: quos scitas per se lingua sua satas dicūt & iuicenscythecorsacos nomināt mōteq; causā crouasilidē niuibus cādidātē. Densissima hic populoz frequētia. cū pthis legē placiti ad exordio moris īcorrupta custodit disciplina. Equibus celeberrimi suut. Massagete. Essedones. Satarche & Apameu: post quos ī manissis barbari interiacētibus de ritu aliarum nationum pene inconsteuter diffinitū aduertimus. Bactri camelo fortissimos mittunt licet arabia plurimos gignat. Verū hoc differūt q arabici bina tubera in dorso habent: singula bactiani. Nunq̄ pedes arerunt. Sunt enim illi recipaoci quibusdam pumunculis uestiacarnulenti. Vnde & cōtraria est labes ābolantibus unllo fauēte psidio ad usū militādi hābēt ī duplex ministerū sū alii oneri ferēdo acōmodati alii ad pernicitatē leues. Sed nec illi ultra iustū pōdera recipiūt nec isti āplius q̄ solita spatia nolūt egredi. Geniture cupidie afferant: adeo ut feniāt cāregruntoderūt equinum genus. Sitim etiē in quatriduum to

lerát Ve. cũ occasio bibẽdi data est tm̃ implent q̃tũ & faciet desideria pterrita: & futuꝝ diu ꝓlit lutulentas aques captãt, puras refugiũt. Deniq; nisi cenosior liquor fuerit: ipsi assidua proculcatione limũ excitãt ut turbet. Durãt i annos cẽtũ: nisi forte trãslati i pegrina in solẽtia mutati aeris morbo trahãt Ad bella fœminẽ. ꝑparãt. Inuẽtũq; est ut desideriũ eis coitionis quadã castratione execaret putãt. n. firei ualidiores si a coitibus arceantur.

De Seribus & uellere serico & attagis Ca. lvii

q Va ab Scythico & oceano & mari Caspio i oceanum eoũ cursus flectit ab hexordie hucusce plage ꝓfunde niues mox lõga deserta post antropofagi gẽs asperrsa: deinde spatio sæuissimus bestiis efferata ferme dimidiã itineris pãrtẽ ĩpetrabilẽ reddiderunt. Quaꝝ difficultatũ terminũ facit iugũ mari ĩminẽs qd' tabin barbari dicũt post q; adhuc lõginque solitudine. Sic ĩtractu eius ore q̃ spectat estiuũ oriẽtẽ ñtra in humanos situs primos hoium seres cognoscimus. Qui aq̃rũ aspgine mũdatis frõdibus uellera arboꝝ adminiculo depectunt liquoris & lanuginis tenerã subtilitatẽ humore domãt ad obseqũ: hoc illud est sericũ in usũ publicũ dãno seueritatis admissũ: & quo ostẽtare potius corpora q̃ uestire primo fœminis nunc ẽt uiris psuasit luxuriæ libido. Seres ipsi q̃dẽ mites & inter se qetissimi. Alios reliquoꝝ mortaliũ cœtus refugiũt adeo ut cceteraꝝ gẽtiũ cõmertia abnuãt primũ eo rũ fluuiũ mercatores ipsi trãseũt. In cuius ripis nullo inter ptes lingue cõmertio sed depositarum rerum pci oculis estimantes. Sua tradunt nostra non emunt. De gente atrogoꝝ Ca. lviii.

[E]quit Atranus sinus & gẽs atrogoꝝ: qbus tẽperies ꝓrogatiue mi t rã aeris clemẽtiã subministrãt. Arcẽt sane afflatũ noxiũ colles q salubri apricitate undiq; secus obiecti ꝓhibent auras pestilentes Atgiõ ut amonitus affirmat par illis & hipboreis genus uitẽ. Inter hos & idiã gnarissimi ciconas locaueft. De india. Ca. lviiii.

[M]edis mõtibus auspicat India. a meridiano mari porecta adeo a fauonii spi saluberrima bis in anno estatẽ hẽt: bis legit fruges ui ce hyemis ethesiis potit auris. hãc possidonius aduersã gallie statuit. Sane nec qcq; ex ea dubiũ. Nã Alexãdri magni armis cõpta: & aiio tũ postmo dũ regũ diligẽtia pagrata pẽitus cognitioni nostre adducta ẽ. Megasthenes sane apud indicos rẽges aliquamtispr commoratus res indicas scripsit ut fideq̃ oculis subiecerat memorie dare: Dionisius quoq; q & ipse a filadelpho rẽge spectator missus ẽ gr̃a pcilitande ueritatis

fius quoq; & ipse a fila delpho rege spectator missus e gratia pericli tande ueritatis paria ꝑdidit. Tradūt ergo i india fuisse quinq; milia op pidorū precipua capacitate ppłorū nouē miliū. Diu ēt credita est ter tia pars esse terrarū Nec mirū sit ul de hoīum uel de urbiū copia cū so li indi nūq̄ anatali solo recesserit: Indiā liber pater primus igressus est utpote qui indis sub actis primus omniū triūphauit. Ab hoc Alexan drū magnū numerātur sex milia quadringēti qnquaginta unus addi tis & amplius tribus mēsibus habita p reges cōputatiōe qui cē eū qn quaginta tres tenuisse mediū euū dephēdūt. Maximi in ea amnes. Gāges & Indus. Quorū gāgen qdā fontibus icertis nasci de nili modo exundare phibēt: Alii uolunt a Scyticis mōtibus exoriri. Hippanis ēt nobilissimus ibi fluuius q alexādri magni iter terminauit sicuti are i ri pa eius posite ꝑbāt. Minima gāgis latitudo p octo milia passuū: maxi ma per .xx. patet .altitudo ubi uado sissimus est mensura centum pe dum deuorat Gāgarides extimus ē. Inde populus. Cuius. Rex eqtes mille: elephātos septingentos peditū sexaginta milia i paratu belli ha bet: In hoꝝ qdā agros exercēt: militiā plrimi: merces Alii optimi ditio siq; rēpu curāt: reddūt iudicia: assidētq; regibus: Quietū ibi emmineti sime sapiēte genus ē. Vite repletos icēsis rogis mortē accersere. Qui se uero ferociori secte dederūt & siluestrē agūt uitā: elephātos uenantur. Quibus pdomitis ad māsuetudinē: aut arāt: aut uehunt In gāge in sula est: populosissimā & am plissimam cōtinēs gentē. Quoꝝ Rex peditū qnquagīta milia: eqtum quattuor millia i armis habet Oēs sane qcūq; pditi sūt regia potestate nō sine maximo elephātoꝝ equitū ēt peditū q; numero militarē agitāt disciplinam. Parscia gēs ualidissima palibo thrā urbē i colūt. Vn qdā gēte ipsā palibothros nominauer ūt. Quoꝝ rex sexcētena milia peditū equitū triginta milia elephātoꝝ octo milia oībus diebus ad stipēdiū uocat. Vltra palibothrā mons malleus i quo umbre hyeme i septētrōe estate i austro cadūt uicissitudine hac durāte senis mēsibus. Septētriōes i eo actū i anno semel nec ultra qndecī dies parēt: sicut auctor est Bethōrq; phibet hoc i plrimis Indie locis inueniri. Indo pximātes flumini uersā ad meridiē plagā ultra alios torrent calo re. Deniq; ui sideris ꝑdit hoīum color Mōtana pygmei tenēt. At hi q bus ē uicinus oceanus sine regibus degūt. Pādea gēs a feminis regitur Cui reginā pmā Assignat. Herculis filiāt Etnisa urbs regioni isti datur Mōs ēt Iouis sacer imeros nomine i cuius specu nutritū liberꝫ patrē ue teres idi affirmāt: ex cuius uocabuli argumēto credit liberꝫ patrē lasci

uičti famē feĩe natũ Extra indi hostiũ sũt ĩsulæ duæ Chrise & Argiꝛ
adeo fecũde copia metalloꝝ ut pleriq; eas aurea sola habere ꝓderint
& argẽtea ĩdis oĩbus ꝓmissa. Cesaries ñ sñ fuco cerulei aut crocei co-
loris. Cultus ꝑcipuus ĩ gẽmis. Nullus funeꝝ apparatus: ꝑterea ut lube
& Archelai regũ libris editũ ẽ: qtũ mores ppl'oꝝ dissonãt: habit⁹ quo
q; discrepãtissimus ẽ. Alii lineis: alii laneis peplis uestiũt: ps nudi. ps ob
scena tñ amictulati ꝑlimi & flexibilibus libris circũdati. Quidã ppl'i
adeo ꝓceri ut elephãtos uelut equos facillima ĩsultatiõe trãsiliãt: plu-
rimis placet neq; aĩal occidere neq; uesci canibus: pleriq; tñ piscibus
alũtũ & e mari uiuũt. Sũt q ꝓximos parẽtesq; ꝑus q̃ ãnis aut egritudie
In maciẽ eãt & intabeãt uelut hostias cedũt. Deinde pemptoꝝ uiscera
epulas hñt: q; ibi ñ sceleris sed pietatis loco numerãt. Sũt q cũ ĩcubere
morbi ꝓcul a ceteris in secreta abeũt nihil ansie q̃ mortẽ expectãtes.
Astiacanoꝝ gẽs laureis uiret siluis, lucis buxeis. Vitiũ uero: & arborũ
uniuersaꝝ qbus grecia dulcis ẽ ꝓuẽtibus copiosa philosophos habẽt
ĩdi gymnosophistas uocãt: q ab exortu adusq; solis occasũ cõtẽtis ocu
lis orbẽ cãdẽtissimi sideris ĩtuẽtũ ĩ globo igneo rimãtes secreta q̃dã: are
uisq; feruẽtibus ppetẽ diẽ alternis pedibus insistũt. Ad mõtẽ q Nilo dr̃
habitãt qbus auerse plãte sũt & óctoni ĩ plãtis singulis digyti. Megaste
nes p diuersos ĩdie mõtes eẽ scribit natões capitibus caninis armatas
unguibus amictas uestitu tergoꝝ. Ad sermonẽ humanũ nulla uoce sed
latratibus tñ sonãtes aspis rictibus. Apud Clesiã legit' q̃sdã fœminas
bi semel parere: natosq; canos illico fieri. esse rursũ gẽtẽ alteram: que ĩ
iuuẽta sit canas nigrescat ĩ senectute. Vltra cui nr̃i tpis terminos phen
nãtẽ Legimus monoculos quoq; ibi nasĩ singulis cruribus & singulari
ꝑnicitate. Qui ubi defẽdise uelint a calore resupinati plãtaꝝ suaꝝ ma-
gnitudine inũbrarent. Gãgis fõtẽ q accolũt nullius ad escã opis ĩdigẽt
Odore uiuũt pomoꝝ siluestriũ: lõgiusq; p gẽtes eadẽ iadẽ illo ꝑsidio
gerũt: tolfatu alãt. qd' si tetriorẽ spiritũ forte traxerint exaĩari eos cer
certõ ẽ phibẽt esse & gẽtẽ fœminaꝝ duæ qnquennies cõcipiũt. Sed ul-
tra octauũ annũ uiuẽdi spatia nõ ꝓtrahũt. Sũt q ceruicibus carẽt: & in
humeris hahẽt oculos. Sũt q siluestres hirticorpora caninis dẽtibus:
stridore terrifico Apud eos uero qbus ad uiuẽdi rationẽ ppẽsior cura
ẽ multæ uxores ĩ eiusdẽ uiri coeũt matrimoniũ: & cũ maritus hoĩe de
cesserit apud grauissimos iudices suã quæq; demeritis agũt cãm & que
officiossior cæteris sẽtẽtia uicerit iudicãtiũ: hæc palme refert præmiũ
ut arbitratu suo ascẽdat rogũ cõiugis: & supnis eius semet ipsã detĩ fe
rias Cæteræ nota uiuãt. Enormitas in serpentibus tãta est ut ceruos &

& aĩantia

aīantia alia ad parē molē tota hauriāt Quinetiā oceanū indicū q̄tus ē penetrētī isulasq̧ magno spatio a cōtinēti speratas pabulādi petāt gr̄a Quod corā ē potētia āplissime magnitudinis fieri q̄ p tātā sali latitudi nē ad loca pmeāt destinata. Sunt illic multæ & mirabiles bestiæ: qua rū e multitudine & copia partē psequmur Leucēt rota uelocitate pcedit feras uniuersas. Ipsa asini fere magnitudine: cerui clunibus: pectore ac cruribus leōinis: capite camelino: bisulca ungula ore adusq̧ aures de hiscēte: dētiū locis esse ppetuo. hæc quoad formā. Voce aūt loquētiū hoīum sonos æmulat̄ est & aele alas ut equus: cauda uero elephāti: ni gro colore maxillis prurigenis pferēs cornua ultra cubitalē modū lō ga: ad obsequiū cuius uelit motus accomodata Neq̧.n. rigēt sed flectū tur ut usus exigit pliādi. Quor̄ alter̄ cū pugnat ptēdit: alter̄ replicat ut si nisu aliquo alterius acumē fuerit obtusum acies succedat alterius hippopotamis cōpat̄ Et ipsa sane aqs fluminū gaudet Indicis tauris co lor fuluus est. Volucris pernicitas. pilus in contrarium uersus hiatus omē quod cap. Hi quoq̧ cicumferrunt cornua flexibilitate qua ma lint tergia duritia: omne tælum respuunt: ac: tam inmiti ferocita te ut cāpti aīas piciāt furor̄. Māticora quoq̧ noīe īter hæc nascit̄ tripli ci dētiū ordine coeūt uicibus alternis facie hoīs, glaucis oculis sāgui neo colore corpe leonino: cauda uel uti scorpiōis aculeo spiculata uo ce tā scibila ut mittet̄ sistular̄ modulos tubarūq̧ cōtinētiū hūanas car nes auidisse affectat: pedibus sic uiget saltu sic pōt: ut morari eā nec ex tēsissia spatia possit nec obstacula latissia. Sūt pterea boues unicorn̄s & tricorn̄s solidis ungulis nec bifidis: Sed atrocissimū ē monoceros mō str̄ mugitu horrido eqno corpe elephāti pedib⁹ cauda suilla capite cer uino cornu e media eius frōte ptēdit̄ splēdore mirifico ad longitudinē pedū q̄ttuor ita acutū ut qcqd inpetat facile ictu eius pforet̄. Viuus nō ī hoīum potestate & uterimi qdē pōt capi nō pōt. Atq̧ ēt gignūt mira cula nō miora. Anguillas ad triceos pedes lōgas educat gāges quē. Sta tuis Sebosus iter pcipua miracula ait uermibus abūdare ceruleis noīe & colore. Hi bina hēnt brachia lōgitudīs cubitor̄ ñ minus senūradeo robustisuiribus ut elephātos ad potū uētitātes mordicus cōphēsos ip sorū manu rapsāt i pfūdū. Indica maria balenas hēnt ultra spatia q̄ttu or iugerū. Sed & quos fisetrās nūcupāt q enormes ultra molē ī gētiū colūnar̄ sup ātēnas se nauiū extollāt haustosq̧ fistulis fluct⁹ ita eructā uinibosa alluuie. plerq̧ dep̄māt alueos nauigātiū. Sola india mitti psitacū auē color̄ uiridi torq̄ pūiceo: cuius rostritāt aduricia ē ut cū e

ſublimi ꝑcipitatꝰ in ſaxũ niſu ſe oris excipiat. & quodã q̃ſi pſidio utatꝰ extraordinariæ firmitatis. Caput uero tã ualẽs ut ſi qñ ad diſcẽdũ plagis ſit admonẽdus nã ſtudet ut qd hoĩes alloq̃tꝰ ferrea clauicula ſit uerberãdus dũ pullus ẽ: atq; adeo intra alteꝝ ætatis ſuæ annũ q̃ mõſtrata ſũt & citius diſcit: & tenacius retinet. Maior paulo ſegnior ẽ & obliuioſus & ĩdocilis ĩter nobiles & plebeios diſcretionẽ digytoꝝ facit numerus. Qui pſtãt qnos ĩ pede hñt digytos: cæteri ternos. Lingua lata mꝰ toq; latior q̃ cæteris auibus. Vñ pficitꝰ ut articulata uerba penitus eloq̃tur. Quod ĩgeniũ ita romanæ dilitie miratæ ſũt: ut barbari pſitacos mercẽ fecerit. Indoꝝ nemora in tã ꝓcerã ſublimãtꝰ excelſitatẽ ut tralacine ſagittis qdẽ poſſint. Pomaria ficus hñt quarũ codices in orbẽ ſexaginta paſſuũ ſpatiũ enorme craſſeſcunt. Ramorũ ũbræ ãbitu bina ſtadia cõſumũt. Foliorũ latitudo forma amazonicæ peltæ cõpatatur Pomũ eximiæ ſuauitatis. Quæ paluſtria ſũt harũdinẽ creãt ita craſſã ut fiſſis ĩternodiſ lembi uice uectiret nauigãtel. Eradicibuſ eiuſ exp̃mitꝰ humor dulcis ad mellcã ſuauitatẽ. Thylos ĩdiæ ĩſula & ea fert palmas oleã creat: uineis abũdat. Terras oẽs hæc miraculo ſola uincit ꝙq̃cũq; in ea arbos naſcitꝰ nũq̃ caret folio. Mõs caucaſus ĩde ĩcipit: q maximã orbis ꝑtẽ ꝑpetuis iugis penetrat. Idẽ frõte q̃ ſoli obuerſus ẽ arbores piperis oſtẽtat: q̃s ad iuniperi ſimilitudinẽ diuerſos fructos edere aſſeuerãt. Eoꝝ q ꝑmus erũpit uelut coreloꝝ fibria dr̃ pip longũ: q ĩcorrupti pip albũ. Quoꝝ cutẽ rugoſã & torridã color fecerit. Nomẽ trabit de colore: pip nigrũ. Qui deinde caducus torretꝰ feruido ſole: uocamẽ trahit de colore. Sed ut pip ſola ĩdia: ita & hebenũ ſola mittit. Nec tñ uniuerſaꝝ: ueꝝ exigua ſui ꝑte ſiluis hoc genus gignit. Arbor ẽ plerũq; tenuis & freq̃ntior: uinie raro: ĩ craſſitudinẽ caudicis extuberata. hiulco cortice & admodũ reticulato: dehiſcẽtibus uenis adeo ut ꝓ ipſos ſinus ꝑs intima uix tenui libro cõtegatꝰ. Lignũ oẽ atq; mediale eadẽ ferme & facie & nitore q ẽ in lapide gagate. Indi reges ex eo ſceptra ſũmunt: & q̃ſcũq; deoꝝ imagines nõ niſi ex herberno hñt. Idẽ ferũt materia iſta liquorẽ ñ cõtineri noxiũ: & qcqd maleficũ fuerit tactu eius auerti: hac gr̃a pocula ex hebeno hñt. Ita nihil miꝝ ſi ꝑegre ſit in ꝑcio: quo etiã ipſi qbus ꝓuenit honorãtꝰ. Hebenũ ex ĩdia romæ mitridatico triũpho ꝑmũ magnus Põpeius exhibuit. Mittit india & calamos odorateſ porẽtes aduerſũ inteſtinæ ægritudinis incõmoda. Dat & multa alia fragrantia mirifice ſpiritus ſuauitate grata. Indicoꝝ lapidũ ĩ adamãtibus dignitas ꝑma: utpote q lymphationes ambigãt. Venenis reſiſtãt: paui

tantum

tantiũ uanos metus pellát. Hæc pmũ de his pdicati opportuit q̃ respi cere ad utilitaté uidebamus: Nũc reddemus quot adamantũ sũt speci es: & qs color quiq; eximius. In quodá chrystalli genere inuenit mate ria in q̃ nascit adæque similis splẽdore liqdissimo in mucronẽ sexan gulũ utriq; secus leuiter turbinatus: nec ultra unq̃ magnitudinẽ nuclei auellanæ repertus. Huic pximus in excellẽtissimo auro dephenditur. Secũdus pallidior ac magis ad argenti colorẽ renitẽs. Tertius in uenis cypri appatet pprior ad æream faciẽ. Quartus in metallis ferrariis le git pódere cæteros antecedẽs nõ tñ & potestate. Ná & hic & q̃ i cypro dephendunt frági queũt. plæri ẽt adamáte altero pforant. At hi quos pmos diximus nec ferro uincũt: nec igni soluũtur. Vey; tñ si diu in san guine hircino macerent: aliter q̃ si callido frigido ue malleis aliquot assractis & icudibus dissipatis aliqñ cedũt & in particulas dissiliunt. Quæ fragmẽta sculptoribus in usu isigniendæ eiuscemõi gẽmæ expe tunt. Inter adamantẽ & magnetẽ ẽ qdá naturæ occulta dissensio: adeo ut iuxta positus nõ sinat magnetẽ rapere ferrũ. Vel si admotus magnes ferr; traxerit: qsi pdá quandá quequid magneti hæserit adamas rapiat atq; auferat. Lichintẽ deinde fert india: cuius lucis uigorẽ flagrãs exci tat lucerna: qua ex cã lichintẽ græci uocauerũt. Duplex ei facies. Aut in purpureá emicat claritatẽ: aut meratius suffũdit cocci rubore. Per omẽm intimũ sui siquidẽ pura sit in offensá admittit pspicuitatẽ. At si excáduit radiis solis ictar uel ad calorẽ digitor; attritu excitata ẽ aut pa lear; cassar aut cartar; folia ad se rapit: cõtumaciter sculpturis resistẽs. ac si qñ insignita est: dũ signa iprimit quasi quodá animali morsu par tem ceræ retentat. Berillos in sexangulas formas indi atterũt ut hebe tem coloris lenitatẽ angulor; repercussu excitent ad uigorẽ. Berillo; genus diuidit in speciem multifariá eximii interuirente glauci & ceru li temperamento quandá pferũt puri maris gratiá. Infra hos sũt chry soberilli qui languidius micantes aurea nube circũfunduntur: Chry soprasos quoq; ex aureo & purpuraceo mixtá lucem trahentes æque berillor; generi adiudicauerũt. Hiacynthizontas. s. q̃ hiacynthos ppe referát & ipsos pbant. Hos uero q̃ chrystallis similes capillamẽtis ob scurant interrẽtibus. hoc. n. uitio illorum nomẽ ẽ. hos sciẽtissimi lapi dum plebi pederũt. Indici reges hoc genus gẽmarũ in lõgissimos chy lindros amát fingere: eosq; pforatos elephator; setis subligát ac mo nilia habent. aut plerumq; ex utroq; capite insertis aureis umbilicis: ut marcentem faciem ad nitelam incedant pinguiorem: quo per in

dustriam metallo hinc inde addito fulgentiorem trahant lucem.

De taprobanæ insula. Ca.

t Aprobanē insulā añq̄ temeritas humana exq̄sito penitus ma
ri fidē pāderet diu in orbē alteꝝ putauerūt: & q̄dē cū quē ha/
bitare anthiones crederēt. Veꝝ Alexadri magni uirtus ignorantiā pu/
blici erroris nō tulit ulterius ꝑmanere: sed i hæc usq; secreta ꝓpagauit
nois sui gloriā. Missus igit̄ One sicritus ꝑfectus classis macedonicæ ter
rā istā q̄ta eēt: q̄d gigneret: quo mō haberet̄ exploratā notitiæ nr̄æ de
dit. Patet i lōgitudinē stadioꝝ vii. mil. in latitudie v. mil. Scindit̄ anne
īterfluo. Nā ꝑs eius bestiis & elephātis repleta est maioribus multo q̄
quos fert idia. ꝑtem hoīes tenēt. Margaritis scatet & gēmis oībus. Sita
ē iter ortū & occasū: ab eo mari incipit ꝑtenta idia. Aprasia indoꝝ gē/
te dieꝝ uiginti quinq; ꝑmō in eā fuit cursus: sed cū papiraceis & nilina
uibus illo ꝑgeret̄, mox cursu nauiū nostraꝝ septē diꝝ iter factū ē. Ma
re uadosū iteriacet altitudinis nō āplius senū passuū. Certis aūt canali
bus adeo altū adeo depressū ut nullæ unq̄ anchoræ ad profundi illius
īma potuerint ꝑuenire. Nulla in nauigando sydeꝝ obseruatio utpote
ubi septētriōes neq̄q̄ aspiciūt̄ Vergiliæ nunq̄ apparēt. Lunā ab octaua
in sextā decimā tantū supra terrā uidēt. Lucet ibi canopos sydus clarū
& amplissimū. Solē orientē dextra hēnt: occidentē finistra. Obseruati
one itaq; nauigādi nulla suppetēte ꝑ quā ad destinata ꝑgentes locū ca
piant. Vehūt alites quaꝝ meatus terrā petentiū regendi cursus magi/
stros hēnt. Quaternis nō amplius in āno mensibus nauigatur. adusq;
Claudi ꝑnpatū. De teprobanæ hæc tantū noueramus. Tunc. n. fortūa
patefecit scientiæ uiā latiorē. Nā libertus Annii Policami q tūc rubri
maris uectigal administrabat arabiā petens aq̄lonibus ꝑter carmaniā
raptus q̄ntodecimo q̄dē die appulsus ē ad hoc littus portūq; iuectus q
hipporus noīat̄. Sex deinde mēsibus sermonē ꝑdoctus admissus ē ad
colloq̄a regis. Quæ cōpererat reportauit. Stupuisse. n. regē pecuniā q̄
capta erat cū ipso. Quod tā & si signata disparibus foret uultibus: pa/
rem tñ haberet modū pōderis. Cuius æq̄litatis cōtēplatiōe cū roma/
nā amicitiā flagrātius cōcupiuisset: thracia ꝑncipe legatos adusq; nos
misit: a q̄bus cognita sūt uniuersa. Ergo idē homiēs corpoꝝ magnitu
dine alios oēs ancedunt. Crines fuco imbuūt Ceruleis oculis: atroci ui
su: terrifico sono uocis: q̄bus imatura mors ē in annos centū æuū tra/
hunt. Aliis oībus annosa ætas & pene ultra humanā extenta fragilita
tem. Nulli aut ꝑ diē aut añ diē sōnus. Noctis partē q̄eti destināt. Lucis
ortum

ortum uigilia aſſuertunt. Aedificia modice ab humo tollũt. Annona
ſemp eodẽ tenore eſt. Vites neſciunt Pomis abundant. Colũt Hercu
lem. In regis electione nõ nobilitas pualet:. ſed ſuffragiũ uniuerſorum
Populus.n. eligit ſpectatũ moribus & inueteratæ clæmentiæ: & iam
annis grauẽ. Sed hoc in eo q̃ritur cui liberi nulli ſint. Nã q pater fuerit
etiã ſi uita ſpectatus eſt nõ admittitur ad regendũ Ac ſi forte dũ regnat
pignus ſuſtulit exuitur poteſtate. Idq; eo maxime cuſtoditur ne faciat
hereditariũ regnũ. Deinde etiã ſi rex maximam præferat æquitatem:
noſunt ei totum licere. Quadraginta ergo rectores accipit ne in cauſis
capitum ſolus iudicet. Et ſic quoq; ſi diſplicuerit iudicatũ ad popolũ
puocatur. A quo datis iudicibus ſeptuaginta fertur ſentẽtia: cui neceſ
ſario acqeſcitur. Cultu rex diſſimili a cæteris ueſtit. Sirmate ut ẽhabi
tus quo liberꝝ patrẽ amiciri uidemus. Quod ſi etiã ipſe i aliquo pectõ
argutus ſit ac reuictus morte mulctat. Nõ tñ ut cuiuſq; attrectet manu
ſed conſenſu publico regꝝ oĩum interdicta ei facultate. Etiã colloq po
teſtas punito denegat. Culturæ ſtudent uniuerſi. Interdũ uenatibus in
dulgent: nec plebeias agũt prædas: quippe cũ tigrides aut elephãti tan
tum reqrant. Maria quoq; piſcationibus ingetant: marinaſq; teſtudi
nes capere gaudent. Quaꝝ tanta eſt magnitudo ut ſupficies earũ do
mũ faciat: & numeroſam familiã non arcte receptet. Maior pars inſu
læ huius calore ambuſta eſt: & in uaſtas deficit ſolitudines. Latus eius
mare alluit peruiridi colore fruticoſum ita ut iubæ arborum plæꝝq;
gubernaculis atterant. Cernũt latus ſericum de montium ſuoꝝ iugis.
Mirant aurũ: & ad gratiã poculorũ oĩm gẽmarũ adhibẽt apparatum
Secant marmora teſtudinea uarietate. Margaritas legũt plurimas ma
ximaſq;. Cõchæ ſũt in qbus hoc genus lapidũ requirit. Quæ certo an
ni tẽpore luxuriãte cõceptu ſitiũt rõrẽ uelut maritum cuius deſiderio
hiant. Et cũ maxime lunares liquat aſpergines oſcitatione quadã hau
riunt humorẽ cupitũ. Sic concipiunt grauidæq; fiunt: ac de saginæ q̃
litate reddũt habitus unionũ. Nã ſi purũ fuerit quod accceperint can
dicant orbiculi lapilloeũ. Si turbidũ aut pallore langueſcunt: aut ruſo
innubilant. Ita magis de cælo q̃ de mari partus habẽt. Deniq; quotiẽs
excipiunt matutini æris ſemen fit clarius margaritum. Quotiens ueſ
pere fit obſcurus: q̃toq; magis hauſerit tanto magis pficit lapidũ ma
gnitudo: Si repente micauerit corulcatio intẽpeſtiuo metu cõprimũ
tur: clauſæq; ſubita formidine uitia contrahunt abortina. Aut.n. per
paruuli fiũt ſcrupuli: aut inanes. Cõchis ipſis ſinẽ ſẽſus partus ſuos ma

culari timet. Cūq; flagrātioribus radiis excāduerit dies: ne fuscēt lapides solis calore subsidūt & se pfūdis i gurgitāt ut ab estu uendicentur huic asī puidētie æt is opitulat̄. Nā candor senecta disperit: & grādescētibus cōchis flauescūt margarite. Lapis iste in quā mollis ē unio dura tur euisceratu. Mūq̄ duo simul reperiūt̄. Vnde unionibus nomen datū. Vltra semiunciales intentos negant. Piscantium insidias timent con chæ. Inde estut aut inter scopulos aut inter marios canes plurem um delitescūt: Cregatim natant. Certus exami dux est Ille si captus sit: etiā q̄ euaserint in plagas. reuertūtur. Dat & india margaritas. Dat & littus britanicū: sicut Diuus Iulius thoracē q̄ Veneri gēitrici ī tēplo eius idicauit e britanicis margaritis factū subiecta inscriptione testatus est. lolliā Paulinā Caii principis cōiugē uulgatū. est abuisse tunicā ex margaritis sextertio tūc q̄drīngēties estimatā. Cuius parādæ auaritia pater ipsius Manilius spoliatis orietis regiōibus exasperauit. C. Cæsare offēdit. Augusti filū īterdicta q; amicitia pncipis ueneō iteriit. Ill d' quoq; expsiit uet' diligētia q̄ syllanis pmū tēporibus romā illati sūt uniões.

De isula eusea itinerario idico & sinu psico & arabico. Ca. lx.

a B isula euseua ut cōsequēs est ad cōtinentē. Igitur a taprobane indiā reuertamur. Conuenit rex inuidere: Sed si indicis urbibus aut nationibus resistamus egrediemur propositæ concinitatis mo dum. Proximam indo flumini urbem habuere caphisam. quam Cyrus diruit Arachosiam herimento amni impositam Semiramis condidit. Carusiam oppidum ab Alexādro magno ad caucasū cōstitutum est. Ibi & alexandria: quæ patet amplius stadia triginta. Multa & alia sunt sed hæc cum eminentissimis. Post indos montanas regiones ictiophagi tenent: quos subactos Alexander magnus in reliquo abstinere iussit a piscibus. Nā ātea sic alebant. Vltra hos deserta carmaniæ psis deide atq; ita nauigatio. In q̄ solis insula rubēs semp & omnī animātiū generi inaccessa. Quippe q; nullū nō animal illatū necet. Ex india reuertētes ab azamo carmaniæ fluēte septētriōes primū uident. Achemenidis in hac plaga sedes fuerūt. Inter carmaniæ pmōtoriū & arabiā q̄nquaginta milia passuū iteriacēt. Deide tres isule circa q̄s hiri marini egrediūt̄ uicenū cubitū lōgitudine. Dicendū hoc loco q̄ten' ab alexandria ægypti pergat̄ et usq; indiā. Nillo uehente copto usq; ethesiis flatibus cursus est. Deinde terrestre iter hydreum. Post transactis aliquormansionibus berenicē puenitur ubi rubri maris portus est. Inde oceli arabiæ portus tangit̄ proximū indiæ emporiū excipit̄ & miri in

famiæ

famiæ piraticis factionibus. Deide p diuersos portus cottonare succedit. Ad quã monoxilis lintribus pip uehũt petẽtes indiã añ exortum canis: aut ,ptinus post exortũ nauigio media æstate soluũtur. Reuertẽtes renauigãt decẽbri mẽse. Secũdus ex ĩdia uẽtus ẽ uulturnus: at cũ uẽtum ẽ ĩ rubrũ mař aut africus aut auster uehũt. Spatiũ ĩdiæ decies septies cẽtena & qnquagita milia passuũ prodiť. At carmaĩæ centũ milia cuius pars nõ caret uitibus. Præterea hẽt genus oĩum q nõ alia q̃ testudinis carñ uiuũt. Hirsuti comã facie tenus quæ sola lenis ẽ. Iidẽ coriis pisciũ uestiunť Cheloophãgi cognomĩati. Irrumpit hæc littora ubrũ mare: Idq; in duos scinus scindiť. Quoꝝ q ab oriente ẽ psicus appellať qm̃ qdam habitauere persidis populi uicies & sexagies centena milia passuum circuitu patens. Ex aduerso unde arabia ẽ alter arabicus uocatur. Oceanũ uero q ibi influit azanium nominauerunt. Carmaniæ persis adnectitur: quæ ĩcipit ab insula afrõdisia uariaꝝ opũ diues translata quondã in parthicũ nomẽ littore quo occasui subiacet porrecta in milia pãssuum quinquaginta. Oppidum eius nobilissimũ susa: in quo templũ susiæ dianæ. A susis barbite oppidũ centũ trigintaquinq; milibus pasś. distat. In quo mortales uniuersi odio auri coemunt hoc genus metallicũ & abiiciunt in terraꝝ ,pfunda ne polluti usu eius auaritia corrumpant æqtatem. Hic incõstantissimus terraꝝ modus nec ĩ merito cũ aliæ circa persidennationes schenis: aliæ parasangis: aliæ in cõparata disciplia terras metiãt: & ĩcertã sidẽ faciat mẽsuræ rõ discors

De parthia & sepulchro Cyci. Ca. lxii.

p Arthia q̃ta est a m̃eridie rubrũ mare a septẽtrione hircanũ salũ claudit. In ea regna duo de uiginti dissecanť ĩ duas partes. Vnde cim q̃ dieunť supiora ĩcipiũt ab armenio limite & caspio littore ,ptecta ad terras scythaꝝ qbus cõcorditer degũt. Reliqua septẽ inferiora sic.n. uocitãt habẽt ab ortu narios arianosq;: carmaniã a die medio: medos ab occidũt solis plaga: a septẽtrione hyrcanos. Ipsa ãt media ab occasu trãsuersa utraq; pthiæ regna ãplectiť. a septẽtrioẽ armenia circũdata: ab ortu caspios uidet a meridie psidẽ. Deiñ tractus hic ,pceditusq; ad castellum quod Magi obtinent phrdalarchida nomine. hic Cyri sepulchrum.

De babylone & de recursu ad oceanum atlanticum: in quo insulæ gorgades heperidesq; atq; fortunatæ. Ca. lxiii.

c Aldeæ gẽtis caput babylonia ẽ a Semiramide cõdita tã nobilis ut ,ppter eã & assirii & mesopotamii in babyloniæ nom̃ trãsier t

Vrbs ē sexaginta milia paſ. circuitu patēs muriis circūdata quoꝝ alti
tudo cc. pedes deiñt Latitudo l. ternis in ſigulos pedes digytis ultra q̄
mēſura nr̄a ē altioribus. Amne interluit eufrate. Beli ibi Iouis templū.
Quē inuētore cælestis disciplinæ tradidit ēt ipſa religio q̄ deū credit. In
æmulationē huius urbis theſiphōtē pthii cōdiderūt. Tēpus ē ad ocea
ni oras reuerti repſſo in æthiopiā ſtilo: Nāq; ut atlāticos æstus occipe
re ab occidēte & hiſpania dudū dixeramus ab his quoq; ptibus mūdi.
Vñ p̃mū atlātici nomē induāt exp̃mi par ē. Pelagus azaniū uſq; æthio
pū littora pmouet. Aethiopicū a maſſilico pmōtorio. Vñ rurſus oce
anus atlāticus. Iuba igit uniuerſæ ptis quā plurimi pp̄ter ſolis ardorē
peruiā negauerūt: ſacta etiā uel gentiū uel inſulaꝝ cōmemoratione ad
cōfirmādæ fidei argumētū omē illud mare ab india ad uſq; gades uo
lūt itelligi nauigabile. Chori tñ flatibus cuius ſpiritus p̄ter arabiā ægy
ptū mauritaniā euehere q̄uis q̄ant claſſē: dūmō ab eo pmōtorio idiæ
curſus dirigat. qd' alii leptanacran: alii drepanū nomiauerūt. Addidit
etiā ſtationū loca. & ſpatioꝝ modū. Nā ab indica pminētia ad malicū
inſulā affirmat eſſe qndecies cētena milia paſſuū. Amalicho ad ſcene
on ducēta uiginqnq; milia. Inde ad iſulā adan adanū centū qnquagita
milia. Sic cōficies ad apertū mare decies octies centena & ſeptuaginta
milia. Idē opiniōe plurimoꝝ q ob ſolis flagrantiā maximū partis iſti
us regionē ſerūt humano generi inacceſſā: Sic reluctat ut mercātiū ibi
tranſitus ifeſtari ex arabicis iſulis dicāt q̄s ſcytæ habēt arabeſ qbus are
inata datū nomē ē. Nā bubalis utribus cōtabulataſ crateſ ſupponunt:
uectitatiq; hoc ratiſ gñe p̄terrūtes ipetūt ſagittis uenenatis Habitari ēt
abdita æthiopiæ aduſta troglodytaꝝ & ictiophagoꝝ natiōibus. quo
rū troglodytæ tāta pnicitate pollēc: ut feras q̄s agitāt curſu pedū aſſe
quant. Ictiophagi nō ſecus q̄ marinæ beluæ nādo i mari ualēt. Ita exq
ſito atlātico mari uſq; i occaſū ēt gorgadū Xenophon memit iſulaꝝ.
Gorgades inſulæ ut accipimus obuerſæ ſūt pmōtorio qd' uocamus
heſperi ceras. Has icoluerūt Gorgones mōſtra & ſane uſq; adhuc mō
ſtruoſa gēs habitat. Diſtāt a cōtinēti bidui nauigatōe. Prodidit deniq;
Xenophō Lāpſacenus Hamonē pœnoꝝ regē in eas pmeaſſe. Reptaſ
q; ibi fœminas aliti pnicitate atq; ex oibus q̄ apparuerūt duas captas
tā hirto atq; aſpero corpore ut ad argumētū ſpectādæ rei duaꝝ cutes
miraculi grā iter donaria Iunoni ſuſpēderit q̄ durauere uſq; in tēpora
excidii carthaginēſis. Vltra gorgodes heſperidū inſulæ ſunt: Seboſus
affirmat dieꝝ q̄dragita nauigatōe itimoſ maris ſinus receſſerūt: ſortu
natas

natas insulas cōtra leuā mauritaniæ tradunt iacer. Quas Iuba sub me ridie qdem sitas:sed ꝓximas occasui dicit. De hax noibus expectari magnū mix reortied insta famā uocabuli res.est.In ꝓ ma eax cui no/ men ē notion ædificia nō sunt nec furrūt Iuga montiū stagnis made/ scunt.Ferulæ ibi surgūt ad arboris magnitudinē.Eax quæ nigræ sunt expressæ liquorē reddūt amarissimū:q cādidæ sucos reuomūt etiam po uti accomodatos. Alterā insulā iunoniā appellatā ferunt.In ea pau xillæ ædes humiliter ad culmē fastigiatæ.Tertia huic ꝓximat eodem nomine nuda omnia.Quarto loco capraria appellat enormibus la/ certis plusq̄ referta .Seqtur niuaria æte nebuloso & coacto:ac ppte/ rea semp niualis.Deinde canaria plena canibus forma etiam eminen/ tissimis Inde etiam duo exhibiti Iubæ regi.In ea ædificiox durāt uesti gia. Auiū magna copia:nemora pomifera:palmeta catiotas scentiat multa nux pinea:larga mella:amnes salubres:piscibus abūdantes per hibēt etiā expui in eū undoso mari beluas.Deinde cū monstra illa pu tredine tabefacta sunt omnia illic inficiunt odore retro.Ideo non peni tus ad nuncupationem suam congruere insulatum qualitatem.

eD MIRABILIA ROME. Ca. i.

m Vrus ciuitatis habet trecentas sexaginta & unā turres. Pro pugnacula sex milia & nonaginta.Et duodecim porti cu/ laria.In cirtuitu uero sūt uigīti duo miliaria.Exceptis trās testyberī & ciuitate leonina.Et porticu sc̄ti petri.ubi sūt uigīti miliaria.

DE PORTIS INFRA VRBEM. Ca.ii.

p Orte inclite sūt duodeci.s.Porta capena:q̄ dr̄ sancti pauli.Por ta a pia:q̄ ducit ad Dñe quo uadis.Porta latina:ubi sc̄tus Ioan nes missus fuit in oleo.Porta metrouiiubi riuus isluit ciuitatē. Porta asinaria:in laterano.Porta lauicana:que maior est.q̄ ē iuxta sā/ ctam.crucē in iherusalē.porta thaurina uł tiburtina:quæ dr̄ sācti Lau/ rētii.porta nunētana: q̄ uadit ad sanctā agnetē.porta salaria : q̄ uadit uersus sabinā.Et porta pincina:q̄ est circa ecclām sancti Felicis.porta. flamminea:quæ est circa ecclesiam sancte marie de populo.porta coli na:que est contra templum Adriani supra pontem.

DE PORTIS TRASTIBERIM. Ca.iii.

p Orte transtiberim sunt tres:s. porta septimana : ubi septem laudes facte fuerunt Octauiano impatori.porta aurea.s. san cti pancracii.porta portuēlis.In porticu sancti Petri sunt due, porte.s.porta castelli sancti Angeli.& porta uiridaria.

Ontes infra urbē sūt isti. f. Mons Ianiculus: ubi ē sanctus Petrus m Mōtarius q dr̄ ianitarius. Mons aduentinus. ubi ē ecclia sācte sabine. mōs qrinalis: qa ibi stabāt qrites. ubi ē ecclia sancti Stephani: q dr̄ icelio monte. mōs tarpeio uł capitoliū ubi ē palaciū senatoꝝ. mōs palatinus. ubi ē palaciū maius. mōs inqlinus sup alios mōtes dē. ubi ē basilica sancte marie maioris. mōs uiminalis: ubi est ecclesie sancte Agathe. ubi Virg. captus fuit a romanis qui in uisibiliter exiens a carcere: perexit Neapolim. Depōtibus urbis romæ. Ca. v.

Pōtes urbis sūt sex. f. Pōs adriani uł iudeoꝝ. pons fabiani iuxta pratū pontē. pons senatoꝝ. pons Gratiani. pōs Theodosii. & pōs Valētini.

PALLACIA IMPERATORVM. Ca. vi.

Palaciū magnū in monte palatino. Palaciū senetoꝝ ppe sanctū Sixtum. & palaciū Claudii iter Coliseū & sctūm petrum ad uincula. Palacium costātini i laterano. palaciū Romuli iter sanctā Mariā nouam & sanctum Cosmā: ubi sūt septē edes pietatis & cōcordie. ubi posuit Romulus suā statuā dicēs. Hec statua nō cadet: donec uirgo pariet. Et statim ut beata uirgo xp̄m peperit: statua corruit. Palaciū traiani. ubi est colūna uigiti passuū Palacium siluestri. palacium Antonii: ubi est alia columna. xxxiiii. passuum palacium Neronis: ubi est a culea sancti petri: & palatium Octauiani ad sanctum Laurentium. Ca. vii.

De ARCVBVS Triūphalibus.

Arcus triumphales sunt hii, qui fiebant alicui imperatori redeunti. sub quibus cum honore ducebantur a senatoribus: & eius uictoria in smemoriam eorum in arcu sculpebatur. Arcus Theodosii ualentini & Gratiani impatoꝝ ad sanctū Vitū. Arcus cōstātini ipatoris iuxta colisea. Arcus septē lucernaꝝ Titi & Vespasiani: ubi ē cādelabrū moysi cū archa habēs septē brachia. In pede turris calculatorie. Arcus Iulii. Ad sctām mariā nouā. Arcus Octauiani imperatoris ad sanctum Laurentium in lucina. Arcus antonii ad colunnam. Ca. viii.

De ARCVBVS NON Triūphalibus. Alii sunt arcus non triphales: sed memoriales. ut ē arcus pietatis aū sctām Mariā rotūdā Vbi accidit qdā historia de paupere muliere: cuius filius occisus erat a uicie sue filio q petiit ius sibi fieri ab impatore Traiano parato ire ad exercitū. Qui dixit se ius factuꝝ i reditu. Que rūdit. Forsan diie nō redibis. Qui statim fecit ibi cōsistoriū: & fecit ei secūdum q petiit. Iudicauitq; iuuenē homicidiā morituꝝ. Quē molier petiit sibi reddi: p re com

recōpensatione filii sui mortui. Quod ita factū ē. Et fatebatur seplenū ius accepisse Et muliere multum ditata ab īpatore recessit.

DE TERMIS.

Terme dicunt palacia magna hītia magnas criptas subterraneas: in q bus tpe hiemali fiebat ignis maximus. Estiuo aūt tpe replebātur aquis ut curia in supioribus cōmorās magis delectaret. Quidē in termis dio cliciani adhuc uideri pōt. Terme olimpiadis apud sanctū. Laurentiū parisperna. Terme domiciane tiberine sunt retro sanctam Mariam rotundam. Terme Alexandrine sunt ubi est hospitale de termis.

De Theatris.

Theatra sūt ista. Theatrū Titi & Vespasiani ad chathecumbā. Theatrū tarqni īperatoris ad septisoliū. Theatrum Pompei. ad sanctum Laurētiū i damaso. & ē ibi Theatrū flamineū· De agulea sctī patri Ibi ē memoria cesaris. ubi splēdidus ciuis i suo sarcofago. i. malo ereo requiescit. ut sicut eo uiuēte totus mundus ei subiectus erat: ita ipso mortuo oīa corpora mortuorū sibi subiacerēt. ubi i giro mali erei scriptū ē

Cesar tātus erat. quo nullus maior i urbe.
Sed nūc i modico tā magnus claudit atro.
Intra sculptura stat cæsaris alta columna.
Regia structura quanta non extat in aula.
Si lapis est unus: quā fuit arte leuatus.
Et si sunt plures: dic ubi congeries?

De cimiteriis.

Cimiteriū Calepodii ad scūm Pancraciū. Cimiteriū sctē Agathe. Cimiteriū sācti uisi ad portā colinā. Cimiteriū sctī felicis. Cimiteriū sācti calixti ad cathecūbas. cimiteriū cōcordiani foris portā latinā. cimiteriū sctē agnetis. Et alia q̄ plurima cimiteria q̄ i multis locis delcēdebāt p tria miliaria. ubi sancti abscondebantur.

Itē hæc sūt loca: ubi sctī passi sūt tormēta. Foris portā rapiā fuit decollatus btūs sixtus ppe dūe quo uadis. ubi fuit tēplū martis. aū sāctū ne reū intus cauati ad scūm. Georgioū domus lucine: & est ibi uelū aureū aqua saluia ad sāctū Anastasiū. ubi decollatus fuit scūs Paulus. Ortus lucine. ubi ē ecclesia sctī Pauli. & ē ibi ppe amphibratū. ubi ē corda in q̄ iactatū erat corpus btī Sebastiani: q̄ reuelauit corpus suū lucine dicēs. Inuenies corpus meū pendēs in uico p pedes iuxta stratā q̄ dr̄ uia cornelii iuxta girolū Arcus romanorū. ubi btūs Siluester & costātinus se obligauerūt ad īuicē in camera. ubi fuit domus telluris ante martē.

Ad sanctam Agatam.

Terme lāpiadis, ubi fuit assatus scūs Laurētius ī patispna Palaciū ti-

burtini:ubi Decius. & Valerianus recesserũt a beato Laurẽtio mortuo Arcus flamineus ad põtẽ iudeorum trans tiberim infra palaciũ Neronis ẽ tẽplum apolinis: qd̃ dr̃ sctã petronella. Añ basilicã sancti Petri fuit q̃ uaticanũ: ubi uates. i. sacerdotes canebãt sua officia. Ante tẽplum. apollinis fuit tẽplum qd̃ fuit castrum Nerõis. ubi nũc ẽ eccl̃ia sctĩ Andree.

De pinea erea & deaurata.

Que ẽ in paradiso sctĩ Petri in fastigio pãthronis. i. sancte Marie rotũde: fuit pinea erea & deaurata: q̃ nũc ẽ añ tẽplũ sctĩ Petri: q̃ cooperta erat tabus ereis deauratis: ita q̃ a longe uidebatur quasi mons aureus: cuius pulchritudo adhuc in parte apparet.

De templis.

Ante palacium alexãdri fuit tẽplum Enæ & põpei mire magnitudinis & pulchritudinis: Monumentũ uero põpei. qd̃ dr̃ marmoreũ decẽter ornatũ fuit. Oraculũ appolinis & eccl̃ia uisi fuit tẽplum & secretariũ Neronis. In cãpo Martis fuit tẽplum martis: ĩ quo eligebant consulus quarto kl̃s Iulii. & morabant ibi usq̃ ad kl̃s Ianuarii. Et in hoc templo romani ponebãt rostra nauiũ: ut essent spectacula oĩum gentium. Iuxta pantheon erat templum minerue. quod est nunc ecclesia p̃dicatorum. & adhuc sunt ibi columpne. Apud sanctum quiriacum erat templum ueste. In calcari est templum ueneris. Item monasterium domine rose fuit castellum aurerum iunonis.

Item Capitolium dicit q̃ erat caput tocius mundi: in quo consules senatores morabãt ad cõsulẽdũ ĩ urbe. cuius facies coop̃ta erat muris altis. & aureis uitro & auro ũdiq̃ coop̃tis. & miris opibus laq̃atis. ĩfra Capitoliũ erat palacium p̃ magna parte aureum & lapidibus p̃ciosis ornatũ quod dicebat ualere terciã partẽ mũdi: in quo tot statue ymaginũ erãt: quot erãt mũdi p̃uincie. & habebat q̃libet ymago tĩtinabulum in collo p artẽ mathematicã sic dispolitã: ut q̃n aliq̃ regio romano populo rebell' efficeret: statua illius p̃uincie uertebat dorsũ ymagini urbis romane: q̃ maior erat sup alias ymagines tãq̃ dñ̃a. & sic tintinabulũ qd̃ habebat ad collũ: statĩ sõabat. Tũc uates capitolii q̃ erãt custodes: referebãt illud senatui. Statĩq̃ mittebãt legiões militũ expugãdum illã p̃uinciã. Erant & in capitolio plura tẽpla. sup arcũ erat tẽplũ ueste & Cæsaris: ubi senatores posuerũt Iuliũ cæsarẽ in cathedra sexta mẽse Martii. Et ex p̃te Capitolii erat tẽplũ Iunonis. Iuxta forũ. p. erat tẽplũ herculeũ in Tarpeio & achill': ubi itefectus fuit Iulius Cæsar a senatu. Tercio loco ubi nũc ẽ eccl̃ia beate marie fratrũ minorũ. & fuerũt templa simul iuncta. palacium phœbi & carmentis: ubi octauianus

iperator

Impator Vidit uisionē in celo. Iuxta caneparia ē templū Iani. q̄ erat cu
stos capitolii. Dicebant autem capitolium aureum. quia pre omnibus
regnis totius mundi fulgebat sapientia & decore.

De equis marmoreis.

Equi Marmorei ad q̄d facti fuerunt: & hoīes nudi: & q̄d sit ꝙ mulier
circūdata serpētibus sedēs & habēs añ se cōchā ꝓphiretica: significat.
ꝙ tpe impatoris Tiberii uenerūt romam duo philosofi iuuenes. scm.
praxitelis & phideas: q̄ dixerūt se eē tāte sapiēcie: q̄d dñs impator illis
ablcētibus i camera sua diceret: ipsi referrēt de uerbo ad uerbū. Quod
fecerūt sicut dixerūt. & nō inde petierūt pecuiam: sed memoriā eoꝝ fi
eri sēpiternā. Itaq; philosofi habuerūt duos equos marmoreos calcātes
terrā: q̄ significāt pncipes huius mūdi. In hoc q̄d nudi sūt circa equos
significat ꝙ altis brachiis etiā replicatis digitis narrabāt q̄ futura erāt
ut sicut nudi sūt: ita sciēcia hui⁹ mūdi i mētibus eoꝝ nuda & apta erat.

De femina circundata serpentibus.

Habēs añ se conchā: significat baptismū & ꝑdicatiōes q̄ ꝑdicabāt. ut
quicūq; ad dñm ire uoluerit: n̄ poterit: nisi lauet ꝑus in cōcha .i. fonte
baptismatis. De rustico sedēte sup equū ereum.

Ad lateranū ē quidā equus ereus deauratus: q̄ dicit caballus Cōstan
tini: sed nō ē sic Nā q̄ uolūt ue{ꝝ} hoc plegāt. Tpe cōsulū & senato{ꝝ} q̄
dā rex potētissimus de oriētis partibus Romā uenit: multa strage &
belis uariis romanum populum affligēs. Tunc quidam armiger rusti
cus magnes fortitudinis & uirtutis prudens: surgens dixit consulibus
& senatoribus: Nunquid si esset aliquis liberans uos: de tribulatione
ista: quid a senatu recipere meretur? Responderunt ei dicentes. Quic
quid peteret reciperet & obtineret. Qui ait illis. Date michi. xxx talen
ta auri: & insuper mei memoriam sempiternam: quendam equum au
reum statuam meam desuper habentem: & ab istis uos breui tempo
re liberabo. Qui dixerunt se omnia ista amplecturos. Ille uero ait. Me
dia nocte surgetis: & estote omnes armati bene: & stetis infra muros
in sepelunca & quicquid uobis dixero facietis Qui responderunt sta
tim ita. Rusticus uero statim ascēdit equum suum maximum sine sel
la. Tollensq; falcem exiuit foras: tanq̄ uellet colligere herbas. Viditq;
regem uenientem ad unam arborem pnecessariis cōsuetis faciendis.
sup quā arborē quedā curuagla se sedebat dulcissimeq; canebat Rusti
cus hoc uidēs: accessit propius. Et socii regis rusticum putantes esse

de ſuis clamare ſic ceperũt. Ruſtice nõ tãgas regẽ: qa ſi tetigeris eũ: ſuſ
pẽderis. Ruſticus uero ſpretis eorũ minis ꝑ fortitudinẽ regẽ pue ſtatu⸗
cito arripuit. & cũ ſubleuãs: poſuit corã ſe ſup equũ. & fugit ad urbẽ ue
lociter clamãs uoce magna ad hoĩes citatis: ĩ cauernis latitantes. Exite
foras. ĩterficite exercitũ regis. qa ecce ipm corã ui teneo captũ. Qui ex⸗
cũtes ad uocẽ eius: multos occiderũt. Et alii ĩ fugã uerſi ſunt. Romani
uero habito triũpho: ſoluerũt ei aurũ qd' petierat. Et ĩ memoriã eius fe
cerũt: & ĩ repſentatõem ſtature: unũ equũ ereũ & deauratũ. extẽſa ma⸗
nu dextra cũ q̃ eũ ceperat: quẽ poſuerũt corã palacio lateranẽſi. Et ſu⸗
per caput eq quãdam cucumagiã poſuerũt: ad cuius cãtũ uictoriã ha⸗
buerũt. Ipſãq ſtaturã regis q̃ parua erat retro ligatã mãibus ſicut eum
cepat ſub equo cõmemorato collocarũt. De coliſeo.

Coliſeũ fuit tẽplũ ſolis mire magnitudĩs & pulcritudĩs: diuerſis cauer
nis adaptatũ. & cooptũ erat celo ereo & deaurato: ubi tonitrua fulgu⸗
ra & coruſcatões fiebãt. Et pluuie mittebant' ꝑ fiſtulas plũbeas. Et erãt
ibi ſigna ſupceleſtia & planete: cũ ſole & luna: q̃ q̃drigis uehebant'. In
medio ſedebat dñs phebus deus ſolis: q pedes ad terrã uertebat. & ca⸗
put eius celũ tãgebat. q palmã tẽbat ĩ manu ſua: deſignãs ꝙ Roma to
tũ mundũ regebat. Poſt uero multũ tp̃is ſpaciũ btũs Silueſter iuſſit id
tẽplũ deſtrui. & alia ꝙplurima. ne pegrini uenirẽt romã, ꝑpter edificia
antiq̃ & deorũ famã. & nõ ꝑpter eccleſias ſctõrũ trãſirẽt multimoda de
uotione. Caput uero & manus dicti idolicũ pomo ad palaciũ ĩ latera⸗
no fecit poni in memoriã: q̃ palma & caput Sãſonis falſo uocat' a uul
go. Palaciũ p̃fatũ erat tẽplũ turbi ꝑ qd' intrabãt. & in p̃fato ſimulacro
in querimonias fun debant tẽpore conſulũ & ſenatorum orationes.

De ſancta maria rotunda.

Agrippa p̃fectus ſubiugauit Ro. po. Sciauos & ſaxones occidere fecit
& iuſſit. & q̃ttuor legiões. In cuius reuocatõe tintinabulũ ſtatue p̃ſidiſ
q̃ erat ĩ capitolio ĩ tẽplo Iouis & minerue ſonabat. Quia uniuſcuiuſq
regni totius orbiſ ſtatua erat in tẽplo illo poſita cũ tintinabulo ad col
lũ. & qñ ſonabat: regnũ illud cognoſcebat' eẽ rebelle. ut p̃dictũ ẽ. Hui⸗
ãt ſtatue p̃ſidis tintinabulũ audiẽs ſacerdos: q erat ĩ ſpelũca in ebdoma
da illa: nũciabat ſenatoribus. Senatores ãt legationẽ p̃fecto Agrippe ĩ
dixerũt. & p̃ceperũt ei: ut iret ad pſas ſubiugãdos. Qui oĩo renuẽs: & di
cẽs ſe nõ poſſe pati tãtũ laborẽ: tandẽ uictus petiit cõſiliũ triũ dierũ. In
fra quos q̃dã nocte ex nimio cogitatu fatigatus obdormiuit. Et appa⸗
uit ei quedã femĩa. q̃ ait. Agrippa qd cogitas? In magno es cogitatu.
cõſolare: & ꝑmitte mihi tẽplũ q̃le tibi oſtendã: & dicã tibi qũo eris ui

ctur(us)

etarus. q dixit. Faciã dña. Et illa ostēdit ei tēplū rotondū ad modū pantheon. Ille uero dixit. Domina q es? Que rñdit. Ego sū Cibeles mater deoꝝ. Fac mihi libamina & Neptuno q ē deus maris ad honorē meū. qa tecū erimus. & uinces oēs rebelles. Agrippa uero surgēs letus: hoc recitauit senatui & ciuitas acq̄euit uerbis suis. Igit cū magno apparatu nautū & qnq̄ legiōibus militū uenit ad psas: & eos debellauit. Et posu it suo tributo Senatui ro. annuatī. Et rediēs romā: fecit tēplū fieri qd̄ pnifetat. & dedicauit ad hōrem Cibelis mrīs deoꝝ. Et huic īposuit no men pātheon: & fecit statuā mrīs Cibelis deauratā ī fastigio Pātheno sup foramē. & coopuit eū mirifico tegumento ereo & deaurato. Post multo tp̄is beatus Bonifacius papa: uidēs id tēplū tā terribiter dedicatū ad hōrem Cibel accessit ad Phocā ipatorē xp̄ianū: rogās hoc tēplū sibi tradi. qd̄ iptor eidē lib ēter cōcessit. Papa uero cū Ro. po. ī die kl's nouēbris dedicauit idē. & statuit ut ex illo die. Ro. po. cū Ro. pōtifice ibi cōueniret. & papa missā celebraret. & pp̄lus comunicaret sicut in die natalis dñi: Et eodē die p uniuersū orbē festū beate marie & oīum sanctoꝝ celebraret. Sequenti die oīum animaꝝ fieret cōmemoratio.

De octauiano imperatore.

Post uero multū tp̄is spaciū. Senatores uidētes Octauianū tāte pulcritudis, p̄spitatis & spacis: & q̄ totū mundū tributariū fecerat: dixerūt ei. Volumus te adorar. qa diuinitas ī te ē. nisi hoc eēt: nō euenirēt tā p̄spera Qui renuēs: īducias postulauit. & ad se Sibillā tiburtinā uocari fecit: cui qd̄ senatores dixerunt recitauit. atq̄ spatiū triū dieꝝ petiit. ut sibi cōsuleret. in qbus arctū ieiuniū opata ē. & post tres dies rñdit. Sic iudicii signū Tellus sudore madescit. & cælo rex uenit p secula factur⁹ Et postq̄ hoc dixisset: illico aptū ē celū. & splēdor maximus irruit sup eū. uidit q̄ ī celū uirginē pulcherrimā: puerū in brachiis suis habēte sup altare dei. Quod cū miraret: ualde: audiuit uocē dicentē. Hec ara ē filii dei. Qui statī p̄diit ī terrā. & adorauit xp̄m uenturū. Quod recitauit senatoribus. q mirati sunt ualde. Et fuit hæc uisio ī camera ipatoris: ubi nunc est ecclesia beate Marie in capitolio. Et ideo uocatur sancta Maria celi. & est ibi ecclesia fratrum minorum.

TOTILLe exaspiratio in seruos dei:

Crudelis Totilas. q añ regnū assumptū Badindas nuncupabat: dei de assumpto eo ī regē Gothoꝝ. Italiā totā inuasit cum uelocitate. multas ecclias destruxit. multosq̄ xp̄ianos ipie trucidauit: dep̄datiōes etiā ubiq̄ quaq̄ & captiuatiōes faciēs. castella domosq̄ multas exussit atq̄ diruit. Regu lum uirū sanctum qui ad iussum Totile uenire recusauit

de capitari mãdauit.Deide uero orõnẽ pẽtita a bñdicto uiro de ſpau/
lulũ acredulitate ceſſauit pficiſcens p Lucanie fines I Siciliã deuenit eã
q; ſuo exercitu inuaſit.In qua inaſiõe quis nõ crudelis ut prius multa
mala pegit atq; ut qdã ſapiẽs dixit theſaurizauit ſibi irã in die ire ſecũ/
dũ ſuũ cor ipenitens & illud pſalmiſte:appoſuit,iniquitatẽ ſup inigta
tatẽ:& nõ intrauit i iuſtitã dñi Sicilia pfectos. Totilas & p hoſtiẽſe por
tã.Romã igreſſus:romaniſq; pcere uolẽs p totã noctẽ buccinã iſonarẽ
pcepit qtenus eodẽ territi ſono Gothoꝝ gladiis aut ſeſe in eccleſiis tue
rẽt uel ẽt qbuſcũq; modis abſcõderẽt Atq; cũ romanis ut pater cũ filiis
aliqdiu ihabitauit. Hãc qdẽ beniguitatẽ icrepatio acmonitio beati Be
nedicti qnẽadmodũ extimari põt:illi cõtulit.Nõ nulli tũ ciues. Cõſtã
tinopolim aufugerũt:quoꝝ pcibus Iuſtinianus motus:Narſetem enu
chum & cubieulariũ cũ copioſo exereitu ut:afflicte ſuccurret urbi:in
Italiã uenire curauit.Narſes itaq; mãdato ipatoris ſuſcepto ad Alboi
regẽ lõgobardoꝝ nũciũ miſit illũq; cũ ſuis lõgobardis inſedere ſocia/
uit Illo nãq; tẽpore panomiã lõgobardi ihabitabãt.Initoq; bello Nar
ſes cũ Totila rege Gothoꝝ fortiter dimicauit.Quibus ferme deletis ip
ſũ etiã regẽ Totilã q iã ultra ix annos regnauerat gladio interfecit Tũc
quippe impletũ eſt quod pſalmiſta de talibus dicit Gladium euagina
uerũt peccatores:ut trucidẽt rectos corde gladius intret in cor ipſorũ.

Im præſſum uenetiis per theodorum
de regazonibus de aſula anno.
domini. M.cccc.lxxxxi.
die xxiiii. mẽſis augusti
regnãte in clito dño
auguſtino barba
dico duce ue
netiarũ.

Regiſtrum huius operis.

a	b	c	d	e	f	g
iiii	iiii	iiii	iiii	iiii	iiii	ii

Tabula huius operis

F I N I S